

Armoedemonitor 2021

Rapportage ontwikkelingen armoede in Utrecht

Gemeente Utrecht

Utrecht.nl/
onderzoek

Colofon

Uitgave

Onderzoek & Advies
Gemeente Utrecht
Postbus 16200
3500 CE Utrecht
030 286 1350
onderzoek@utrecht.nl

In opdracht van

Afdeling Werk & Inkomen
Gemeente Utrecht

internet

www.utrecht.nl/onderzoek

informatie

Geisje Hoetjes
Veronique Linssen
030 - 286 1350

projectnummer
F162-8760677

Foto's rapportage

Beeldbank gemeente Utrecht:
Gerrit Serné
Kamiel Scholten
Maartje Kuperus

Bronvermelding

Het overnemen van gegevens uit deze publicatie is toegestaan met de bronvermelding:afdeling Onderzoek & Advies,
gemeente Utrecht

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave

Samenvatting

1. Omvang en ontwikkeling armoede

2. Beleving armoede

3. Schulden

4. Opgroeien in armoede

5. Armoederegelingen

Samenvatting

Armoedemonitor 2021, alle armoedecijfers op één plek

De gemeente Utrecht werkt samen met partners en partijen in de stad om te zorgen dat alle Utrechters kunnen rondkomen, meedoen en schulden (zorg)vrij zijn. De aanpak hiervoor is verwoord in de actieagenda Utrechters Schuldenvrij. De actieagenda heeft verschillende pijlers. Een van de pijlers is rondkomen en meedoen. Doel hiervan is de gevolgen van armoede zoveel mogelijk te dempen, onder andere door het bieden van armoederegelingen. Op basis van gesprekken, signalen en cijfers wordt steeds bekeken of bijsturing van de actieagenda nodig is. Actuele armoedecijfers zijn hiervoor van belang. De afgelopen jaren zijn nieuwe armoedecijfers gepubliceerd in de Utrecht Monitor en in Utrecht in Cijfers, er is echter geen aparte Armoedemonitor gemaakt. Met deze update van de Armoedemonitor zorgen we ervoor dat alle cijfers op een plek bij elkaar staan en makkelijk te raadplegen zijn. Naast deze rapportage met conclusies, is een digitaal dashboard beschikbaar waarin steeds de meest actuele jaarcijfers staan. Om de twee jaar verschijnt hierbij een rapportage zoals deze waarin de cijfers meer geduid worden. Vanwege de komende gemeenteraadsverkiezingen, zal de volgende update in het voorjaar van 2022 zijn.

Corona effecten voor armoede en schulden nog maar beperkt zichtbaar in cijfers

De effecten van de coronacrisis op armoede en schulden in de stad zijn nog maar beperkt zichtbaar. Voor deze rapportage zijn diverse gegevensbronnen gebruikt, waaronder het CBS. De meest recente inkomensgegevens van het CBS betreffen de voorlopige cijfers over 2019. Ook de Inwonersenquête vormt een belangrijke informatiebron, waarbij de meest recente enquête die van 2019 is. Een aantal gegevens zijn wel recent, zoals de CBS cijfers over schulden (over een deel van 2020) net als gegevens over uitkeringen, bijstand en diverse regelingen. In deze armoedemonitor gebruiken we zowel de recente als de oudere gegevens om een zo compleet mogelijk beeld te schetsen.

Ruim 15% minima huishoudens in Utrecht, aandeel langdurig armoede neemt toe

Uit registraties weten we dat het aantal huishoudens met een bijstandsuitkering in 2020 ten opzicht van 2019 is gestegen met 4,7% en het aantal WW-uitkeringen in dezelfde periode met maar liefst 28% is gestegen (WW-uitkeringen zijn niet per definitie een inkomen op de armoedegrens, wel kunnen mensen na afloop van WW in de bijstand terecht komen). Hiernaast geeft 15% van de leden van het Utrechtse Bewonerspanel aan in het afgelopen jaar te maken te hebben gehad met een inkomensdaling.

Het aantal huishoudens in Utrecht dat leeft van een inkomen tot 125% van het wettelijk sociaal minimum (WSM) (de Utrechtse armoedegrens) is tot 2019 iets afgenomen van 23.600 in 2014 naar 23.300 in 2019. Door de bevolkingsgroei daalt het aandeel huishoudens dat moet rondkomen van een minimum inkomen (van 17% naar 15,3%). Hoewel de totale groep huishoudens met een inkomen tot 125% van het WSM vrijwel gelijk blijft zien we hierbinnen een lichte stijging van het aantal huishoudens met langdurig een inkomen tot 101% van het WSM .

Waar drie van de vier grote steden een hoger armoedepercentage hebben dan gemiddeld in Nederland, geldt dit niet voor Utrecht. Het aandeel huishoudens met aan laag inkomen ligt in Utrecht dicht bij het landelijk gemiddelde.

De meeste minima zijn te vinden in de wijk Overvecht, daar ligt het percentage minima op 32%, waar het gemiddeld in Utrecht 15,3% is. Kijken we naar huishoudenssamenstelling dan valt op dat vooral onder alleenstaanden en eenoudergezinnen veel minima zijn. Ook jongeren en gepensioneerden hebben vaker een laag inkomen, net als inwoners met een bijstands- of werkloosheidsuitkering. Ruim een kwart van de huishoudens met een inkomen tot 125% van het WSM heeft werk (26%).

Slecht rondkomen gaat samen met slechter welbevinden en isolement

Armoede kan effect hebben op het welbevinden en op de sociale en maatschappelijke participatie van inwoners die op of onder de armoedegrens leven. In de Inwonersenquête wordt gevraagd in hoeverre inwoners kunnen rondkomen van hun huishoudinkomen. Circa 7% van de Utrechters geeft in de Inwonersenquête van 2019 aan (zeer) slecht te kunnen leven van hun huishoudinkomen. Door de jaren heen is dit aandeel vrij stabiel. Ruim 40% van de Utrechters die slecht kunnen rondkomen van hun inkomen is alleenstaand, ongeveer een derde heeft een opleiding op basisschool en/of VMBO niveau en 60% heeft een inkomen onder de €1.150 per maand.

Uit de Inwonersenquête volgt ook informatie over welbevinden, meedoen en sociaal isolement. Door een link te leggen met rondkomen is te zien dat het persoonlijk en maatschappelijk welbevinden afneemt naarmate inwoners minder goed kunnen leven van het inkomen. Ook ervaren Utrechters die (zeer) slecht kunnen leven van het inkomen vaker sociaal isolement en doen ze minder vaak mee.

Zo'n 7% van de Utrechters heeft problematische schulden, nog geen toename door crisis

De meest recente CBS cijfers over geregistreerde problematische schulden laten nog geen stijging van schulden zien door de coronacrisis. Er is zelfs sprake van een lichte daling. Ook andere landelijke registraties zoals BKR geven aan dat er juist sprake is van een afname van schulden in hun registraties. Belangrijkste oorzaak hiervan is dat door de lockdown mensen weinig konden ondernemen en daardoor geld hebben overhielden. Door de lockdown zijn er echter ook minder hulpverleningsgesprekken gevoerd. Daarnaast zorgen overheidsregelingen en coulance voor een dempend of uitgesteld effect. Experts zijn het er over eens dat een flinke toename van schulden te verwachten is zowel bij al bekende kwetsbare groepen die verder in de financiële problemen komen, als bij een nieuwe groep die door de coronacrisis is geraakt. Denk hierbij bijvoorbeeld aan ondernemers en flexwerkers.

Uit registratieonderzoek van het CBS komt naar voren dat begin 2020 6,7% van de Utrechters geregistreerde problematische schulden heeft (betalingsachterstanden, beslag ed). Hiernaast heeft nog eens 3,6% van de Utrechters een verhoogd risico op problematische schulden. Ook uit de Inwonersenquête blijkt de afgelopen jaren dat zo'n 7% van de Utrechters te maken hebben met problematische schulden. Op basis van de CBS cijfers kunnen we zeggen dat 12.240 Utrechtse huishoudens te maken hebben met problematische schulden. Nog eens 8.930 Utrechters hebben een verhoogd risico op problematische schulden. Via driegesprekken, vroegsignalering en schuldhulpverlening heeft de gemeente hiervan tussen de 3.500 en 4.000 huishoudens in beeld.

Sinds 2018 is sprake van een licht dalende trend van het aandeel huishoudens met geregistreerde schulden van 7,1% in 2018 naar 6,7% in 2020. Een vergelijkbare trend zien we ook in de andere grote steden. Het aandeel huishoudens met geregistreerde problematische schulden is in Utrecht lager dan in de andere grote steden en lager dan landelijk gemiddeld (7,9%).

Huishoudens met een (bijstands)uitkering hebben relatief vaak problematische schulden. Dit is ook het geval voor Utrechters met een laag inkomensniveau en een basisschool of vmbo opleidingsniveau. Ook bij eenoudergezinnen komen problematische schulden relatief vaker voor. Huishoudens met problematische schulden hebben vaker kinderen en ook vaker meer kinderen, dan huishoudens zonder problematische schulden.

Samenvatting

12,4% van de Utrechtse kinderen groeit op in een huishouden met inkomen tot 125% WSM

In Nederland groeien circa 176.400 kinderen op in een gezin met een inkomen tot 101% van het WSM (2019), dat is zo'n 5,5% van alle kinderen in Nederland. In de grote steden groeien naar verhouding meer kinderen op in armoede dan in Nederland als geheel. Utrecht telt 4.300 kinderen die opgroeien in een gezin met een inkomen tot 101% van het WSM, wat neerkomt op 6,3% van alle Utrechtse kinderen. In totaal groeien zo'n 8.400 kinderen groeien op in een gezin dat leeft van een inkomen op de Utrechtse armoedegrens (125% WSM), dat is 12,4% van alle Utrechtse kinderen. Overvecht kent het grootste aandeel kinderen in huishoudens tot 125% van het WSM (37%), gevolgd door Zuidwest (23%).

Het aandeel Utrechtse kinderen dat opgroeit in armoede daalt. In 2015 woont 7% van de Utrechtse kinderen in een huishouden met een inkomen tot 101% van het WSM, in 2019 is dat gedaald naar 6,3%. Zo'n 13,7% van de Utrechtse kinderen woont in 2015 in een huishouden dat leeft van een inkomen op de Utrechtse armoedegrens (125% van het WSM), in 2019 is dat gedaald naar 12,4%.

Het aandeel kinderen in huishoudens op de laagste inkomensgrens (101% van het WSM) is in Utrecht groter dan landelijk (6,3% versus 5,5% landelijk), maar het verschil is kleiner dan in 2015. Van de vier grote steden heeft Utrecht het laagste aandeel kinderen in huishoudens met een inkomen tot 101% van het WSM.

In 2020 groeien 4.906 kinderen op in een huishouden met een bijstandsuitkering (6,9% van de kinderen). De groep kinderen in bijstandsgezinnen kent relatief meer 12-18 jarigen (35% versus 30% gemiddeld in Utrecht) en minder 0-4 jarigen (19% versus 25% gemiddeld in Utrecht). De groep 4-12 jarigen is vrijwel even groot als het stedelijk gemiddeld in Utrechtse huishoudens (45%).

39.725 Utrechters hebben een U-pas, het bereik onder kinderen is hoog

In de aanvragen en verstrekkingen van armoederegelingen zijn nog geen opvallende ontwikkelingen door corona te zien. Utrecht kent meerdere armoederegelingen om te zorgen dat mensen kunnen rondkomen en meedoen: de U-pas, de collectieve zorgverzekering voor minima (U-polis), de Individuele Inkomens Toeslag (IIT), de Regeling Tegemoetkoming Zorgkosten (RTZ), de Bijzondere Bijstand (BB) en de Kwijtschelding gemeentebelastingen. De RTZ is feitelijk geen armoederegeling, maar een WMO-regeling die ook van toepassing is op mensen met een laag inkomen. Sinds 2016 is de inkomensgrens van de meeste regelingen verhoogd naar 125% van het WSM. De U-pas is een belangrijke middel voor minima om mee te kunnen doen. Via een U-pas hebben inwoners ook recht op een U-polis. Ook huishoudens met een Tozo 2, 3, 4 en 5 uitkering hebben recht op een U-pas.

In 2020 hadden 39.725 Utrechters een U-pas. Dit betreft 23.889 huishoudens. De U-pas is de meest gebruikte armoederegeling. Bijna een derde van de U-pashouders is jonger dan 18 jaar. Het bereik onder kinderen is hoog. Er zijn dan ook speciale regelingen voor kinderen zoals een fiets of een laptop.

Na de U-pas zijn de U-polis (14.279 verzekerden) en kwijtschelding gemeentebelastingen (13.237 huishoudens) de meest toegekende regelingen.

Voor alle regelingen geldt dat in Overvecht, Noordwest en Zuidwest de meeste huishoudens wonen die gebruik maken van de regelingen.

1. Omvang en ontwikkeling armoede

1.1 Omvang en ontwikkeling armoede

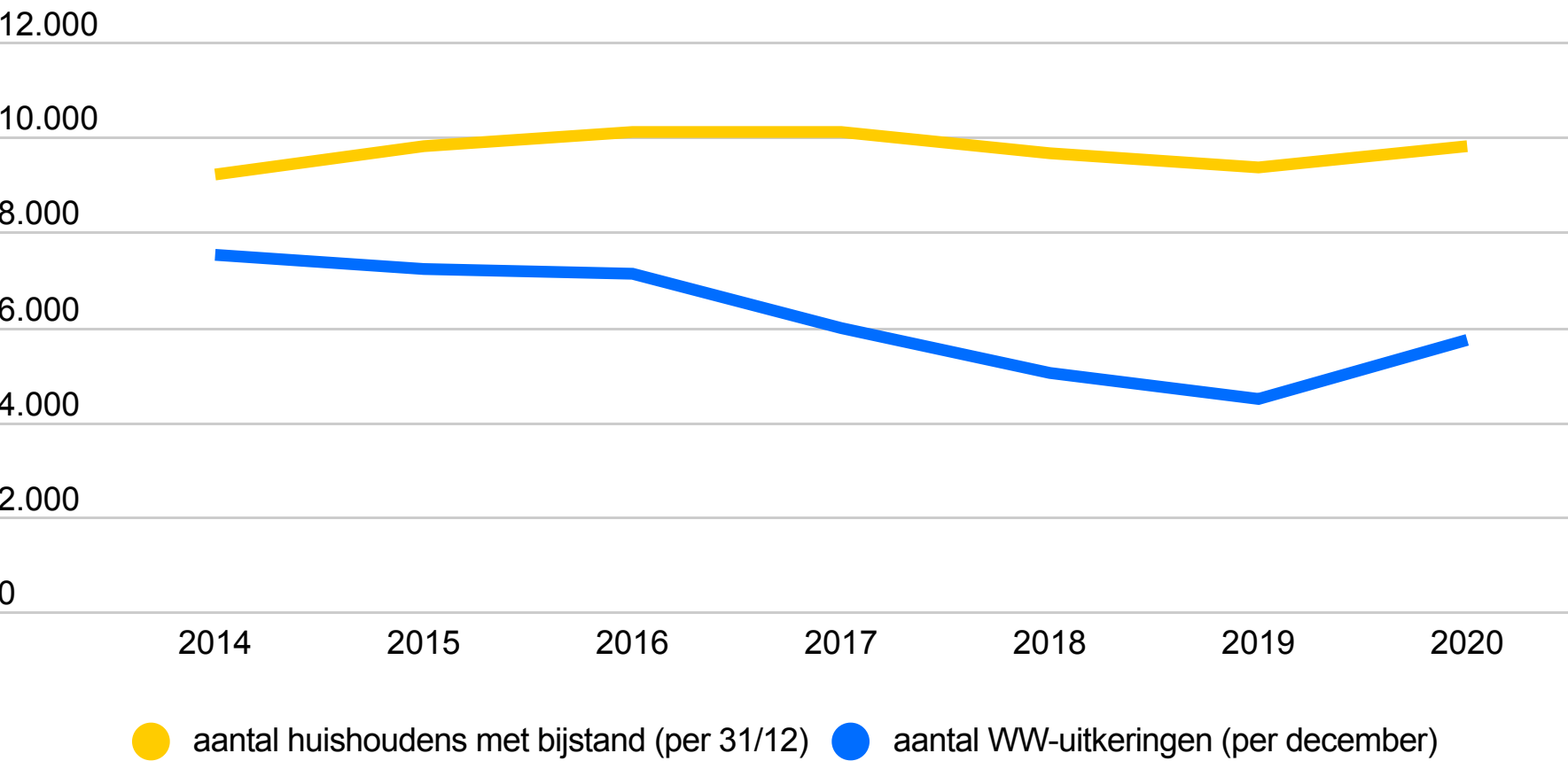
Nog geen CBS inkomenscijfers over coronaperiode

- De meest recente inkomenscijfers van het CBS zijn de voorlopige gegevens over 2019. De inkomensgegevens van het CBS geven dus geen beeld van de effecten die de coronacrisis heeft (gehad) op de inkomens van Utrechters en armoede. We weten dat zowel bestaande kwetsbare groepen als nieuwe groepen worden geraakt, bijvoorbeeld door het verlies van werk of door een afname van het inkomen doordat er minder uren gewerkt kunnen worden.

Aantal huishoudens met bijstand en WW neemt toe in 2020

- In 2020 is zowel het aantal huishoudens met bijstand als het aantal WW uitkeringen toegenomen. Het aantal huishoudens met bijstand is gestegen met 4,7% van 9.366 naar 9.808.
- Het aantal WW-uitkeringen is sterker gestegen met 28% van 4.490 naar 5.745. Huishoudens met een WW-uitkering zijn niet per definitie minima huishoudens. Naast een WW-uitkering kan een partner werk hebben en een WW-uitkering kan hoger zijn dan 125% van het wettelijk sociaal minimum (de grens van het Utrechtse armoedebeleid).

Ontwikkeling aandeel huishoudens met bijstand of WW-uitkering Utrecht - 2014-2020

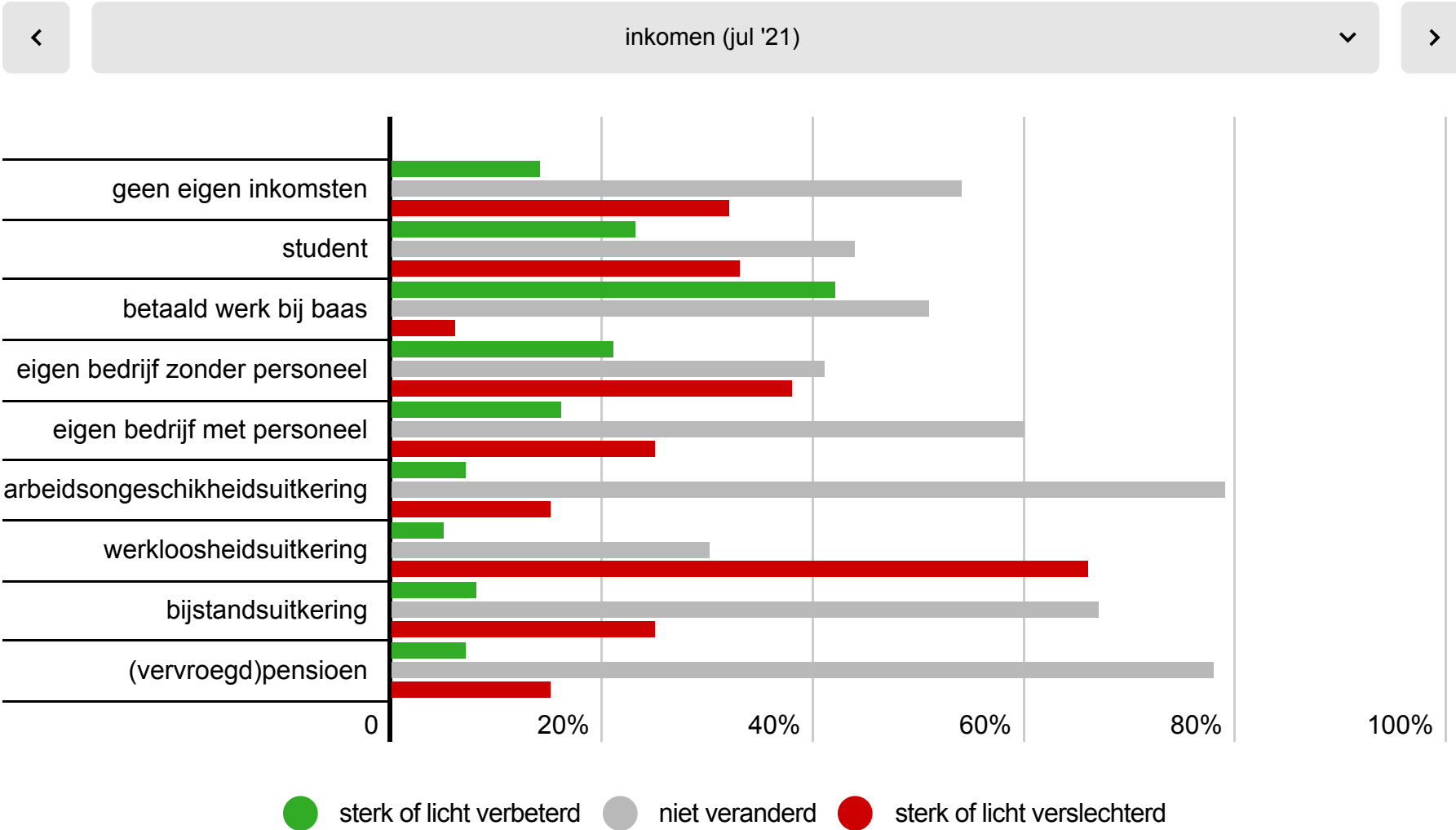

Bron: WW, UWV en bijstand Werk en Inkomen gemeente Utrecht

Bewonerspanel: 15% inkomensdaling, vooral ondernemers en mensen met een uitkering

- In de periode april 2020 en februari 2021 is het Bewonerspanel vier keer bevraagd over de effecten van de coronacrisis. De eerste meting vond plaats in april 2020, de laatste eind februari 2021. In het panel is onder meer gevraagd wat er sinds het begin van de coronacrisis met het inkomen van de panelleden is gebeurd. Het grootste deel van de panelleden ervaart geen effect van de crisis op hun inkomen (juli 2021: 56%). Een vrij stabiel aandeel van zo'n 13% geeft aan dat hun inkomen is verslechterd.
- Kijken we naar verschillen in inkomstenbron dan zien we dat panelleden met een eigen bedrijf relatief vaak te maken hebben met een verslechterd inkomen. Ook panelleden met een werkloosheidsuitkering melden relatief vaak een verslechtering van inkomen (dit betreft mogelijk ook mensen die hun baan zijn verloren en daardoor WW ontvangen of mensen die minder uren kunnen werken naast hun uitkering). Panelleden met betaald werk in loondienst zien hun inkomen juist relatief vaak verbeteren. Studenten zien in lockdown hun inkomen verslechteren, buiten de lockdown nam het aandeel met een verbeterd inkomen toe zagen we in eerdere metingen. Bekijken we verschillen tussen leeftijdsgroepen dan zien we dat vooral panelleden t/m 39 jaar hun inkomen zien verbeteren tijdens de crisis. Verslechtering treft alle leeftijdsgroepen. Onderzoek van het Nibud (2021) naar inkomenseffecten van de lockdown laat een vergelijkbaar beeld zien.

Aandeel inkomensachteruitgang tijdens corona bij Utrechts bewonerspanel naar inkomensbron

Bron: Bewonerspanel gemeente Utrecht

1.2 Omvang en ontwikkeling armoede

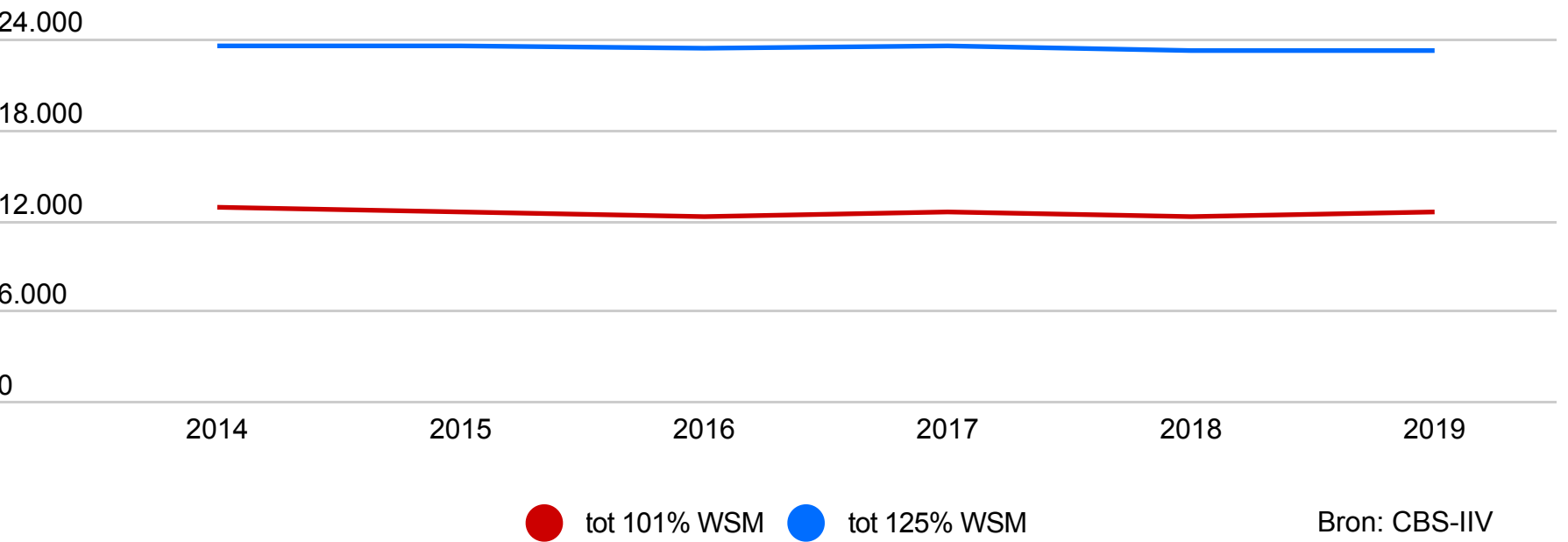
Lichte afname armoede tot begin 2020

- In de vorige Armoedemonitor (2017) was te zien dat het aantal huishoudens met inkomen tot 125% WSM van 2010 tot 2016 met ongeveer 12% steeg. Deze toename kwam volledig voor rekening van huishoudens met een inkomen tot 101% WSM (+34%). Na 2016 is het aantal huishoudens met inkomen tot 125% WSM gedaald met ongeveer 6%. Ook het aantal huishoudens met een inkomen tot 101% WSM nam met ongeveer 6% af tussen 2016 en 2019.
- Absoluut gezien is het aantal huishoudens op diverse grenzen van armoede na 2016 gedaald. Ook het aantal bijstandshuishoudens groeide minder hard dan in voorgaande jaren.
- Het aandeel huishoudens (%) met een laag inkomen stabiliseert (101% WSM) of daalt licht (125% WSM).

Huishoudens met inkomen tot 101% WSM, tot 125% WSM en bijstand - Utrecht

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
aantal hh met inkomen tot 101% WSM	12.800	12.600	12.300	12.500	12.300	12.500	
aantal hh met inkomen tot 125% WSM	23.600	23.500	23.400	23.600	23.300	23.300	
aandeel hh met inkomen tot 101% WSM	9,2%	8,9%	8,6%	8,5%	8,2%	8,2%	
aandeel hh met inkomen tot 125% WSM	17%	16,6%	16,3%	16,1%	15,6%	15,3%	
huishoudens met bijstand (31/12) incl. BBZ-IOAZ -IOAW	9.643	10.250	10.634	10.628	10.124	9.826	10.233
huishoudens met bijstand (31/12) excl.BBZ-IOAZ-IOAW	9.236	9.804	10.110	10.124	9.637	9.366	9.808
huishoudens met AIO (aanvullende inkomensvoorziening ouderen, 31/12)	1.238	1.145	1.168	1.219	1.245	1.267	1.279

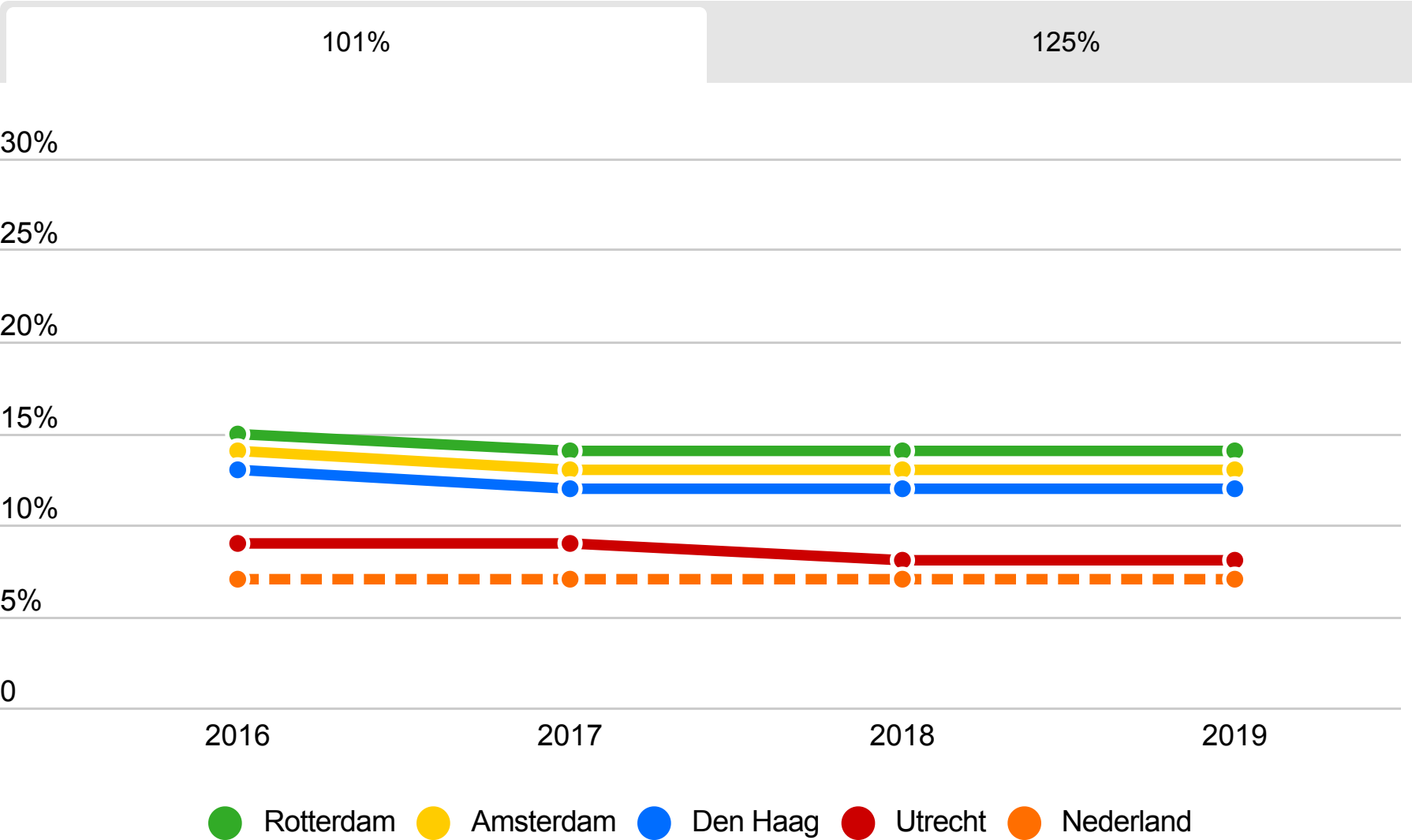
Ontwikkeling aantal huishoudens bij diverse grenzen van laag inkomen*

Aandeel huishoudens met laag inkomen in G4 hoger dan gemiddeld in Nederland

- In de vier grote steden (G4) is het aandeel huishoudens met een laag inkomen (tot 101% of 125% van het WSM) hoger dan gemiddeld in Nederland.
- In alle vier de grote steden is de laatste jaren sprake van een lichte daling van het aantal huishoudens dat leeft van een inkomen tot 125% van het WSM en een stabilisatie van het aandeel huishoudens met een inkomen tot 101% WSM. Landelijk gemiddeld is het aandeel vrijwel stabiel.
- Het aandeel minimahuishoudens in Utrecht is lager dan in de andere grote steden en iets hoger dan landelijk gemiddeld.

Aandeel huishoudens met inkomen tot 101% WSM en tot 125% WSM - G4 vergeleken

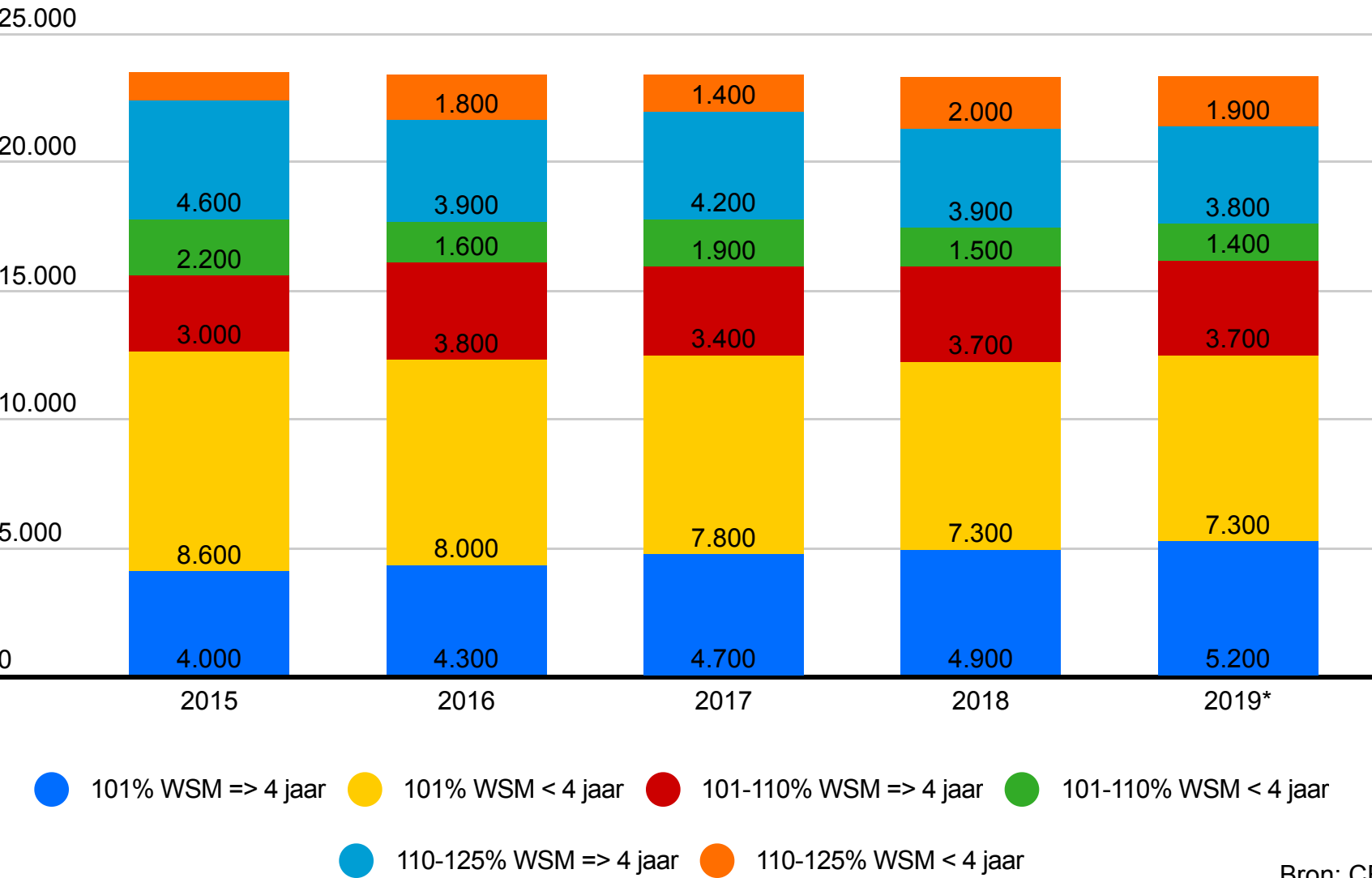
Bron: CBS-IIV

1.3 Omvang en ontwikkeling armoede

Vooral toename in huishoudens met langdurig laag inkomen

- Binnen de groep huishoudens met een laag inkomen (tot 125% WSM) is het aantal huishoudens met het laagste inkomen (tot 100% WSM) het grootst en dan met name de groep die korter dan vier jaar op dit lage inkomen zit.
- Het aantal huishoudens dat langdurig een inkomen tot 101% WSM heeft neemt elk jaar toe. Ten opzichte van 2015 neemt deze groep huishoudens met 30% toe. Het aantal huishoudens dat kortdurend een inkomen tot 101% WSM neemt juist elk jaar af (behalve in 2019 toen er een stabilisatie was). Per saldo daalt het aantal huishoudens met een inkomen tot 101% WSM met 1% ten opzichte van 2015.
- Het aantal huishoudens in de bovenlaag van de lage inkomens (tussen 110% en 125% WSM) schommelt door de jaren heen rond de 5.700. In 2019 was er sprake van een afname van 3%. De schommelingen zijn vooral toe te schrijven aan de huishoudens die kortdurend in deze inkomensgroep vallen.

Aantal huishoudens in Utrecht naar kort- en langdurend laag inkomen

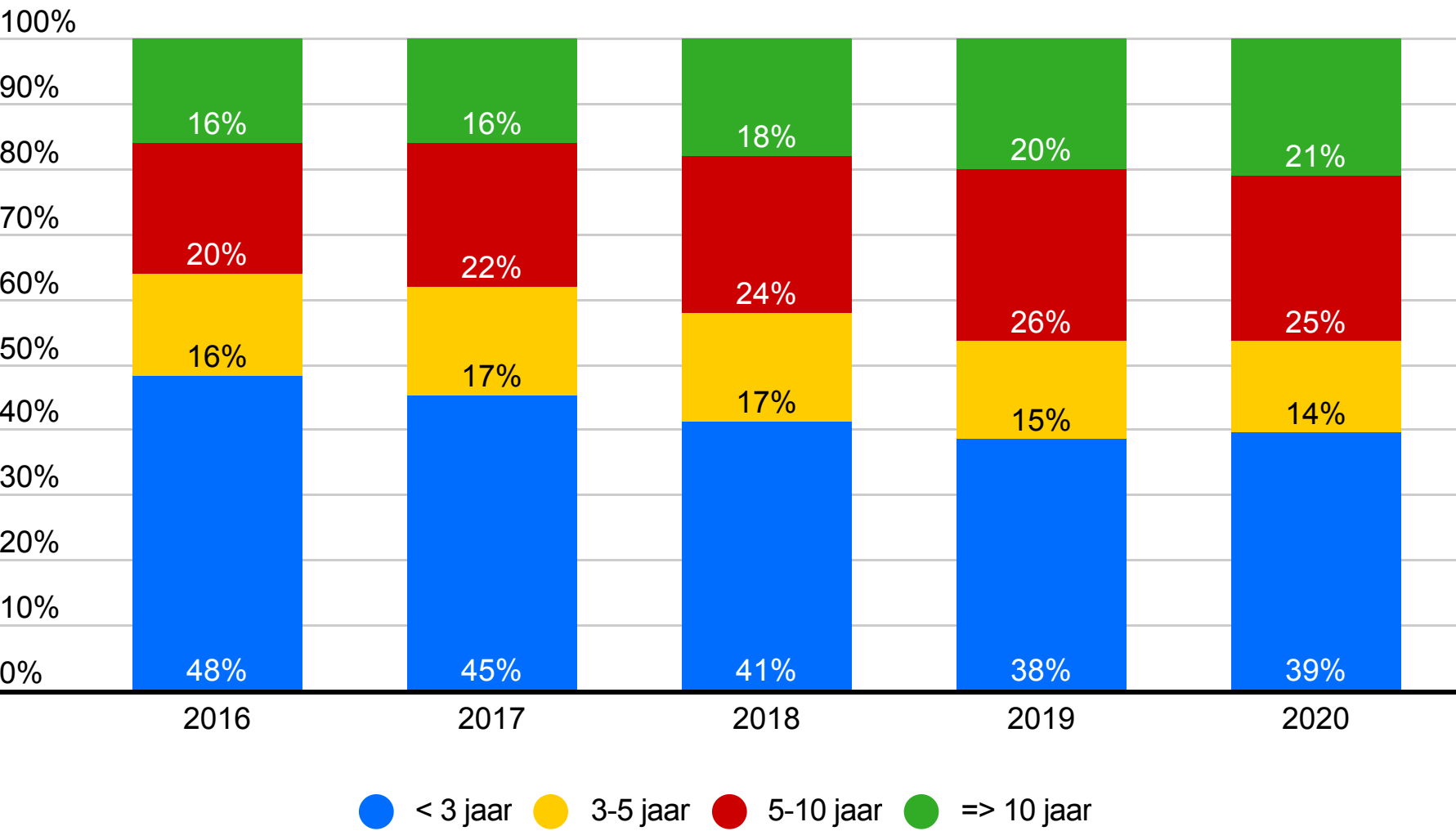

Bron: CBS-IIV

Ook in de bijstand toename aandeel huishoudens met langdurig bijstand

- Bijna de helft van de huishoudens die moeten rondkomen van een bijstandsuitkering leeft al 5 jaar of langer van een bijstandsuitkering (46%). Voor bijna een op de vijf huishoudens is dit al 10 jaar of langer het geval (21%). In 2016 was het aandeel huishoudens dat 5 jaar of langer een bijstandsuitkering had nog 36%.
- Hoewel het aantal huishoudens met een bijstandsuitkering tot 2019 een dalende trend liet zien, nam het aandeel huishoudens dat 10 jaar of langer moest rondkomen van een bijstandsuitkering toe van 16% in 2016 tot 21% in 2020. Het aandeel huishoudens dat tussen de 5 en 10 jaar van een bijstandsuitkering leeft neemt ook toe.
- Uit onderzoek van het ministerie van SZW (2021) blijkt dat ongeveer een derde van de huishoudens die aanspraak kunnen maken op een bijstandsuitkering, deze niet aanvragen. Bij weer een derde van deze niet gebruikers is dit langer dan een jaar het geval.

Huishoudens in de bijstand naar bijstandsduur in Utrecht

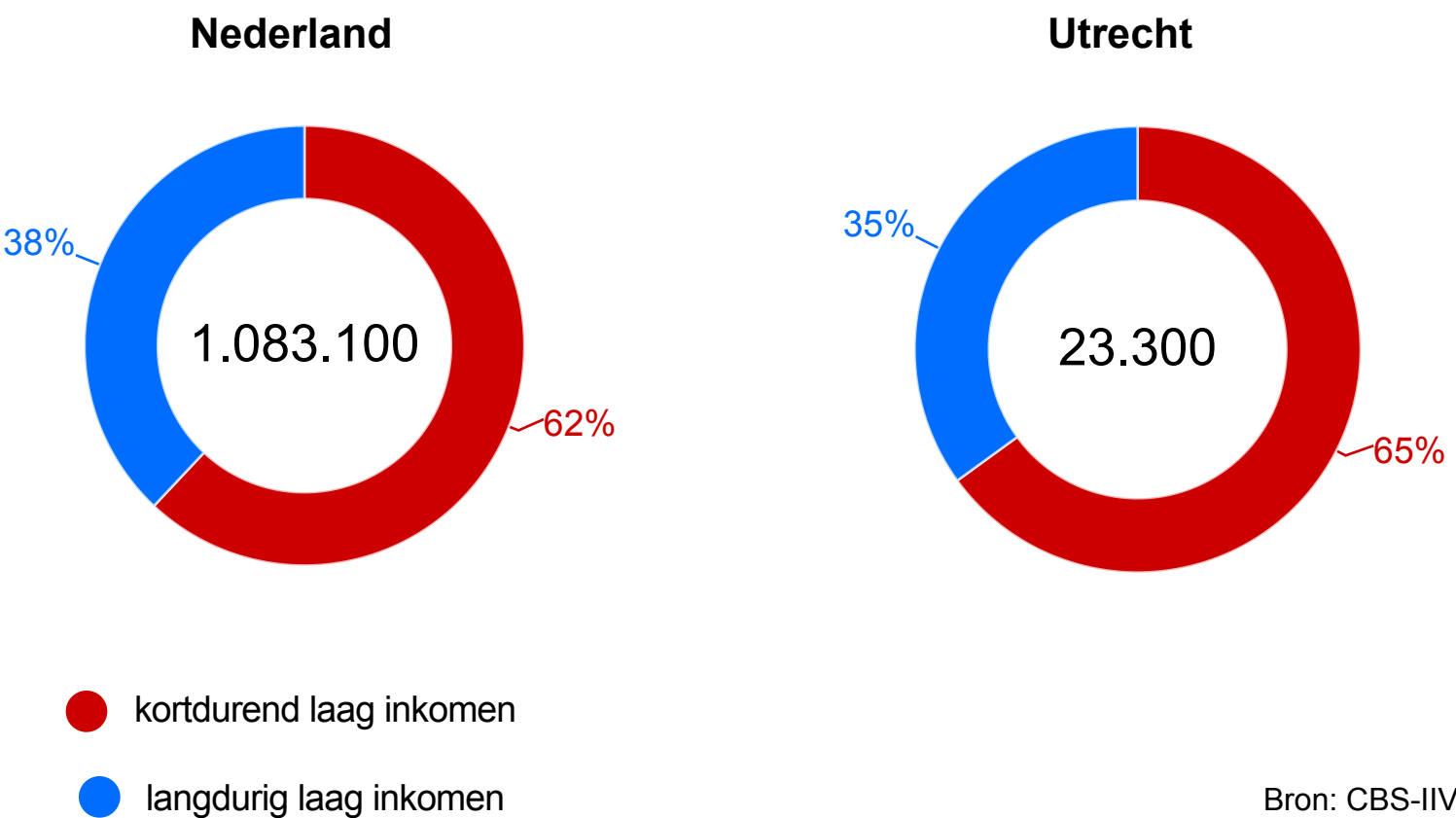
Bron: CBS-IIV

1.4 Omvang en ontwikkeling armoede

Aandeel huishoudens met langdurig laag inkomen in Utrecht lager dan landelijk

- Wanneer huishoudens 4 jaar of langer leven van een inkomen tot 125% van het WSM spreken we in Utrecht van een langdurig laag inkomen. In Utrecht heeft 15,3% van de huishoudens een laag inkomen, 35% hiervan heeft langdurig een laag inkomen. Dit is 8% van de Utrechtse bevolking.
- Landelijk zien we dat van de huishoudens met een inkomen tot 125% WSM, 62% dit voor een korte periode heeft. 38% heeft langdurig een laag inkomen. In Utrecht is deze verdeling iets gunstiger: 65% van de huishoudens heeft kortdurend een laag inkomen, terwijl 35% langdurig een laag inkomen heeft.
- In Utrecht bleef het aantal huishoudens met langdurig (4 jaar of langer) een inkomen tot 125% WSM de afgelopen jaren vrijwel gelijk.

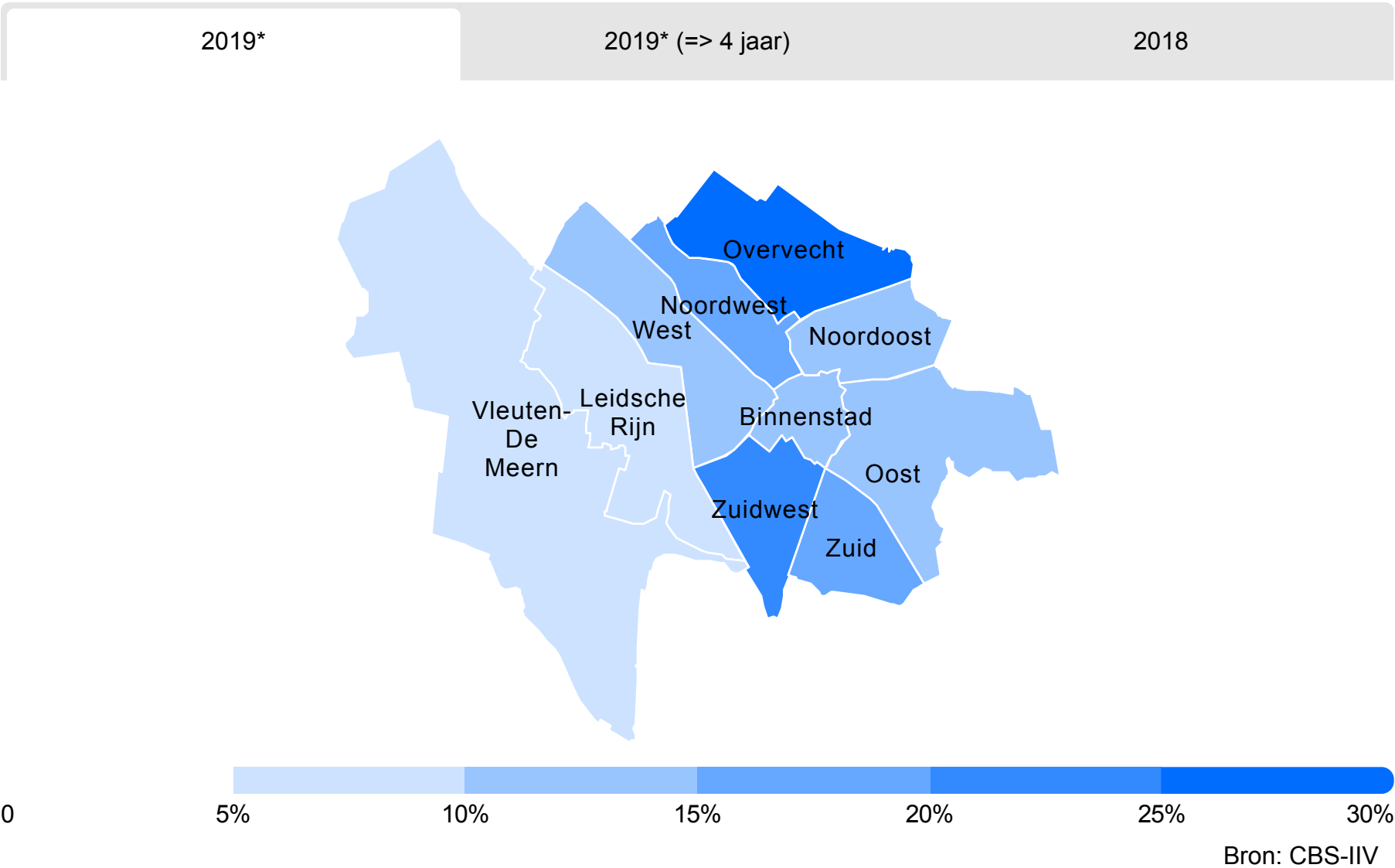
Verhouding kortdurend/langdurend laag inkomen (125% WSM) - Utrecht versus Nederland

Veel minima huishoudens in Overvecht

- Eén op de vijf huishoudens met een inkomen tot 125% WSM woont in Overvecht. Dit betreft bijna een derde van alle huishoudens in Overvecht (32%).
- Bij bijna een kwart van de huishoudens in Overvecht gaat het om langdurige armoede (23%). Dat is ruim drie keer zo veel als stedelijk gemiddeld.
- Ook in Zuidwest (20%) en in Zuid en Noordwest (18%) is het aandeel huishoudens dat moet rondkomen van een inkomen tot 125% WSM hoger dan het stedelijk gemiddelde van 15,3% (2019). In deze wijken zijn er grote verschillen tussen buurten. In Kanaleneiland-Noord leeft 27,3% van de hh van een inkomen tot 125% WSM, in Transwijk is dit 17,9%. Ook in Nieuw-Hoograven en Queekhovenplein is het aandeel een stuk hoger dan in respectievelijk Lunetten en Elinkwijk (zie voor de aandelen [Utrecht in Cijfers](#)).

Aandeel huishoudens met inkomen tot 125% WSM per wijk

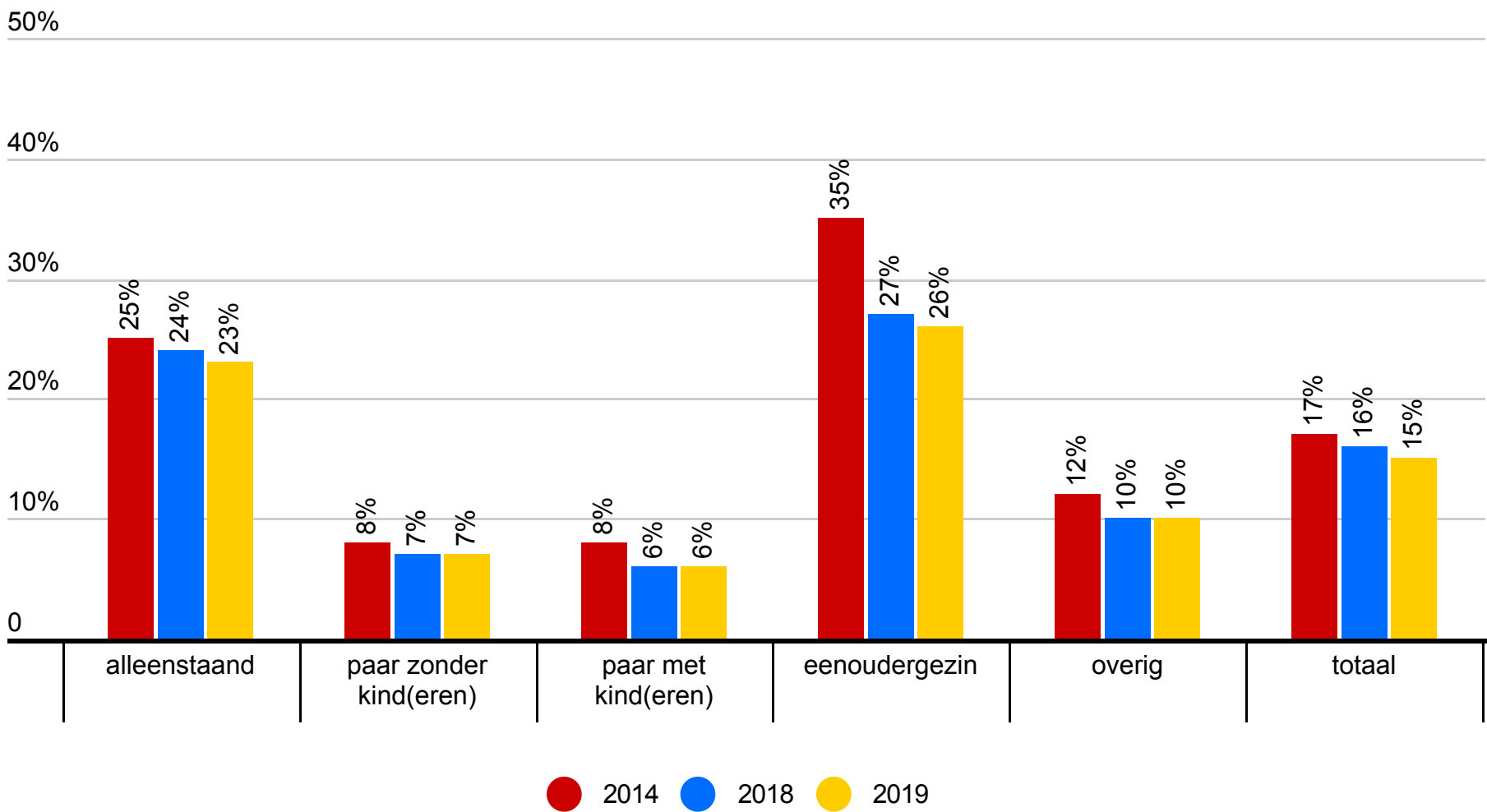

1.5 Omvang en ontwikkeling armoede

Minima vooral bij eenoudergezinnen.....

- Het aandeel huishoudens met een inkomen tot 125% WSM is relatief groot bij eenoudergezinnen (26%) en alleenstaanden (23%). Van 2014 tot en met 2019 is sprake van een lichte daling van het aantal huishoudens dat leeft van een inkomen tot 125% WSM. Deze daling zien we terug bij alle huishoudtypen. De daling is het sterkst bij eenoudergezinnen.
- In absolute zin is het aantal huishoudens dat leeft van een inkomen tot 125% WSM het grootst bij alleenstaanden (15.800 alleenstaanden hebben een laag inkomen). Hoewel het aandeel daalt zien we dat door de groei van de bevolking in Utrecht het absolute aantal alleenstaanden dat rondkomt van een inkomen tot 125% WSM wel is toegenomen.

Ontwikkeling aandeel huishoudens met inkomen tot 125% WSM binnen huishoudtypes in Utrecht

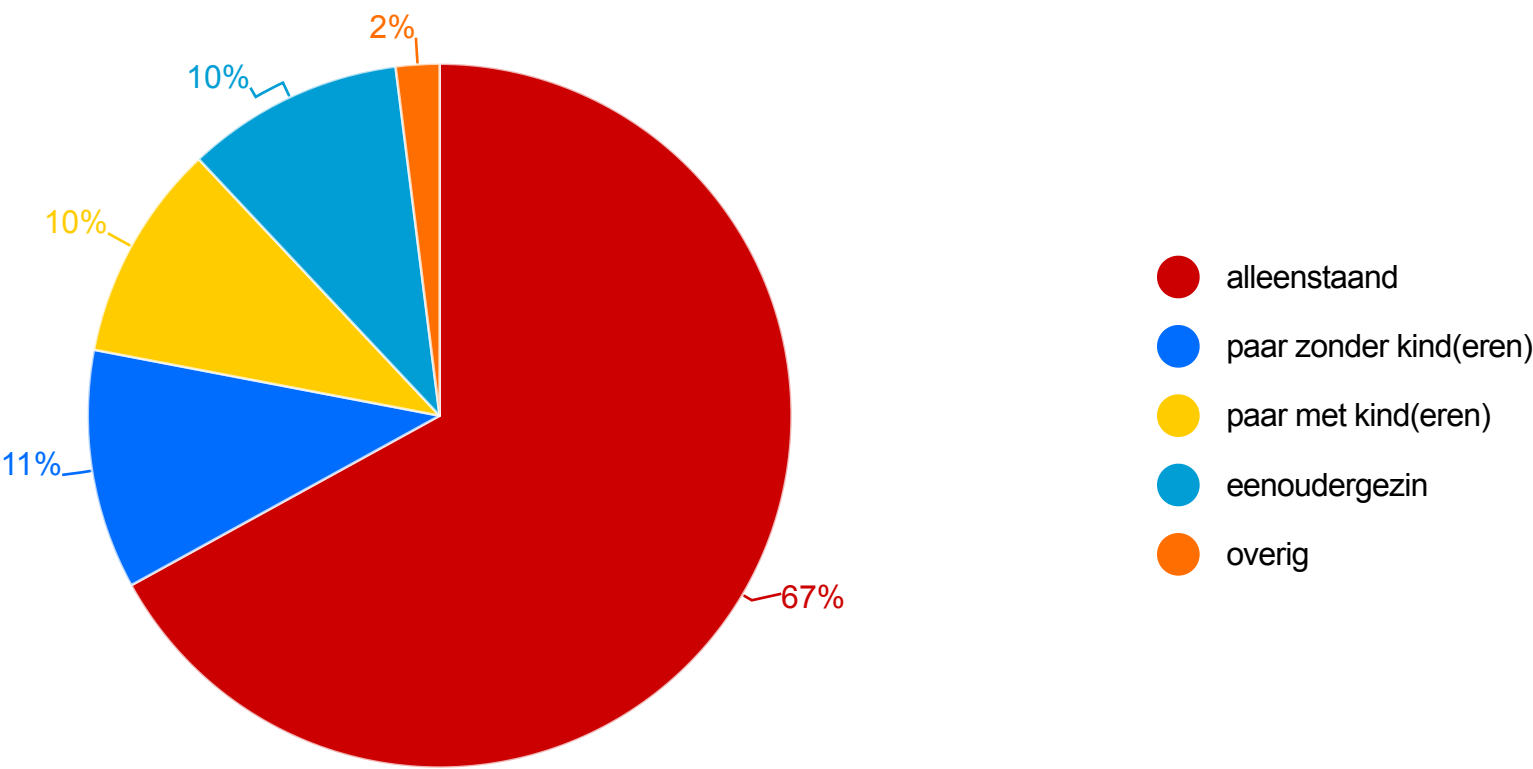

Bron: CBS-IIV

..... en bij alleenstaanden

- In Utrecht zijn 23.300 huishoudens met een inkomen tot 125% WSM, dat is 15,3% van het totaal aantal huishoudens. Binnen deze 23.300 huishoudens, zijn de meeste minima te vinden onder alleenstaanden (67%). In Utrecht hebben 15.800 alleenstaanden een inkomen tot 125% WSM. Door de groei van het aantal inwoners in de gemeente, is het absolute aantal alleenstaanden met een laag inkomen toegenomen.

Utrechtse huishoudens tot 125% WSM naar huishoudenssamenstelling - 2019

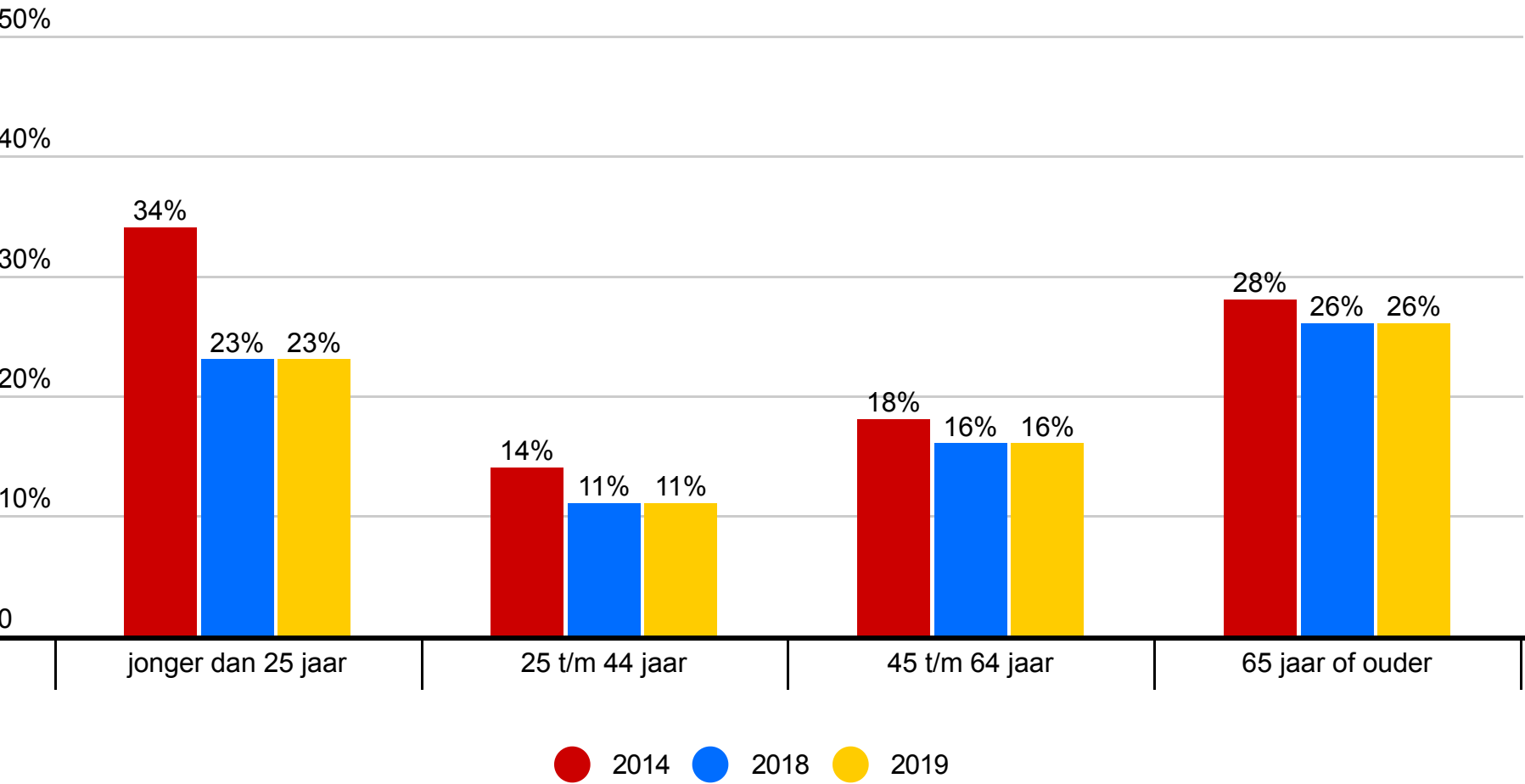
Bron: CBS-IIV

1.6 Omvang en ontwikkeling armoede

Lichte afname in aandeel minima bij jongeren

- Jonge huishoudens en huishoudens met een hoofd van het huishoudens dat 65 jaar of ouder is kennen het hoogste aandeel minima. Van alle 65+ huishoudens heeft ruim een kwart (26%) een inkomen tot 125%. Onder jongere huishoudens is dit bijna een kwart (23%).
- In vergelijking met 2014 zien we dat het aandeel minima huishoudens (met inkomen tot 125% WSM) bij jonge huishoudens is gedaald van 34% naar 23% in 2019.
- Aangezien er in Utrecht relatief weinig jonge huishoudens zijn (met inkomen, exclusief studenten), betreft het in absolute zin de kleinste groep (1.600 jonge huishoudens).

Ontwikkeling aandeel huishoudens met inkomen tot 125% WSM - binnen leeftijdsgroepen in Utrecht

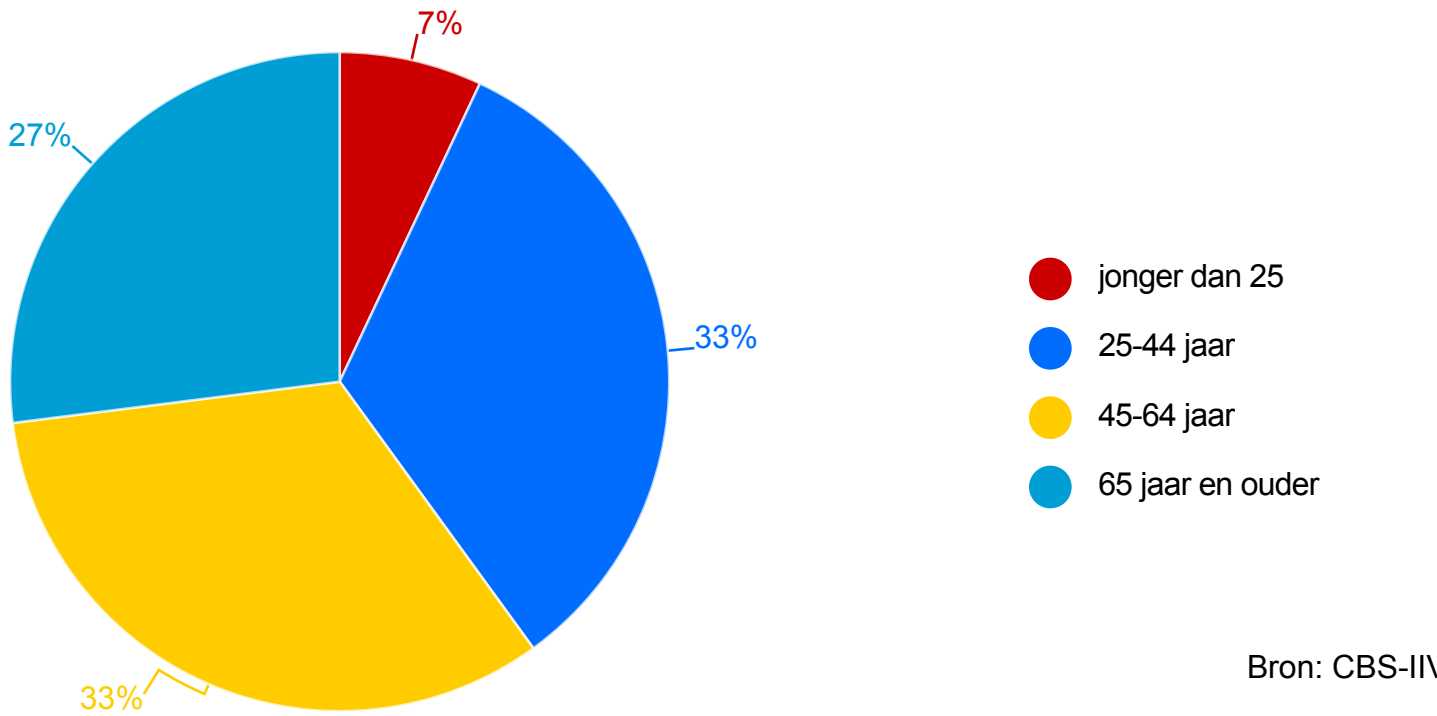

Bron: CBS-IIV

Slechts klein deel huishoudens tot 125% WSM is jonger dan 25 jaar

- Van de 23.300 Utrechtse huishoudens met een inkomen tot 125% van het WSM, bestaat een derde uit huishoudens waarvan het hoofd van het huishouden (hoofdkostwinner) tussen de 25 en 44 jaar oud is (7.700 huishoudens) en nog eens een derde is tussen 45 en 64 jaar oud (6.700 huishoudens).
- Jongere huishoudens (hoofdkostwinner jonger dan 25 jaar) vormen een klein deel van de groep huishoudens met een inkomen tot 125% van het WSM (7%). Ruim een kwart (27%) bestaat uit oudere huishoudens (hoofdkostwinner 65 jaar of ouder).

Utrechtse huishoudens met inkomen tot 125% WSM naar leeftijd - 2019

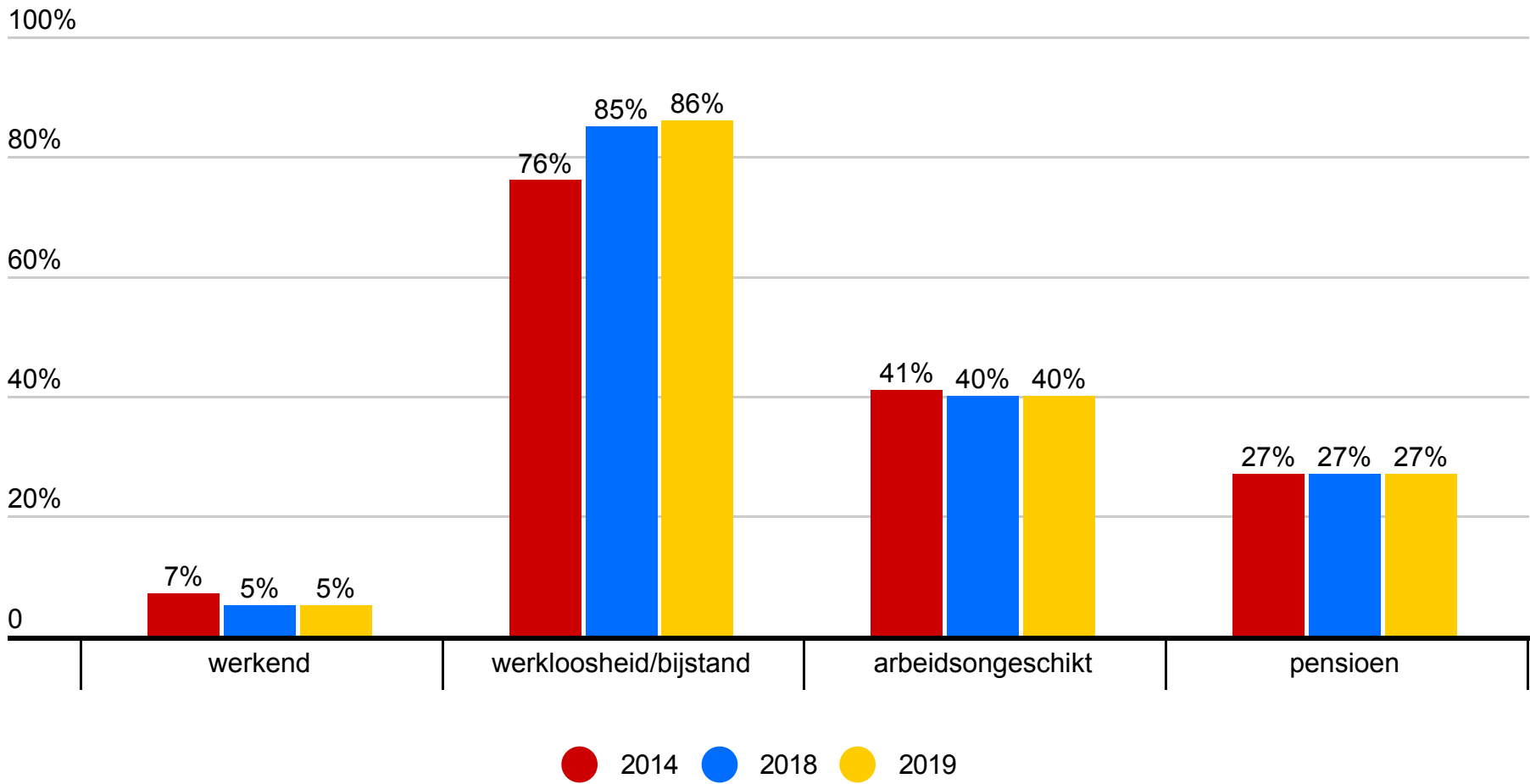
Bron: CBS-IIV

1.7 Omvang en ontwikkeling armoede

Aandeel minima hoogst bij werklozen en bijstandsgerechtigden

- Het aandeel Utrechters met een inkomen tot 125% WSM is het grootst bij werklozen en inwoners in de bijstand (86%). Ook binnen de groep arbeidsongeschikten is het aandeel relatief hoog met 40%. Sinds 2014 is er vooral een toename te zien van het aandeel huishoudens met een minima inkomen (125%WSM) bij huishoudens die werkloos zijn en/of een bijstandsuitkering hebben.
- Huishoudens met inkomen uit werk kennen het kleinste aandeel huishoudens met een inkomen tot 125% van het WSM (5%).

Ontwikkeling aandeel huishoudens met inkomen tot 125% WSM binnen diverse inkomensgroepen in Utrecht

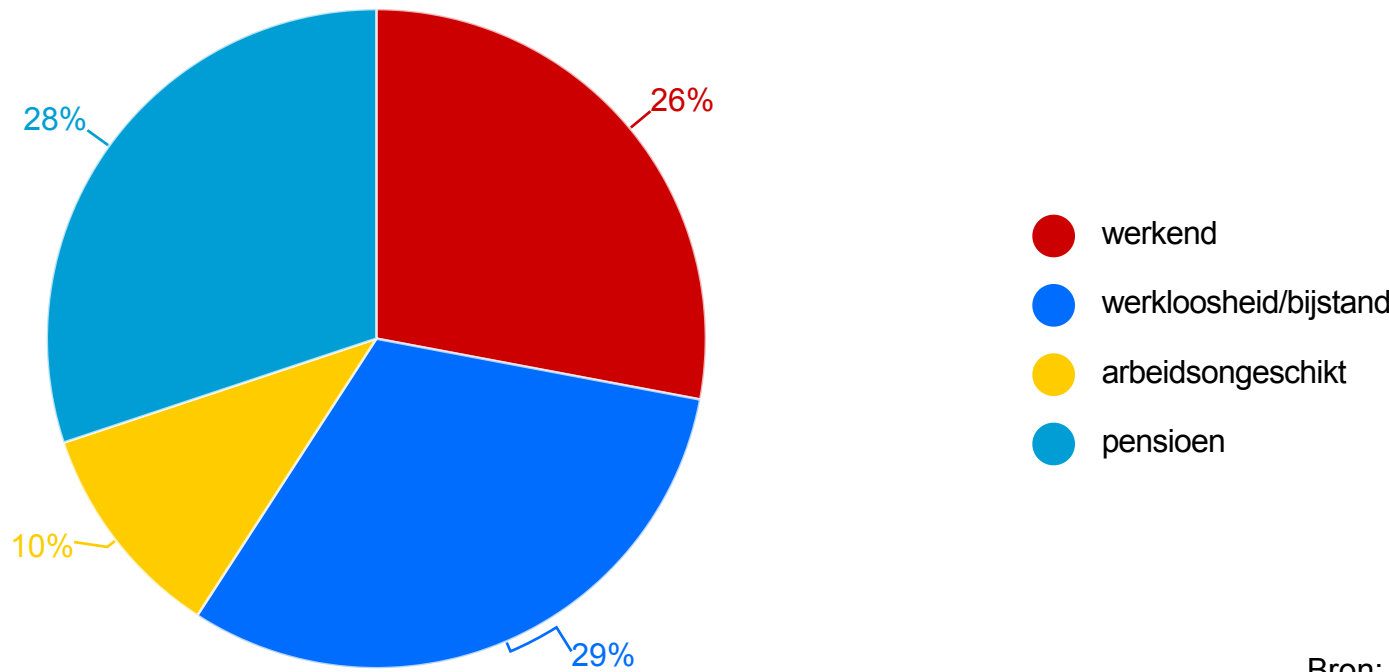

Bron: CBS-IIV

Kwart huishoudens tot 125% WSM heeft werk

- Ruim een kwart van de 23.300 Utrechtse huishoudens met een inkomen tot 125% WSM heeft werk (26%). In Utrecht werkt ongeveer een tweederde van de werkende armen in loondienst en een derde is zelfstandig ondernemer. Uit landelijk onderzoek blijkt dat deze mensen vooral werken op oproepbasis of zonder vaste uren, met weinig uren of als zzp'er (SER, 2021).
- De grootste groep binnen de 23.300 Utrechtse huishoudens met een inkomen tot 125% WSM is werkloos en/of heeft een bijstandsuitkering (29% of 6.700). Een bijna even grote groep is met pensioen (28% of 6.500).

Utrechtse huishoudens tot 125% WSM naar inkomstenbron - 2019

Bron: CBS-IIV

Meer weten?

- [Nibud: De coronacrisis en ons geld](#)
- [SZW: Niet gebruik van de algemene bijstand](#)
- [CBS: Armoedescan](#)
- [SER: Werken zonder armoede](#)
- [Utrecht Monitor 2021](#)
- [Utrecht in Cijfers](#)

2. Beleving armoede

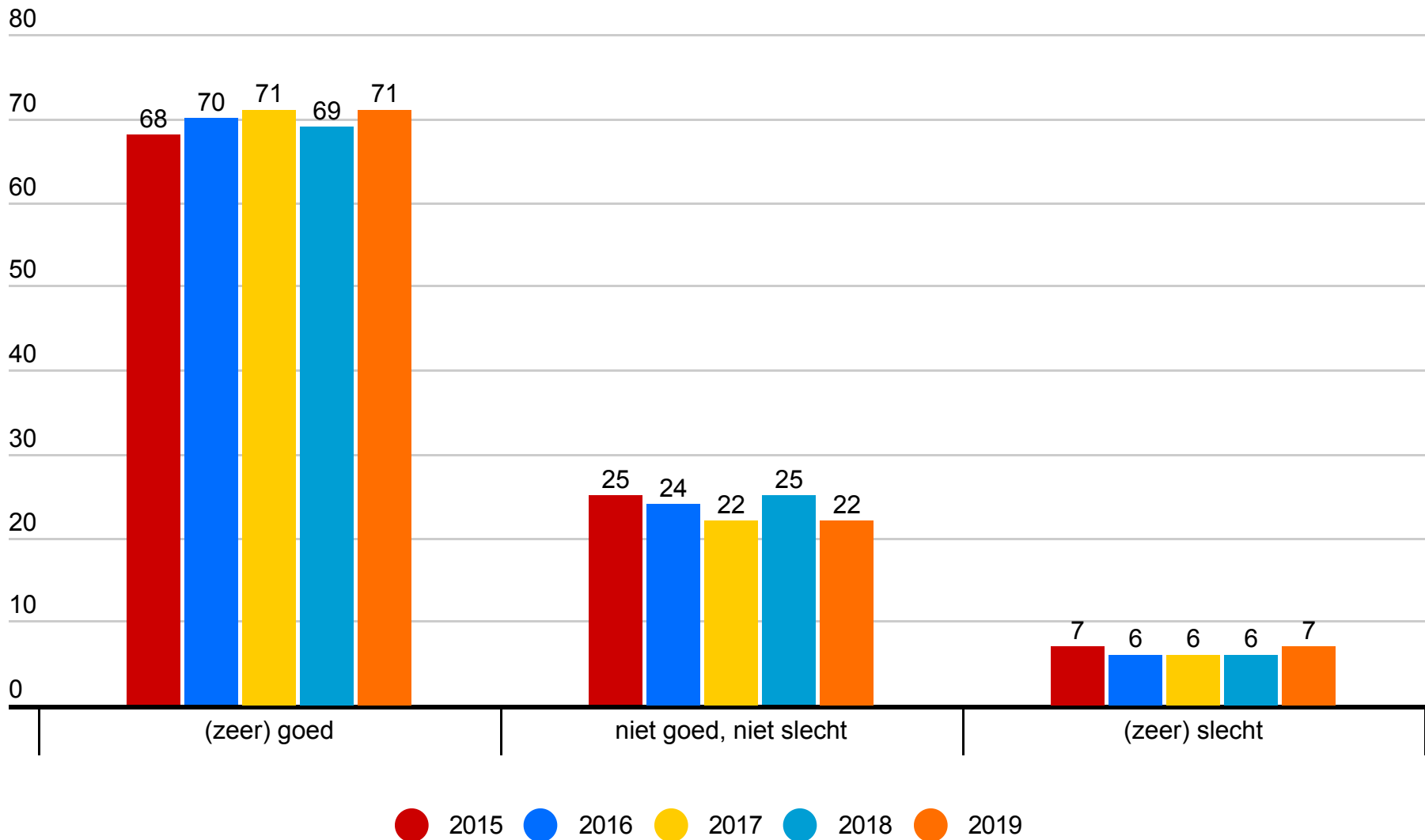

2.1 Beleving armoede

Circa 7% Utrechters kan (zeer) slecht leven van inkomen

- De gegevens in dit hoofdstuk zijn afkomstig uit de Inwonersenquête. Ieder najaar ontvangen circa 27.000 Utrechters via een steekproef een vragenlijst voor deze enquête. Deze vragenlijst gaat over onderwerpen zoals veiligheid, wonen, economie en gezondheid. De resultaten worden verwerkt in diverse rapportages, onder andere voor beleid.
- Zo'n 7% van de Utrechters geeft in de Inwonersenquête van 2019 aan slecht tot zeer slecht te kunnen leven van het inkomen van het huishouden. We weten dat inwoners met geldproblemen of andere problematiek vaak ondervertegenwoordigd zijn in vragenlijstonderzoek. We moten er dus rekening mee houden dat de werkelijke percentages hoger liggen.
- In de afgelopen vijf jaar is het aandeel inwoners dat (zeer) slecht kan rondkomen min of meer gelijk gebleven. De groep die zegt (zeer) goed te kunnen leven van het huishoudinkomen is licht toegenomen.

Mate waarin Utrechters kunnen leven van het huishoudinkomen, in % Utrechters

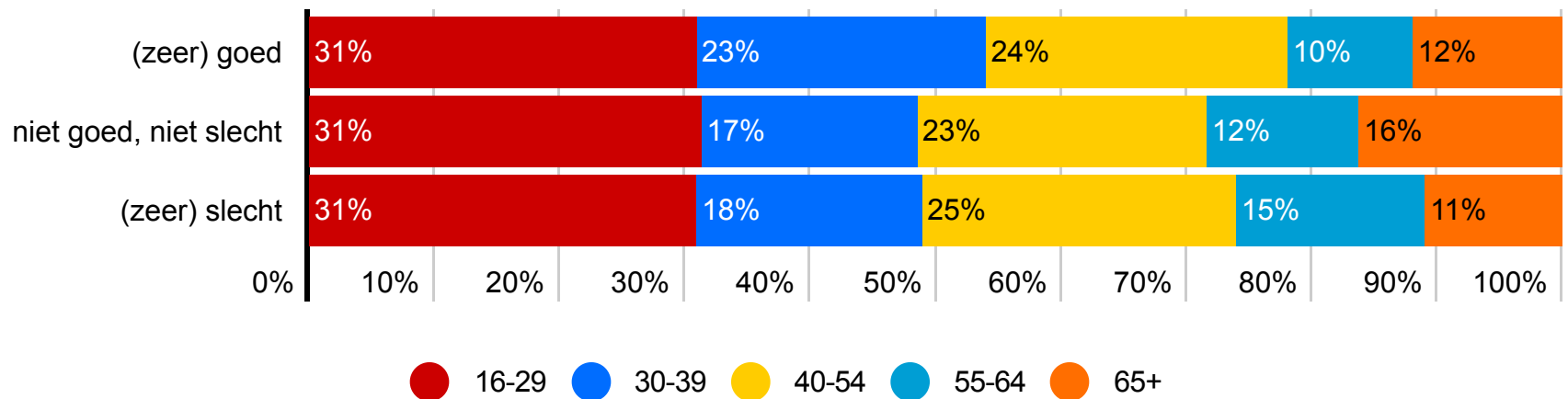

Bron: Inwonersenquête 2019 - Onderzoek & Advies gemeente Utrecht

Utrechters die (zeer) goed kunnen leven van inkomen zijn relatief iets jonger

- De groep inwoners die zegt (zeer) goed te kunnen leven van het huishoudinkomen is iets jonger dan de groepen die (zeer) slecht of niet goed/niet slecht rondkomen.
- De groep jongeren (16-29 jaar) ligt rond de 30% in elk van de drie 'rondkomengroepen' en deze aandelen zijn door de jaren heen vrij stabiel. Ook de aandelen van de klassen 55-64 en 65-plus zijn vrij stabiel door de jaren heen. In de leeftijdsklassen tussen de 30 en 54 jaar zit meer fluctuatie.

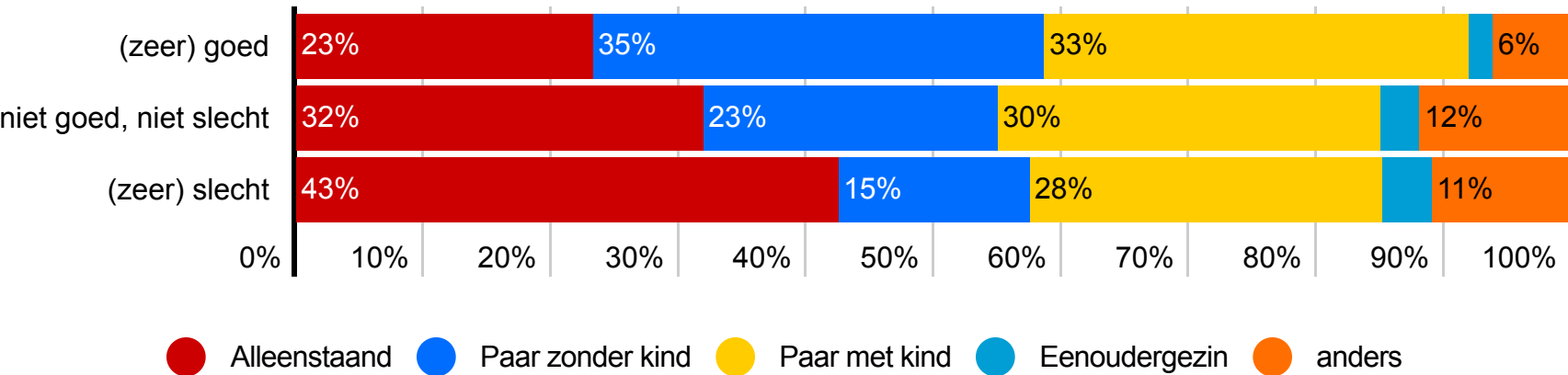
Leeftijd Utrechters binnen diverse niveaus van rondkomen - 2019

Ruim 40% Utrechters die (zeer) slecht kunnen leven van inkomen zijn alleenstaand

- Ruim vier van de tien inwoners die zeggen (zeer) slecht te kunnen leven van het huishoudinkomen is alleenstaand (43%). Dat is meer dan bij inwoners die (zeer) goed of niet goed/niet slecht kunnen rondkomen en ook meer dan gemiddeld in Utrecht.

Huishoudsamenstelling Utrechters binnen diverse niveaus van rondkomen - 2019

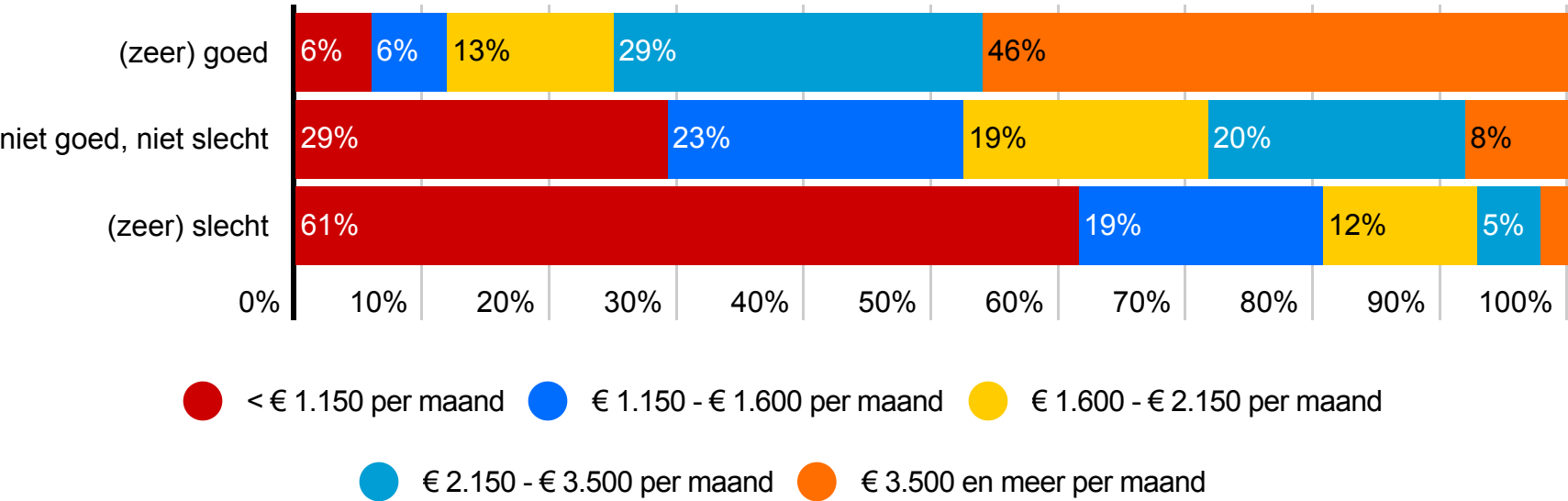
Bron: Inwonersenquête 2019 - Onderzoek & Advies gemeente Utrecht

2.2 Beleving armoede

Circa 80% van Utrechters die (zeer) slecht kunnen leven van inkomen heeft inkomen onder €1.600 per maand

- Zes op de tien (61%) Utrechters die aangeven (zeer) slecht te kunnen leven van het inkomen hebben een netto huishoudinkomen van minder dan €1.150 netto per maand. Dat is vergelijkbaar met 2016 (60%). Nog eens 19% heeft een inkomen tot €1.600 per maand. Binnen de groep die zegt (zeer) goed te kunnen leven van het inkomen heeft 6% een inkomen onder de €1.150.
- Een klein percentage van 2% heeft een netto huishoudinkomen van meer dan €3.500 per maand en kan toch slecht rondkomen. Andersom heeft 6% een laag inkomen (<€1.150 per maand) en zegt toch goed te kunnen rondkomen.

Inkomen Utrechters binnen diverse niveaus van rondkomen - 2019

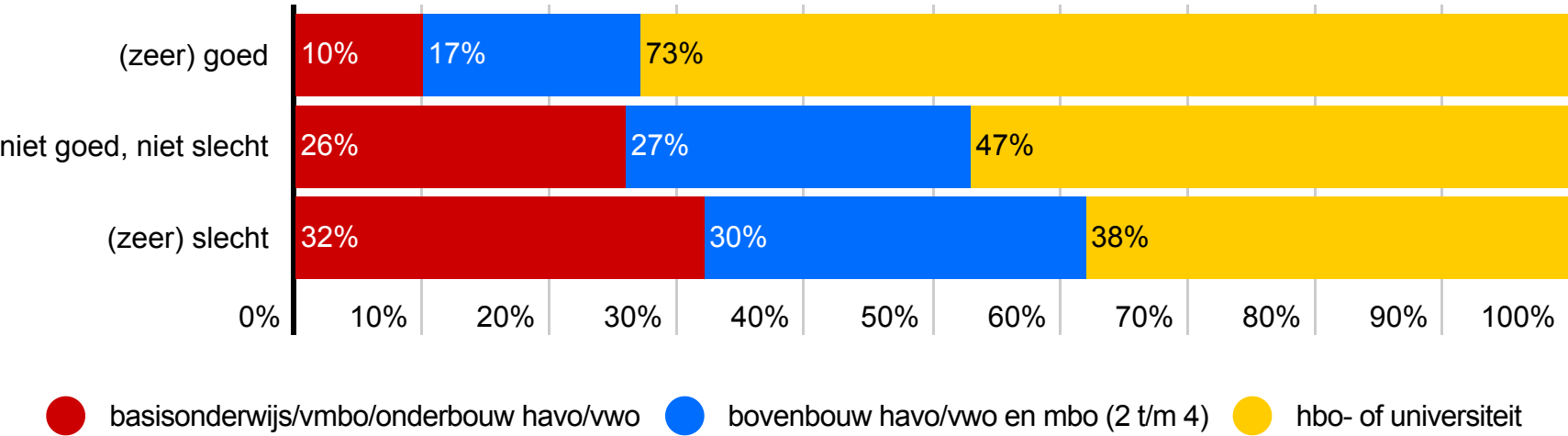

Bron: Inwonersenquête 2019 - Onderzoek & Advies gemeente Utrecht

Circa een derde van Utrechters die (zeer) slecht kunnen leven van inkomen is lager opgeleid

- Bewoners die (zeer) slecht kunnen leven van hun inkomen zijn over het algemeen lager opgeleid dan bewoners die goed kunnen leven van hun inkomen. Een derde van de inwoners die (zeer) slecht kunnen leven van het inkomen heeft alleen basisonderwijs gehad of een vmbo-opleiding, wat meer is dan gemiddeld in Utrecht en zeker meer dan binnen de groep die (zeer) goed kan leven van het inkomen (waarvan 10% alleen basisonderwijs heeft gehad of een vmbo-opleiding).
- Ten opzichte van 2016 is het aandeel inwoners met een hbo- of universitaire opleiding binnen alle niveaus van rondkomen toegenomen. Het blijkt dat in 2019 ook relatief meer inwoners met een hbo of universitaire opleiding hebben deelgenomen aan de inwonersenquête van dat jaar, maar hun aandeel is vooral binnen de groep die (zeer) slecht kan rondkomen gegroeid (in 2016 had 28% van deze groep een hbo- of universitaire opleiding tegenover 38% in 2019 en 40% had in 2016 alleen basisonderwijs of een vmbo-opleiding, tegenover 32% in 2019).

Opleidingsniveau Utrechters binnen diverse niveaus van rondkomen - 2019

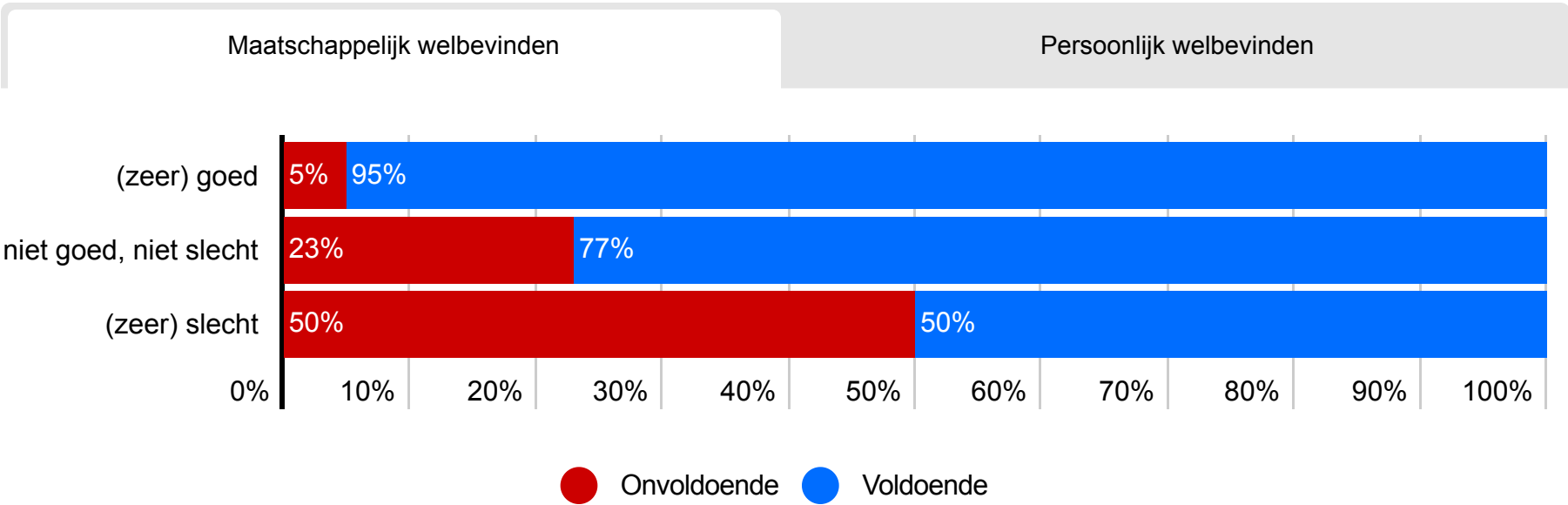
Bron: Inwonersenquête 2019 - Onderzoek & Advies gemeente Utrecht

2.3 Beleving armoede

Persoonlijk en maatschappelijk welbevinden neemt af naarmate mensen minder goed kunnen leven van inkomen

- Uit de inwonersenquête blijkt dat het persoonlijk en maatschappelijk welbevinden afneemt naarmate inwoners minder goed kunnen leven van hun inkomen; binnen de groep die (zeer) goed kan rondkomen ervaart 95% voldoende maatschappelijk welbevinden en 94% voldoende persoonlijk welbevinden, binnen de groep die (zeer) slecht kan rondkomen is dat 50% respectievelijk 57%.
- Vergeleken met 2016 is de verdeling voldoende/onvoldoende voor zowel maatschappelijk als persoonlijk welbevinden over de drie groepen van rondkomen stabiel gebleven.

Welbevinden Utrechters binnen diverse niveaus van rondkomen - 2019

Bron: Inwonersenquête 2019 - Onderzoek & Advies gemeente Utrecht

Maatschappelijk welbevinden

De score op maatschappelijk welbevinden is gebaseerd op de scores van vier stellingen: mensen zoals ik hebben het slecht in Nederland, de samenleving accepteert me niet echt, in deze samenleving ben ik niet belangrijk, mensen zoals ik voelen zich achtergesteld in Nederland.

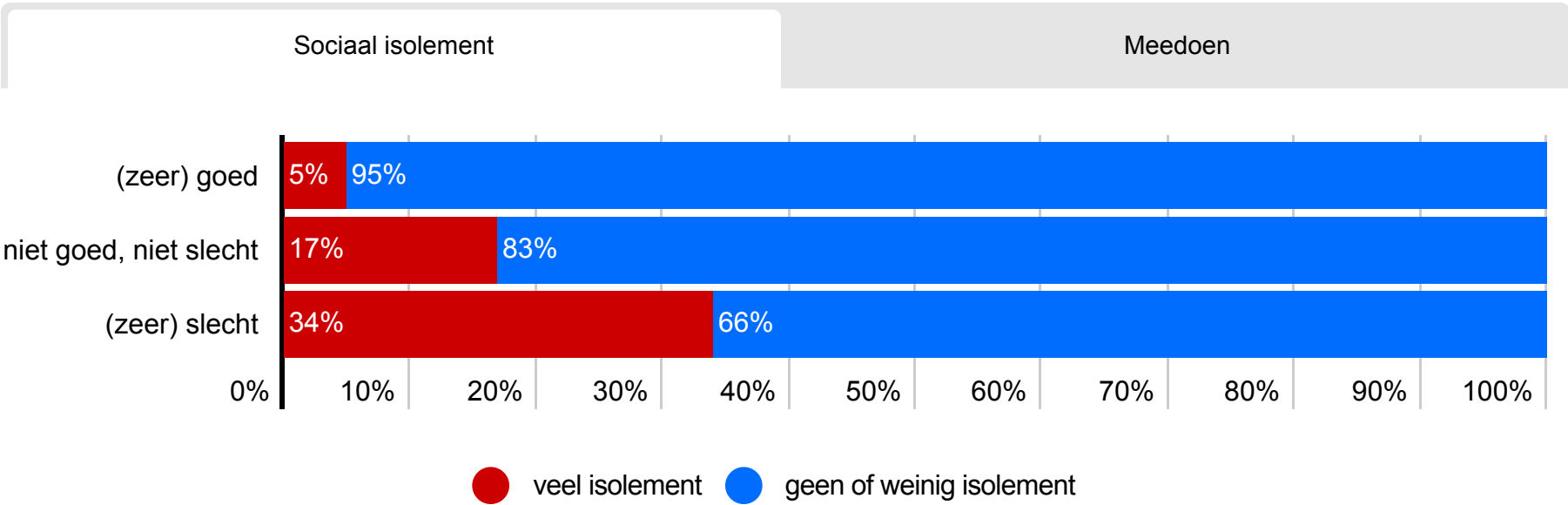
Persoonlijk welbevinden

De score op persoonlijk welbevinden is tot stand gekomen op basis van de volgende stellingen: ik ben tevreden met mijn leven en ik ben gelukkig.

Utrechters die (zeer) slecht kunnen leven van inkomen ervaren vaker sociaal isolement en doen minder vaak mee

- Het sociaal isolement neemt toe naarmate inwoners minder goed kunnen leven van hun inkomen. Ook doen inwoners minder mee naarmate ze minder goed kunnen leven van hun inkomen. Vergeleken met 2016 is de verdeling meedoen/niet meedoen en de mate van sociaal isolement nagenoeg stabiel gebleven over de drie groepen van rondkomen.
- Mensen die zeggen niet goed te kunnen leven van hun inkomen scoren vooral minder op (vrijwilligers)werk/school en op sociale contacten dan mensen die goed kunnen leven van hun inkomen. In iets mindere mate geldt dit ook voor deelname aan sport/cultuur.

Sociaal isolement en meedoen Utrechters binnen diverse niveaus van rondkomen - 2019

Bron: Inwonersenquête 2019 - Onderzoek & Advies gemeente Utrecht

Sociaal isolement

Sociaal isolement is gebaseerd op een aantal stellingen, zoals 'er zijn mensen bij wie ik terecht kan' en 'ik maak deel uit van een groep vrienden'.

Meedoen

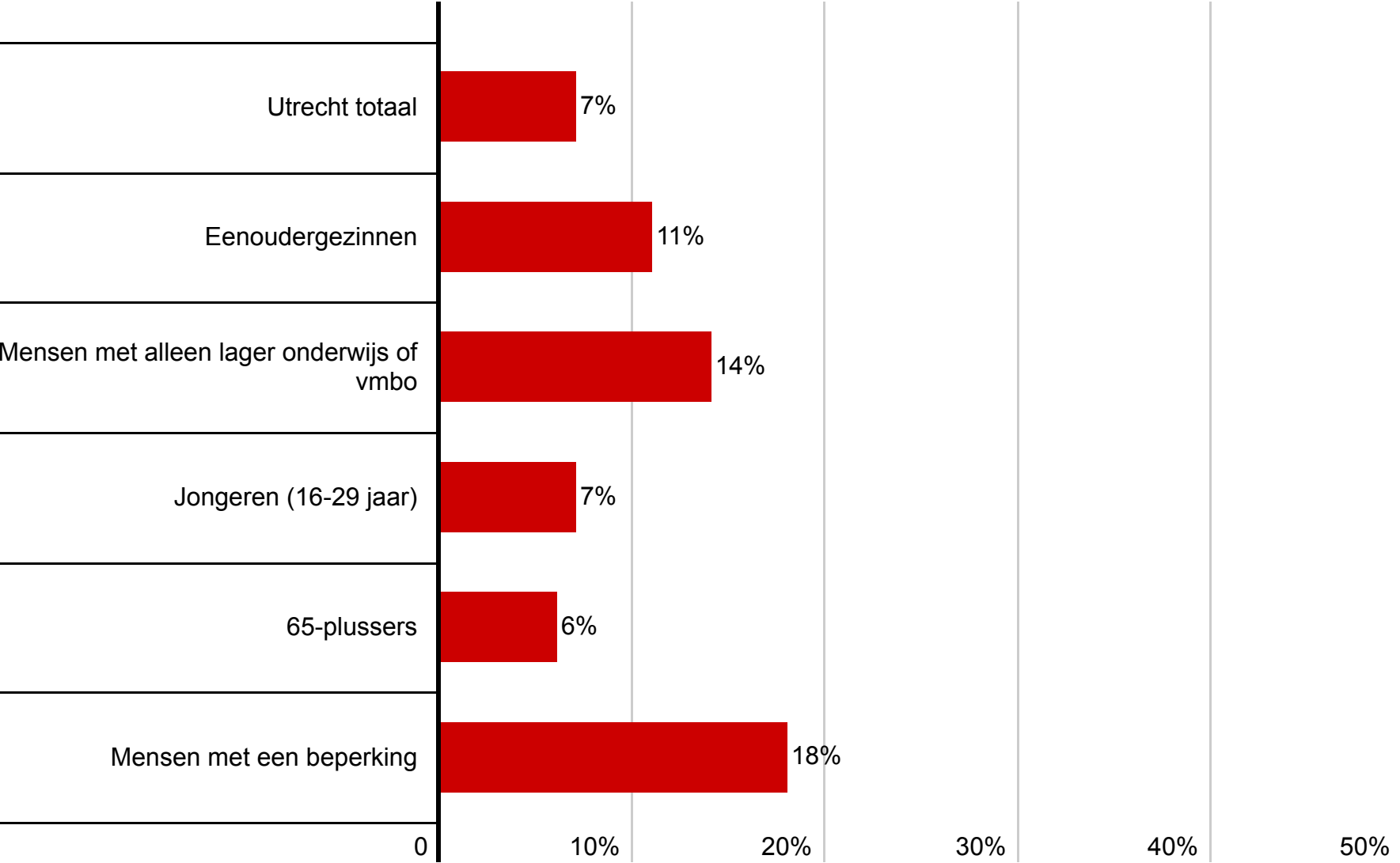
Een inwoner 'doet mee' als sprake is van tenminste drie van de volgende vier aspecten: hebben van (vrijwilligers)werk of volgen van een opleiding, deelnemen aan sport/culturele activiteiten, actief zijn in de buurt en hebben van sociale contacten.

2.4 Beleving armoede

Sommige groepen hebben vaker te maken met een laag inkomen

- Inwoners die in de Inwonersenquête aangeven een beperking te hebben, kunnen meer dan gemiddeld (zeer) slecht leven van het huishoudinkomen (18% versus 7% gemiddeld in Utrecht). In iets mindere mate geldt dit ook voor inwoners die zeggen alleen basisonderwijs of een vmbo-opleiding te hebben (14%). Kanttekening hierbij is dat het uitkomsten uit een enquête betreffen en verschillende kwetsbare groepen veelal een ondervertegenwoordiging kennen in vragenlijst onderzoek. Daarbij zijn er ook relatief veel deelnemers die hebben aangegeven niet te willen zeggen of ze een beperking hebben of niet. Vergelijking van de uitkomsten voor de verschillende groepen met het stedelijk gemiddelde is daarom indicatief.

Percentage Utrechters dat (zeer) slecht kan leven van inkomen, verschillende groepen - 2019

Bron: Inwonersenquête 2019 - Onderzoek & Advies gemeente Utrecht

Meer weten?
[CPB: Kansrijk Armoedebeleid](#)
[Utrecht Monitor 2021](#)
[Utrecht in Cijfers](#)

3. Schulden

3.1 Schulden

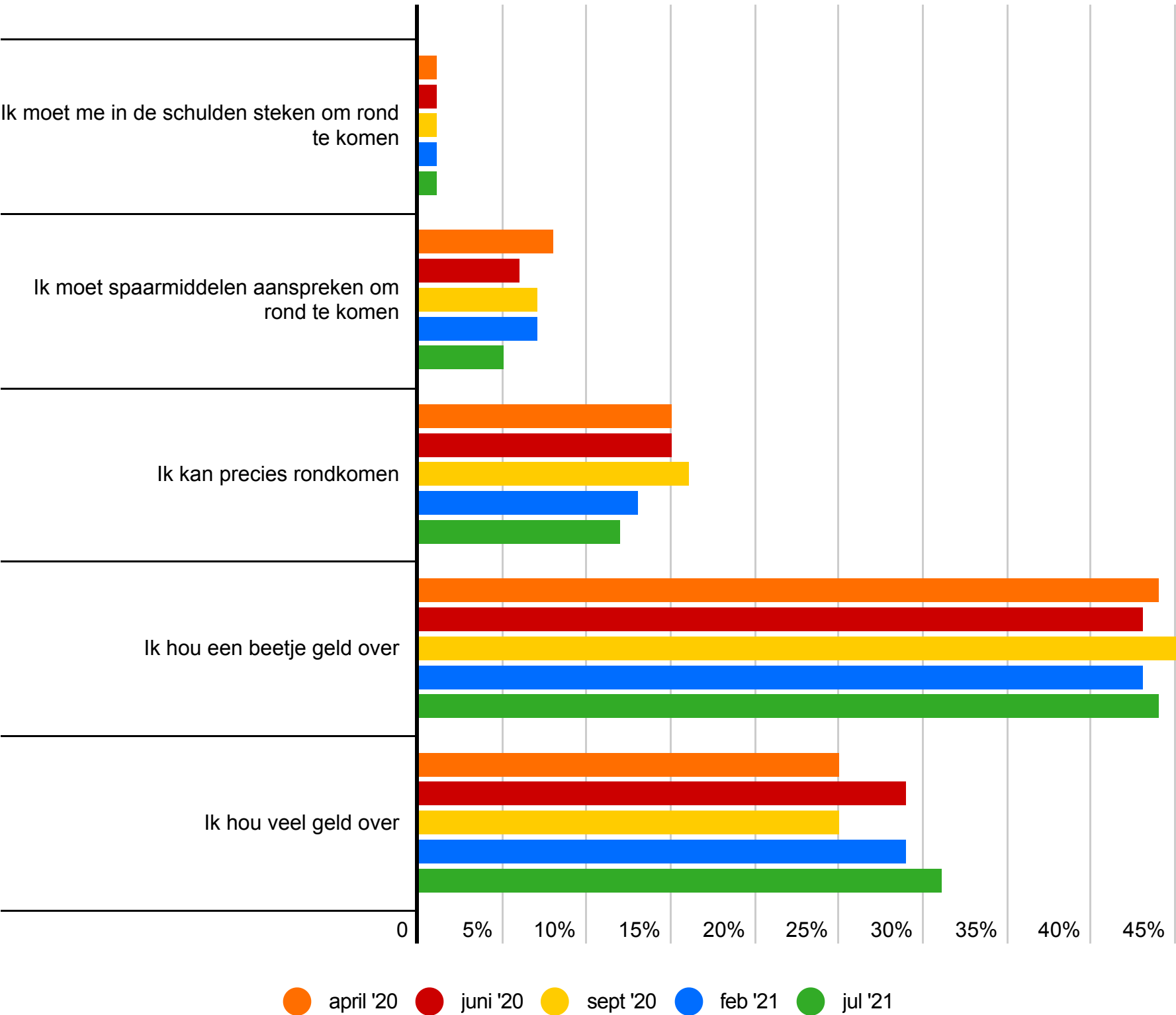
Nog geen toenemende armoede of schulden in de cijfers zichtbaar, wel verwacht

- Door de coronacrisis zijn bestaande kwetsbare groepen en nieuwe groepen geraakt. Ondernemers, zzp-ers en jongeren zijn werk en inkomen verloren door de maatregelen. Bestaande kwetsbare groepen hebben weinig buffer en zijn daardoor extra kwetsbaar voor de effecten van de crisis. Actuele cijfers geven nog geen duidelijk beeld van oplopende armoede of schulden. Wel geeft bijna de helft van de ondernemers die Tozo ontvangen aan schulden te hebben. In het Bewonerspanel geeft ruim een op de zeven panelleden aan te maken te hebben met een inkomensverslechtering (zie 1.1 Omvang en ontwikkeling armoede) . In de toekomst wordt een toename van armoede en schulden verwacht.
- In panelgegevens, maar ook in registraties die een indicatie geven van financiële problemen zoals driesprekken of schulddienstverlening bij de gemeente, was afgelopen jaar (nog) geen toename van schulden en financiële problemen zichtbaar (Divosa 2020). Landelijk is er zelfs, met uitzondering van jongeren, sprake van een afname van betalingsproblemen (BKR 2021). Ditzelfde beeld zien we in de andere grote steden ook.
- Uit een onderzoek van de Hogeschool Utrecht onder Tozo 2 aanvragers in de gemeente Utrecht komt naar voren dat bijna de helft (47%) van de ondernemers nu al schulden of betalingsachterstanden heeft. Bijna een kwart kan niet in dagelijkse levensbehoeften voorzien (23%), 59% nog maar net. Eind 2020 gaf iets minder dan de helft (48%) van de Tozo ontvangers aan nog maximaal 1-2 maanden vooruit te kunnen. Bijna de helft van de ondernemers die deelnamen aan het onderzoek ervaart stress door de coronacrisis (45%).

Geen toename financiële problemen bij panelleden: 1% maakt schulden om rond te komen

- Aan de leden van het Utrechtse bewonerspanel is ook gevraagd wat de financiële situatie van hun huishouden is op het moment van invullen van de vragenlijst om financiële problemen te achterhalen. In februari 2021 geeft 13% van de panelleden aan precies rond te komen. Bijna driekwart (72%) geeft aan een beetje of veel geld over te houden. 7% van de panelleden geeft daarentegen aan spaarmiddelen aan te moeten spreken om rond te komen en 1% van de panelleden moet zich in de schulden steken om rond te komen. Panelleden zonder eigen inkomsten, een (bijstand)uitkering, studenten en ondernemers geven vaker aan spaarmiddelen aan te moeten spreken of schulden te moeten maken.
- De financiële situatie van de panelleden van de meting in februari 2021 is vergelijkbaar met eerdere metingen. Bij de panelleden zien we (nog) geen toename van schulden of problemen met rondkomen.
- Het Bewonerspanel kent een oververtegenwoordiging van hoogopgeleiden en een ondervertegenwoordiging van jongeren. Een ondervertegenwoordiging van kwetsbare groepen. De uitkomsten geven daarom geen goed beeld als het gaat om de omvang van armoede en schulden. Wel geeft het een goed beeld van de achtergrondkenmerken van groepen met en zonder financiële problemen.

Financiële situatie panelleden bewonerspanel Utrecht tijdens corona - 2020-2021

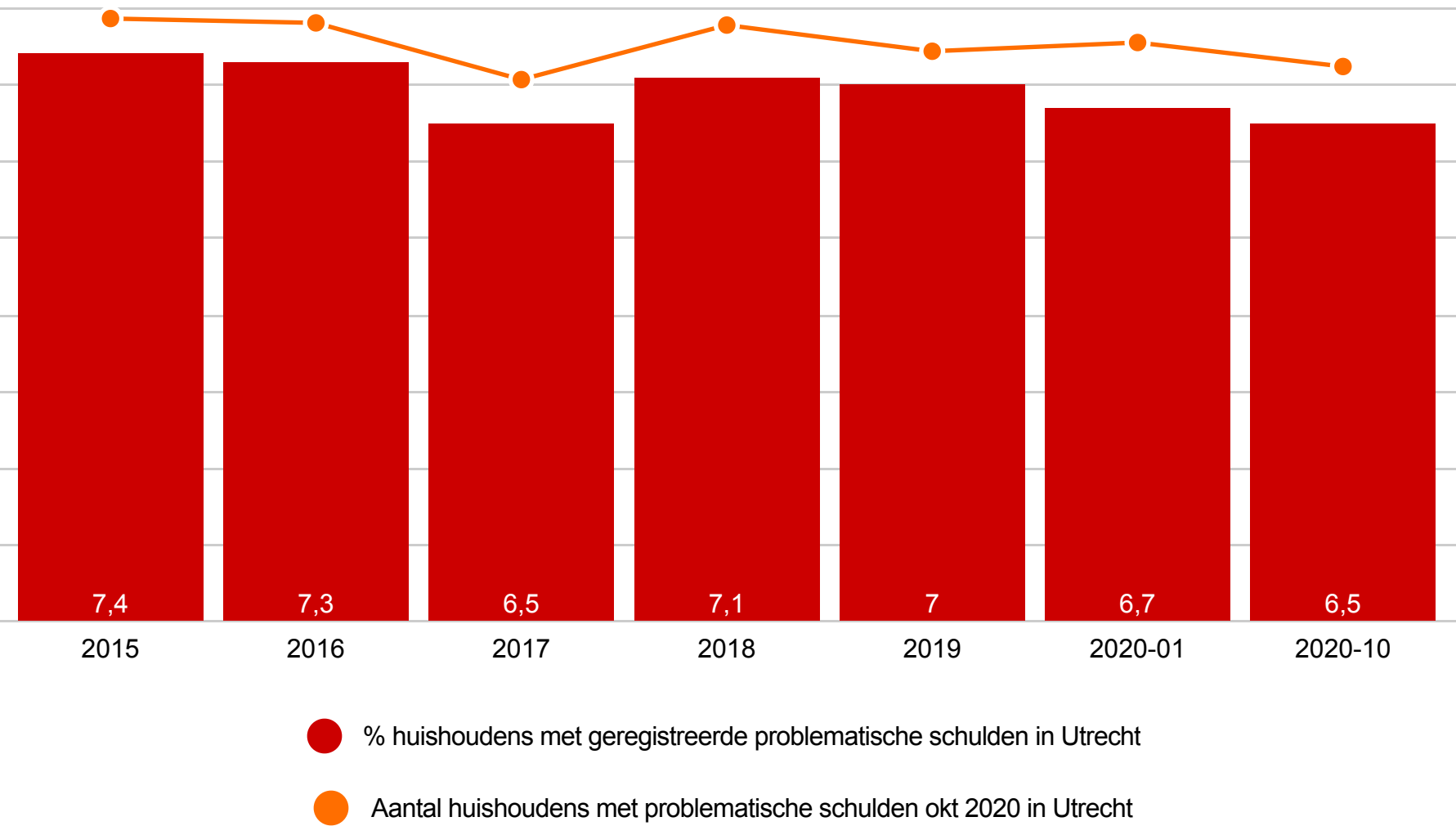
Bron: Bewonerspanel Utrecht 2021, Onderzoek & Advies gemeente Utrecht

3.2 Schulden

Geen toename geregistreerde schulden

- Uit registratieonderzoek van het CBS komt naar voren dat begin 2020 6,7% van de Utrechters geregistreerde schulden heeft. Daarnaast heeft nog eens 3,6% van de Utrechters een verhoogd risico op schulden.
- Sinds 2018 lijkt sprake van een licht dalende trend. Ook in de eerste 10 maanden van de coronacrisis is geen toename van geregistreerde schulden zichtbaar.
- Het gaat om ongeveer 12.240 huishoudens met schulden en nog eens 8.930 huishoudens met een groot risico op schulden.
- Ook in de jaarlijkse Inwonersenquête van de gemeente geeft 7% van de Utrechters aan problematische schulden te hebben. Op basis van beide onderzoeken hebben naar schatting tussen de 15.000 tot 20.000 Utrechters (een hoog risico op) problematische schulden.

Aandeel en aantal Utrechtse huishoudens met geregistreerde schulden - 2015-2020

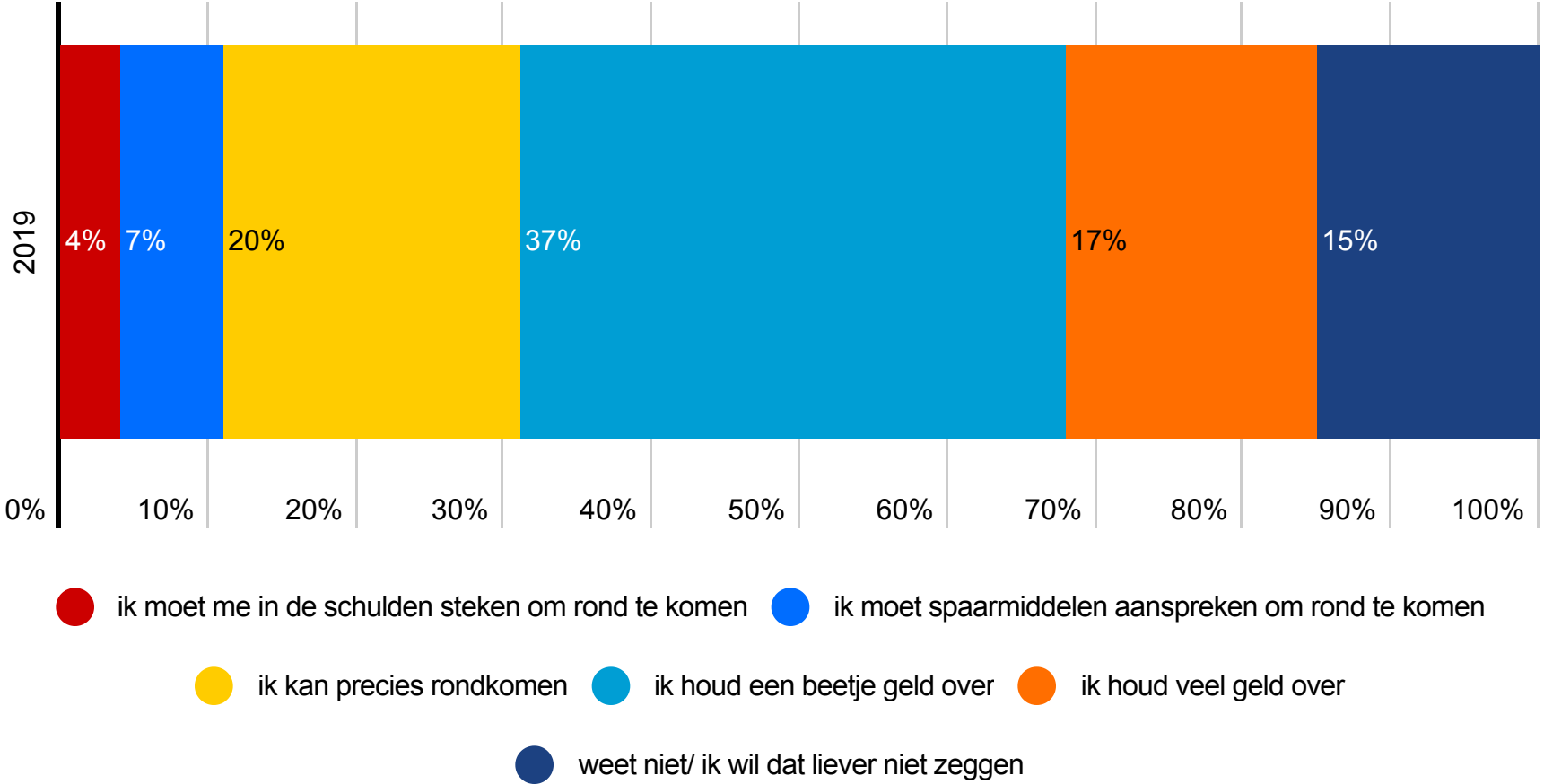

Bron: Dashboard schuldenproblematiek CBS 2021

4% van de Utrechters moet zich in de schulden steken om rond te komen

- In de Inwonersenquête 2019 geeft het grootste deel van de Utrechters aan goed rond te kunnen komen van hun inkomen. 37% van de Utrechters houdt een beetje geld over, 17% houdt veel geld over.
- 4% van de Utrechters geeft aan zich in de schulden te moeten steken om rond te kunnen komen van hun inkomen.

Zelfgerapporteerde financiële situatie Utrechters - 2019

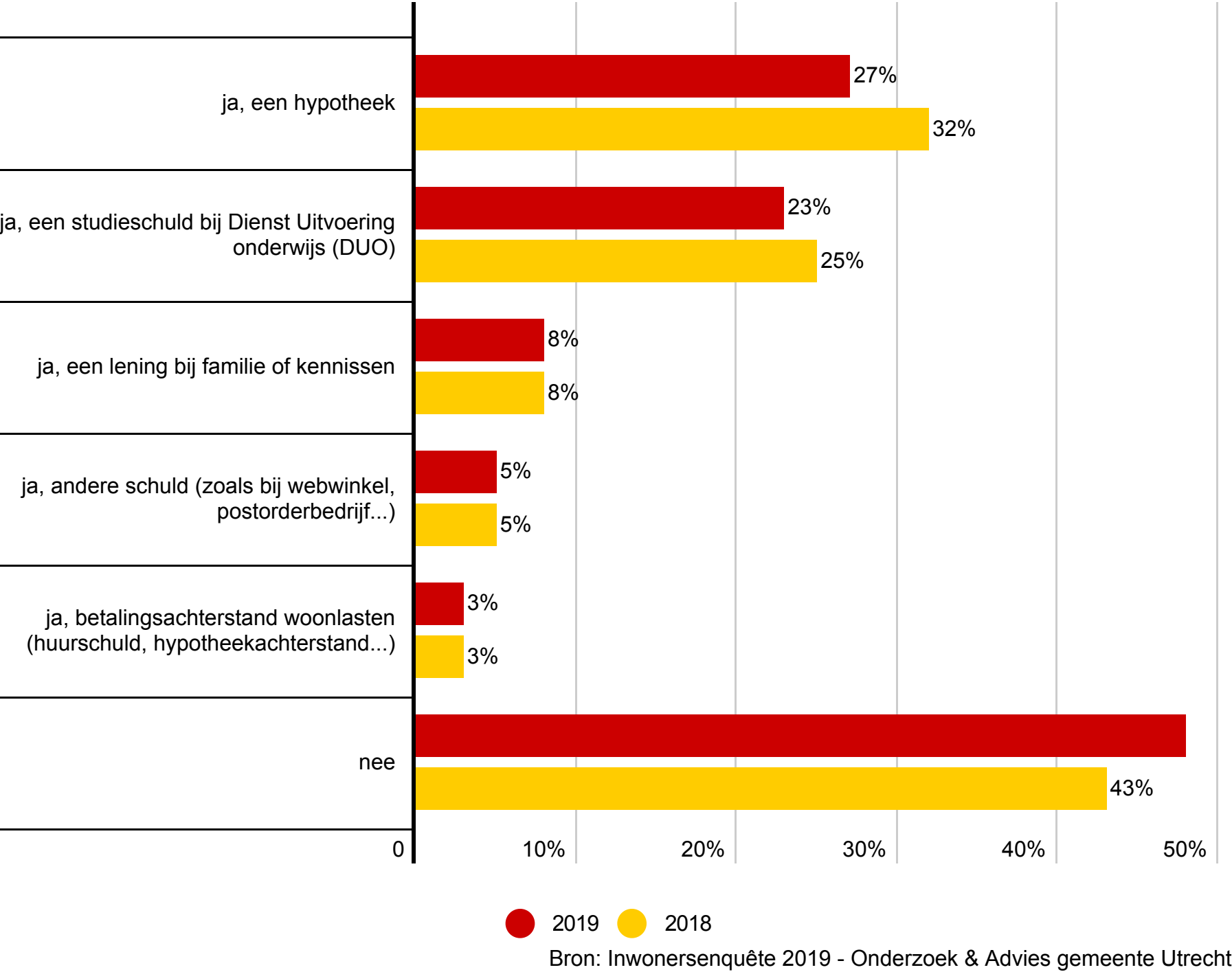
Bron: Inwonersenquête 2019 - Onderzoek & Advies gemeente Utrecht

3.3 Schulden

Ongeveer 7% van de Utrechters heeft problematische schulden

- Uit de Inwonersenquête 2019 blijkt dat bijna de helft van alle Utrechters (48%) geen schulden heeft. De meest voorkomende schulden zijn hypotheek schulden (27%) en een studieschuld (23%).
- Zo'n 7% van de Utrechters heeft te maken met meer problematische schulden zoals een betalingsachterstand op woonlasten en/of een schuld bij een webwinkel, belastingdienst ed

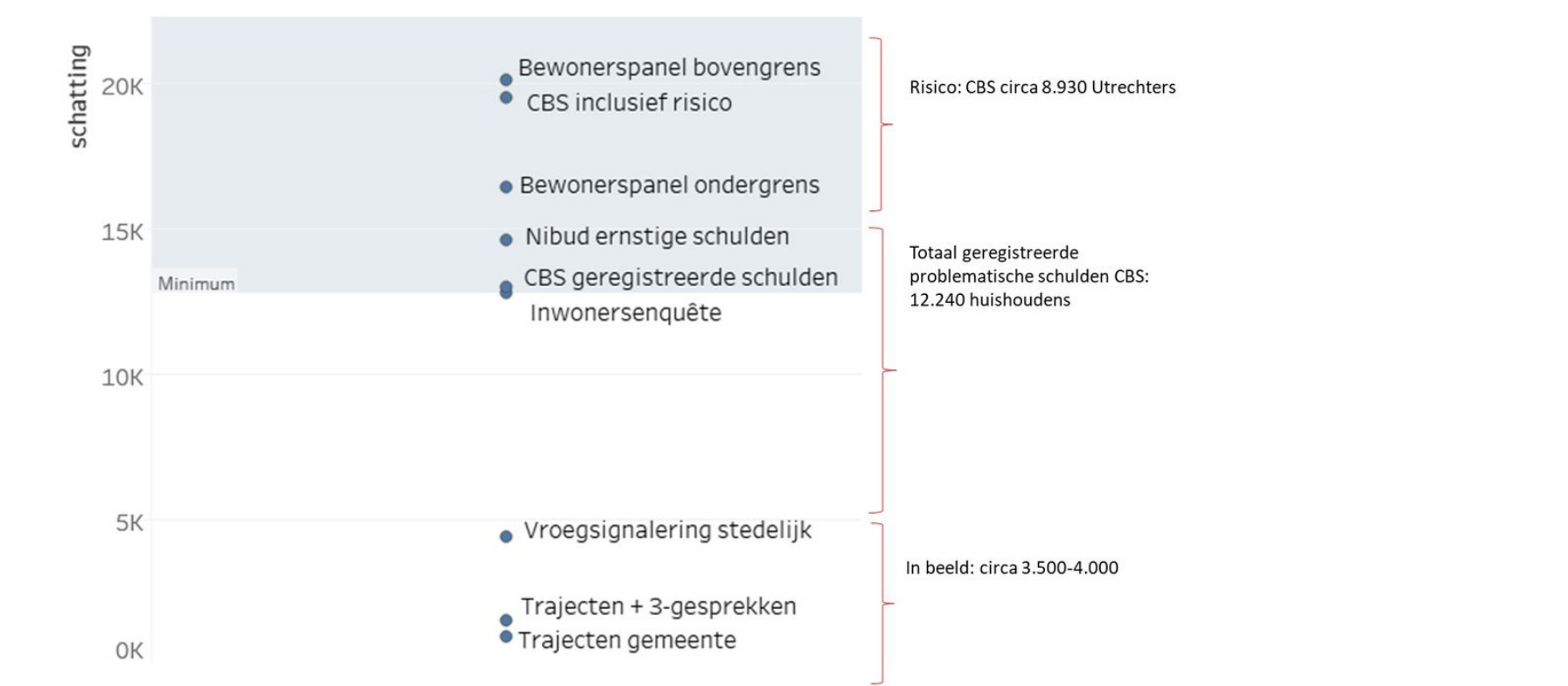
Heeft u nu of in de afgelopen 12 maanden schulden gehad? - Utrecht 2019

Zo'n 12.240 Utrechtse huishoudens hebben geregistreerde problematische schulden

- In kenniskringen armoede en schulden hebben we afgelopen jaar de verschillende cijfers die we hebben over schulden naast elkaar gelegd om een beter beeld te hebben van de omvang van de schuldenproblematiek in Utrecht.
- Uit registratieonderzoek van het CBS komt naar voren dat 6,7% van de Utrechters geregistreerde schulden heeft, nog eens 3,6% van de Utrechters heeft een verhoogd risico op schulden. Ook in de jaarlijkse Inwonersenquête van de gemeente geeft 7% van de Utrechters aan problematische schulden te hebben.
- Via vroegsignalering, driegesprekken en schulddienstverlening zijn zo'n 3.500 tot 4.000 huishoudens met schulden in beeld bij de gemeente.

Overzicht schatting omvang schulden in Utrecht in verschillende onderzoeken en bronnen - 2019

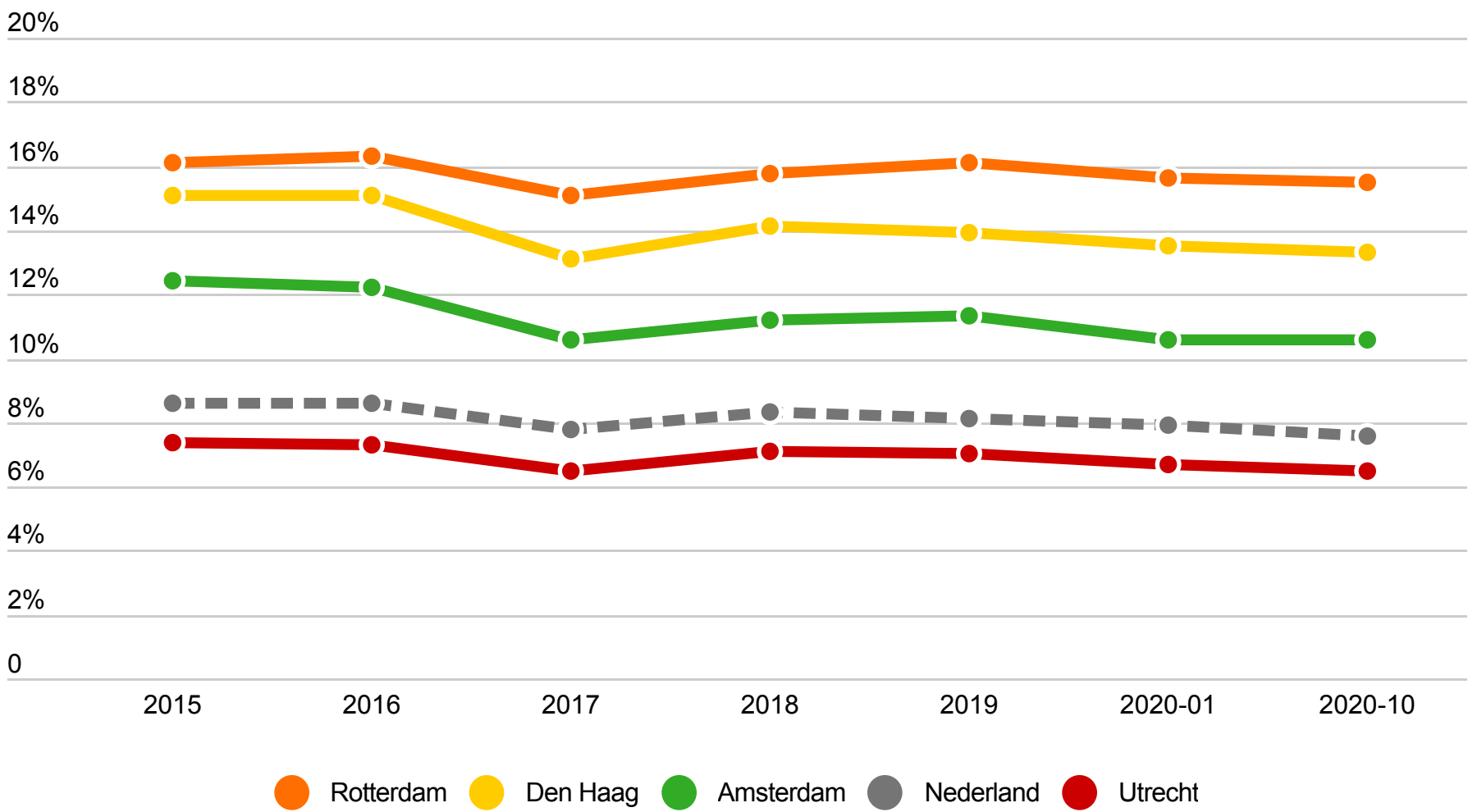
Bron: Kenniskring armoede en schulden, analyse gemeente Utrecht

3.4 Schulden

Ontwikkeling schulden grote steden vrijwel gelijk, aandeel schulden in Utrecht relatief laag

- Het aandeel huishoudens met schulden in Utrecht schommelde de afgelopen jaren tussen de 6,5% en 7,4%. Het aandeel huishoudens met schulden is in Utrecht lager dan landelijk gemiddeld (2020: 7,9%).
- De eerste 10 maanden van 2020 zien we geen toename van de geregistreerde schulden door corona, er is zelfs sprake van een lichte daling (tot 6,5%)
- In de andere grote steden is het aandeel huishoudens met schulden aanzienlijk hoger.
- In de andere grote steden zien we een vergelijkbare trend in het laatste jaar. Het aandeel huishoudens met schulden is in Amsterdam en Den Haag sinds 2015 wel sterker gedaald.

Ontwikkeling aandeel schulden grote steden en Nederland gemiddeld - 2015-2020

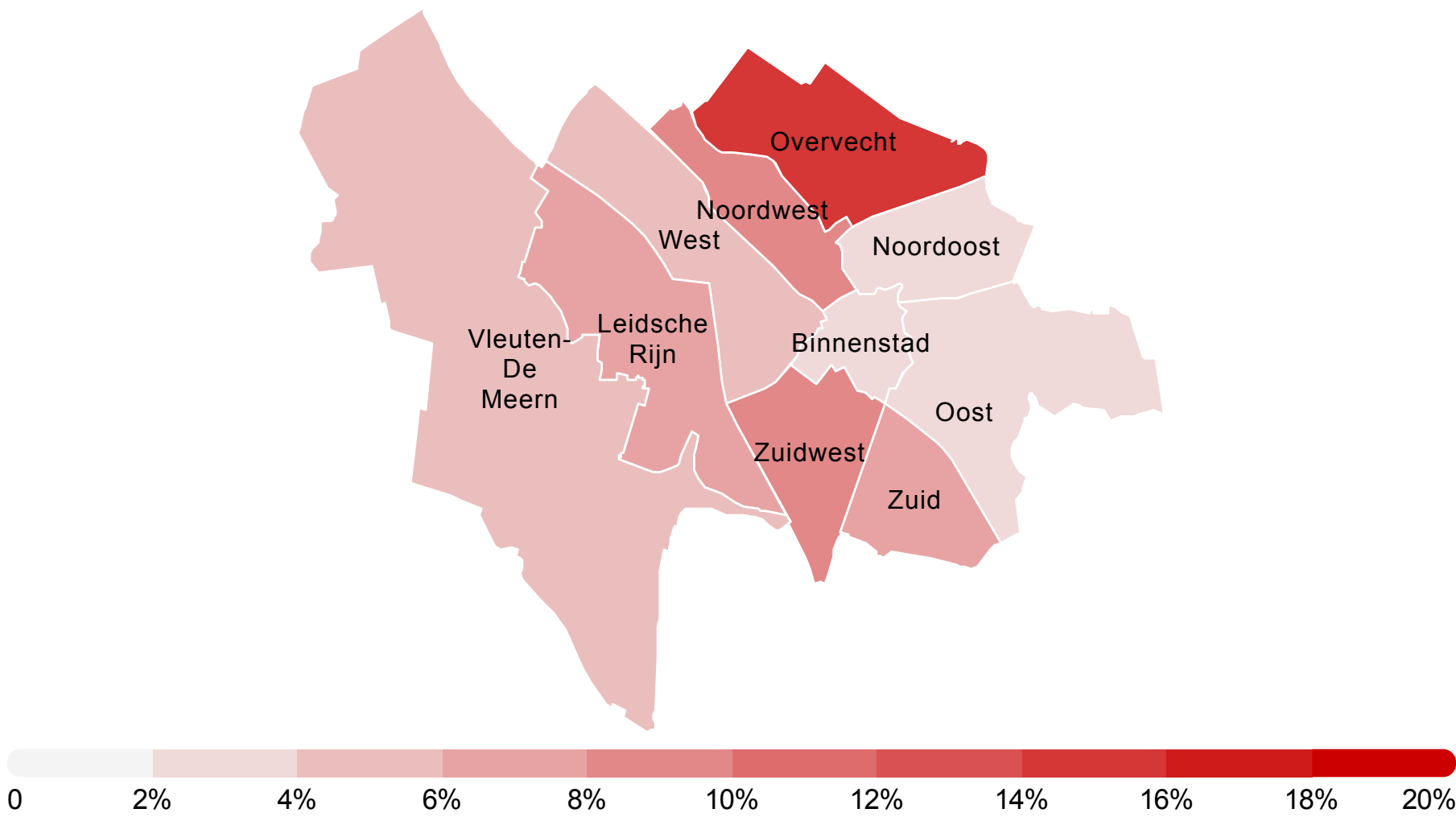

Bron: Dashboard schuldenproblematiek CBS 2021

Aandeel huishoudens met schulden in Overvecht ruim twee keer zo hoog als gemiddeld

- Het aandeel huishoudens met schulden is in Utrecht het grootst in Overvecht. 14% van de huishoudens heeft te maken met een of meerdere schulden.
- Ook in Zuidwest (8,7%) en Noordwest (8,1%) is het aandeel huishoudens met schulden hoger dan gemiddeld.
- Opvallend is dat het aandeel huishoudens met schulden in Leidsche Rijn (7,4%) ook nog hoger dan gemiddeld is.

Aandeel schulden naar wijk in Utrecht - okt 2020

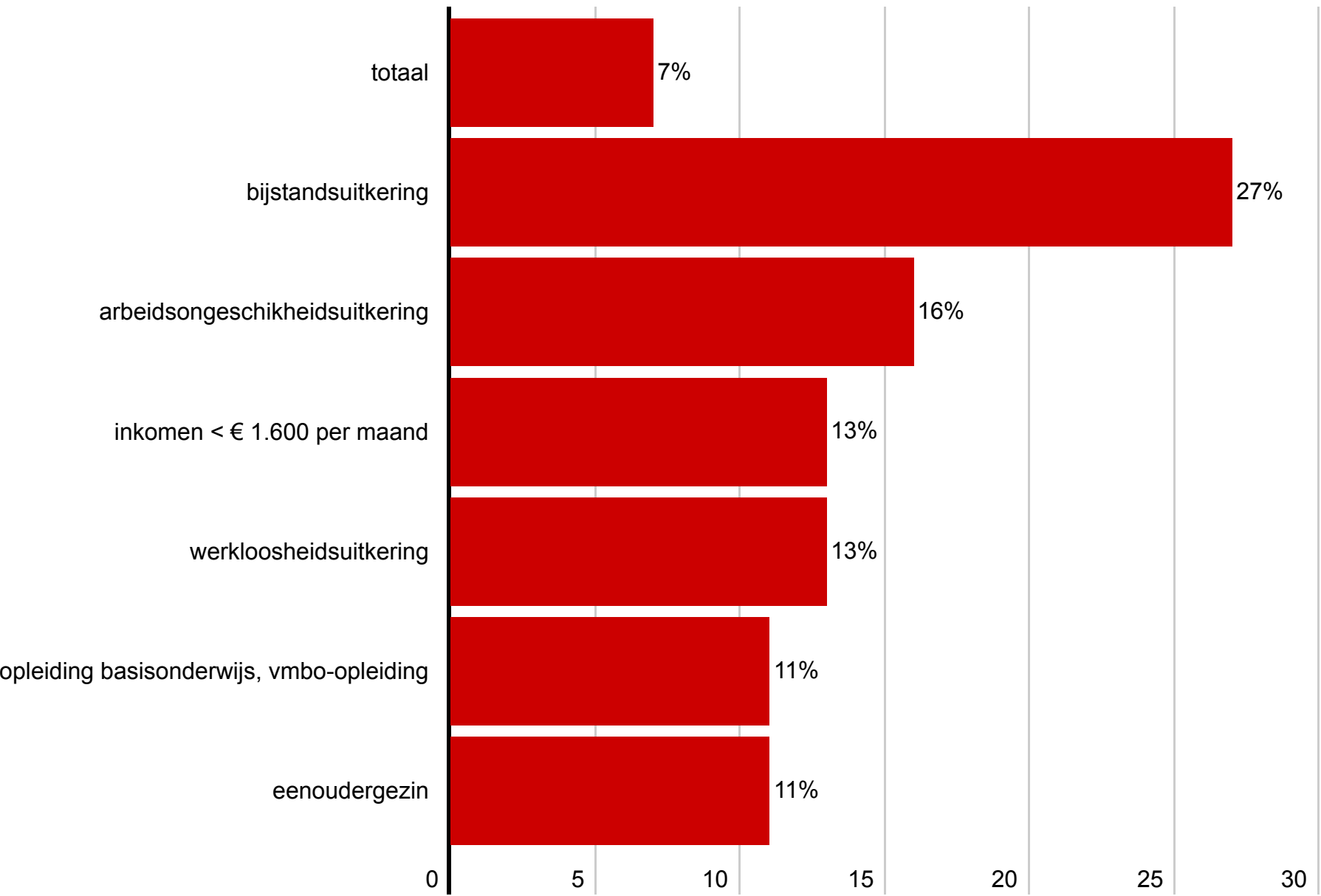
Bron: Dashboard schuldenproblematiek CBS 2021

3.5 Schulden

Utrechters met een bijstandsuitkering, laag inkomen, opleiding op basis of vmbo niveau en eenoudergezinnen hebben vaker problematische schulden

- Uit de Inwonersenquête blijkt dat het aandeel Utrechters met problematische schulden flink hoger is bij mensen met een bijstands- of andere uitkering. Ook bij Utrechters met een opleiding op basisschool of VMBO niveau, een inkomen onder €1.600 per maand en eenoudergezinnen komen problematische schulden vaker voor dan gemiddeld. Kantekening hierbij is dat het een vragenlijst onderzoek betreft, kwetsbare groepen zijn vaak ondervertegenwoordigd in dergelijk onderzoek. Vergelijking met het stedelijk gemiddelde is daarom indicatief.
- Uit CBS registratiedata komt echter een grotendeels vergelijkbaar beeld van kenmerken van huishoudens met problematische schulden. Aanvullend valt in CBS gegevens op dat huishoudens met kinderen vaker voorkomen onder huishoudens met problematische schulden. Ook is het aandeel huishoudens met 3 of meer kinderen bij huishoudens met problematische schulden hoger dan bij huishoudens zonder geregistreerde problematische schulden.
- Zowel uit de inwonersenquête als de CBS registratiedata blijkt dat schulden oplopen met leeftijd. Huishoudens tot de leeftijd van 35 jaar komen relatief minder voor bij huishoudens met problematische schulden. Huishoudens tussen de 35 en 65 jaar komen relatief vaker voor bij huishoudens met problematische schulden dan bij huishoudens zonder schulden. We zien geen oververtegenwoordiging van jongeren.

Aandeel Utrechters met schulden per achtergrondkenmerk - 2019

Bron: Inwonersenquête 2019 - Onderzoek & Advies gemeente Utrecht

Meer weten?

[CBS: Schuldendashboard](#)

[Hogeschool Utrecht: Kwetsbaarheid en Veerkracht bij aanvragers van een Tozo-uitkering](#)

[Nibud: Financiële problemen 2018-2019](#)

[Utrecht Monitor 2021](#)

[Utrecht in Cijfers](#)

4. Opgroeien in armoede

4.1 Opgroeien in armoede - Kinderen

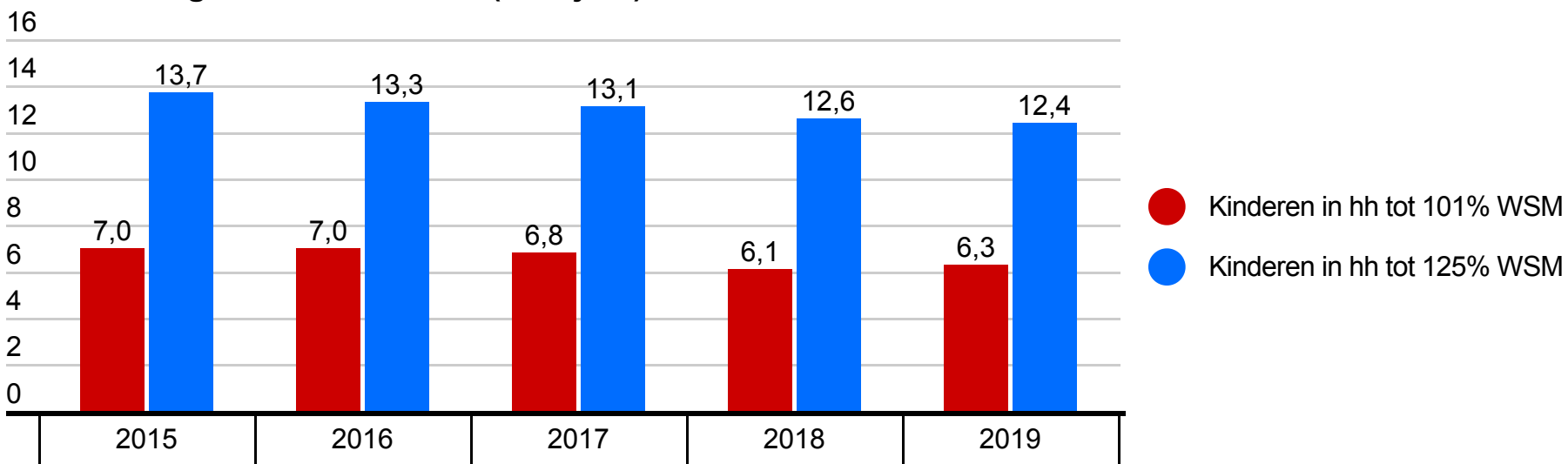
Aandeel kinderen dat opgroeit in armoede daalt

- In 2019 leeft 6,3% van de Utrechtse kinderen in een huishouden met een inkomen tot 101% van het wettelijk sociaal minimum (WSM). Dat is een afname ten opzichte van 2015, toen dat aandeel nog 7% was. Dit zijn in 2019 ongeveer 4.300 kinderen.
- 12,4% van de Utrechtse kinderen leeft in een huishouden op de Utrechtse armoedegrens (125% van het WSM). Dat is eveneens lager dan in 2015 (13,7%). Dit zijn in 2019 ongeveer 8.400 kinderen.

Kinderen (0-18 jaar) in huishoudens tot 101% WSM, 105% en 125% wsm - Utrecht en NL

	2015		2016		2017		2018		2019	
Utrecht	absoluut	%	absoluut	%	absoluut	%	absoluut	%	absoluut	%
Kinderen in hh tot 101% WSM	4.600	7,0	4.600	7,0	4.500	6,8	4.200	6,1	4.300	6,3
Kinderen in hh tot 105% WSM	5.700	8,9	5.800	8,8	5.600	8,5	5.300	7,9	5.300	7,9
Kinderen in hh tot 125% WSM	8.800	13,7	8.700	13,3	8.700	13,1	8.400	12,6	8.400	12,4
Kinderen in hh tot 130% WSM	9.400	15	9.300	14,1	9.200	13,9	8.800	13,2	9.000	13,3
Kinderen in hh tussen 101% en 125%	4.200	6,5	4.100	6,3	4.200	6,3	4.200	6,3	4.100	6,1
Landelijk										
Kinderen in hh tot 101% WSM	204.200	6	199.200	6,1	186.300	5,7	182.100	5,5	176.400	5,5
Kinderen in hh tot 105% WSM	-	-	249	7,6	238	7,3	227	7	226	7
Kinderen in hh tot 130% WSM	413.000	13	400.700	12,2	388.200	11,9	377.700	11,6	375.600	11,7

Ontwikkeling aandeel kinderen (0-18 jaar) in huishoudens tot 101% - 125% WSM Utrecht

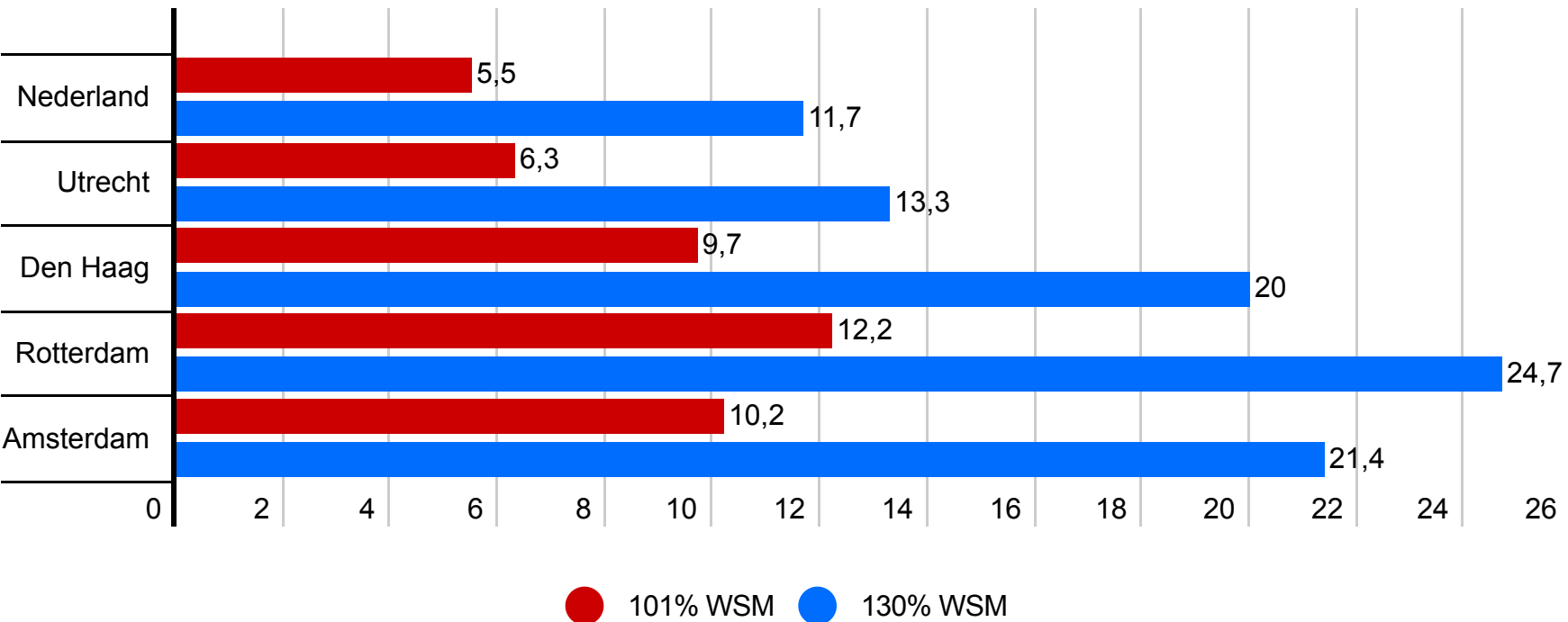

Bron: CBS - IIV

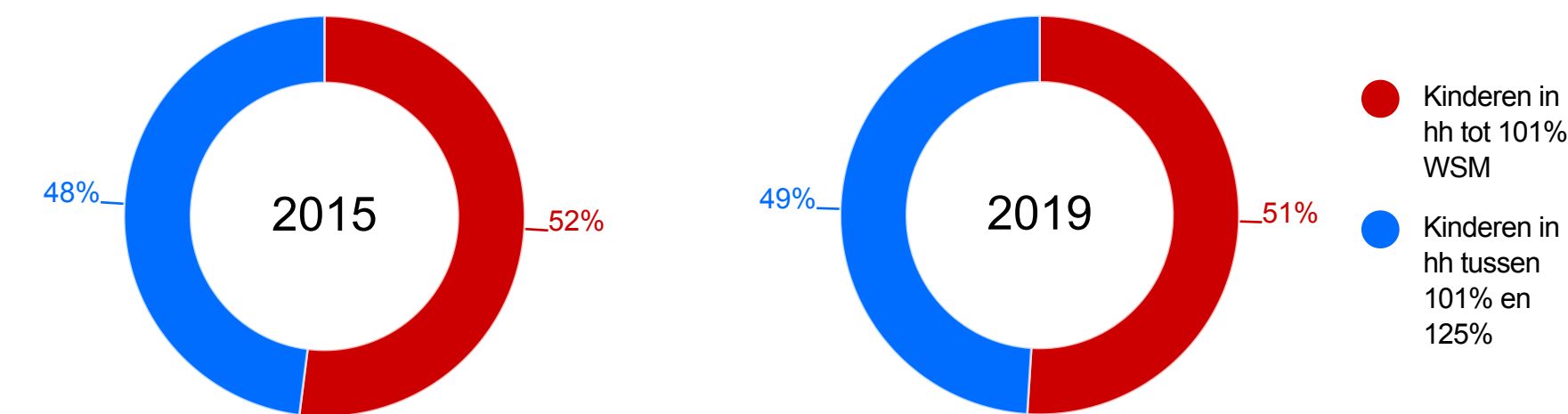
Aandeel kinderen dat opgroeit in armoede in vier grote steden groter dan gemiddeld

- In Utrecht is het aandeel kinderen in huishoudens op de 101% WSM inkomensgrens groter dan landelijk (6,3% versus 5,5% landelijk), maar het verschil is de afgelopen jaren wel kleiner geworden.
- Van de G4 heeft Utrecht het laagste aandeel kinderen in huishoudens met een inkomen tot 101% WSM en 130% WSM.

Aandeel kinderen (0-18 jaar) in huishoudens met inkomen tot 101% en 130% WSM in de grote steden

Verdeling kinderen in huishoudens tot 101% WSM en tussen 101% en 125% WSM - Utrecht

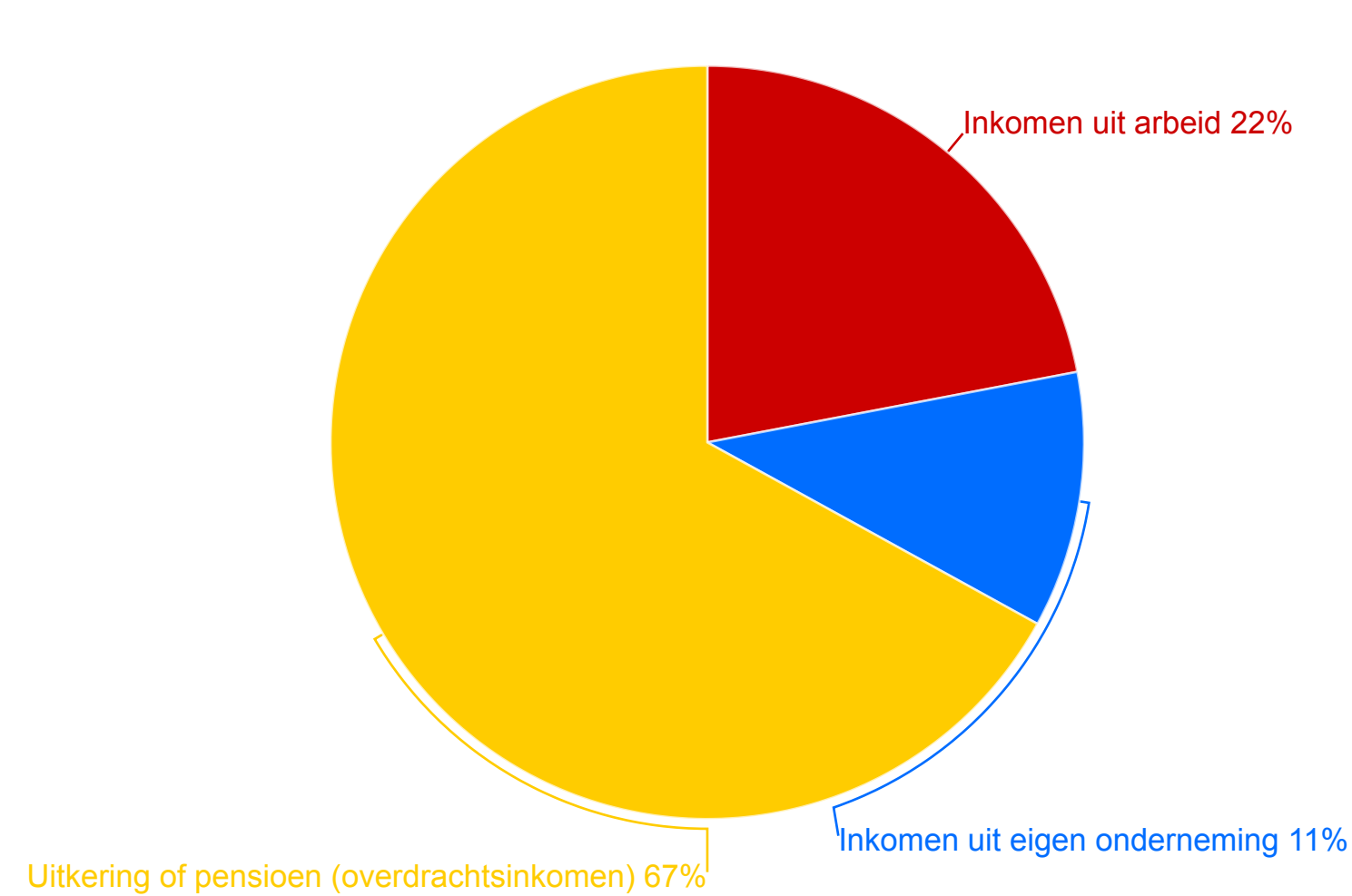
Bron: CBS - IIV

4.2 Opgroeien in armoede - Kinderen

Merendeel kinderen in minima huishoudens woont in gezin dat leeft van uitkering

- Om meer over de achtergrondkenmerken van gezinnen waarin de kinderen opgroeien te kunnen zeggen, maken we gebruik van landelijk beschikbare CBS cijfers over Utrecht. Hierbij zijn echter niet cijfers beschikbaar over de Utrechtse armoedegrens (125% WSM). Voor dit beeld kijken we naar de dichtstbijzijnde beschikbare groep, huishoudens met kinderen die leven van een inkomen tot 130% WSM. Dit betreft 9000 Utrechtse kinderen, versus 8.400 in huishoudens met een inkomen tot 125% WSM.
- Van alle 9.000 kinderen in huishoudens met een inkomen tot 130% van het WSM, woont het merendeel (67%) in een gezin waarvan het hoofdkomen bestaat uit een uitkering. Dat is meer dan gemiddeld in Utrecht; van alle kinderen in Utrecht woont 12% in een gezin dat leeft van een uitkering.

Verdeling kinderen in huishoudens met inkomen op 130% WSM naar inkomstenbron - Utrecht 2019

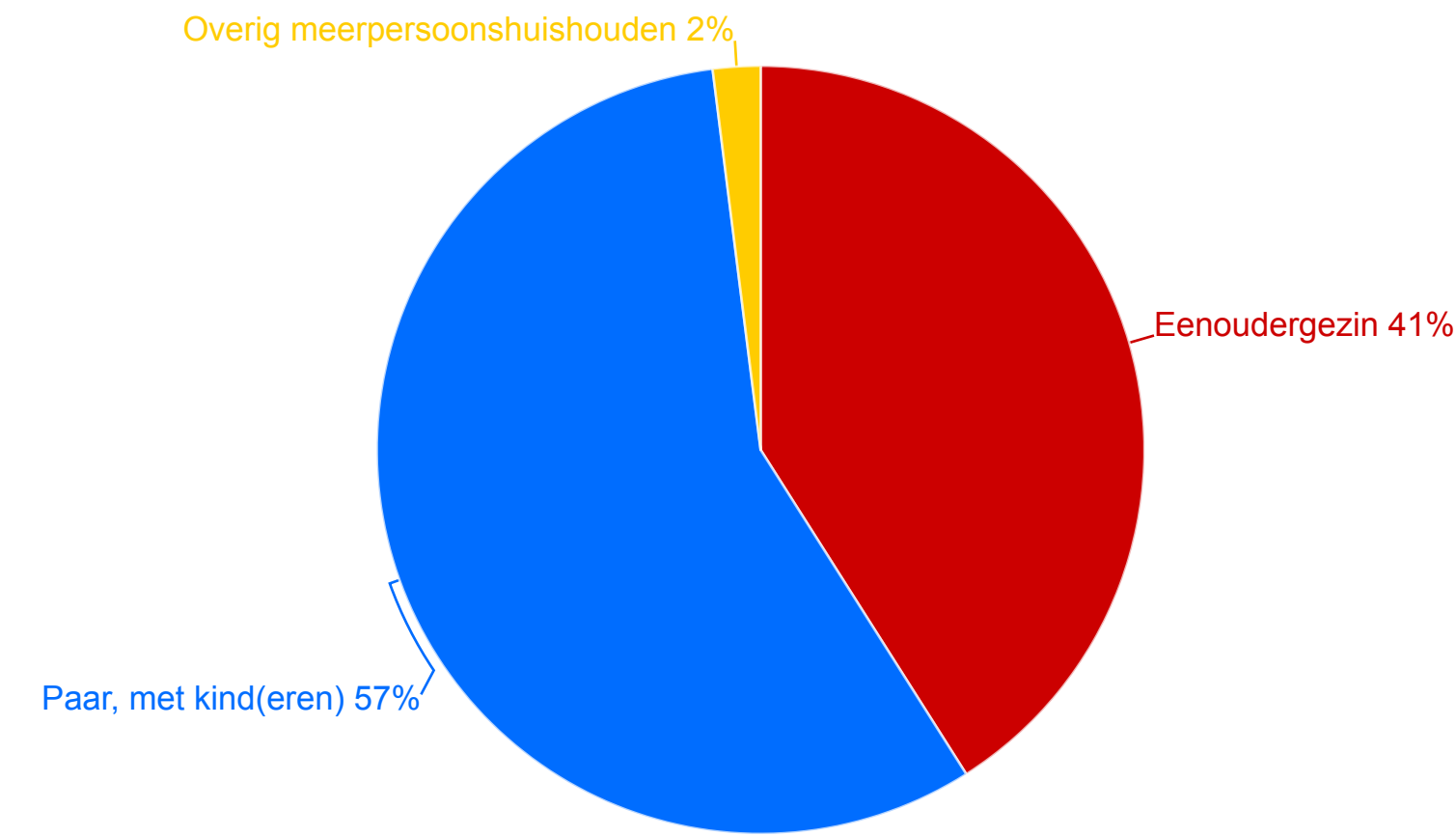

Bron: CBS - IIV

Kinderen in minima huishoudens leven meer dan gemiddeld in eenoudergezinnen

- Van alle 9.000 kinderen in huishoudens met een inkomen tot 130% van het WSM, woont ruim vier op de tien (41%) in een eenoudergezin, wat meer dan gemiddeld is in Utrecht (van alle kinderen in Utrecht woont 14% in een eenoudergezin).

Verdeling kinderen in huishoudens met inkomen op 130% WSM naar type huishouden - Utrecht 2019

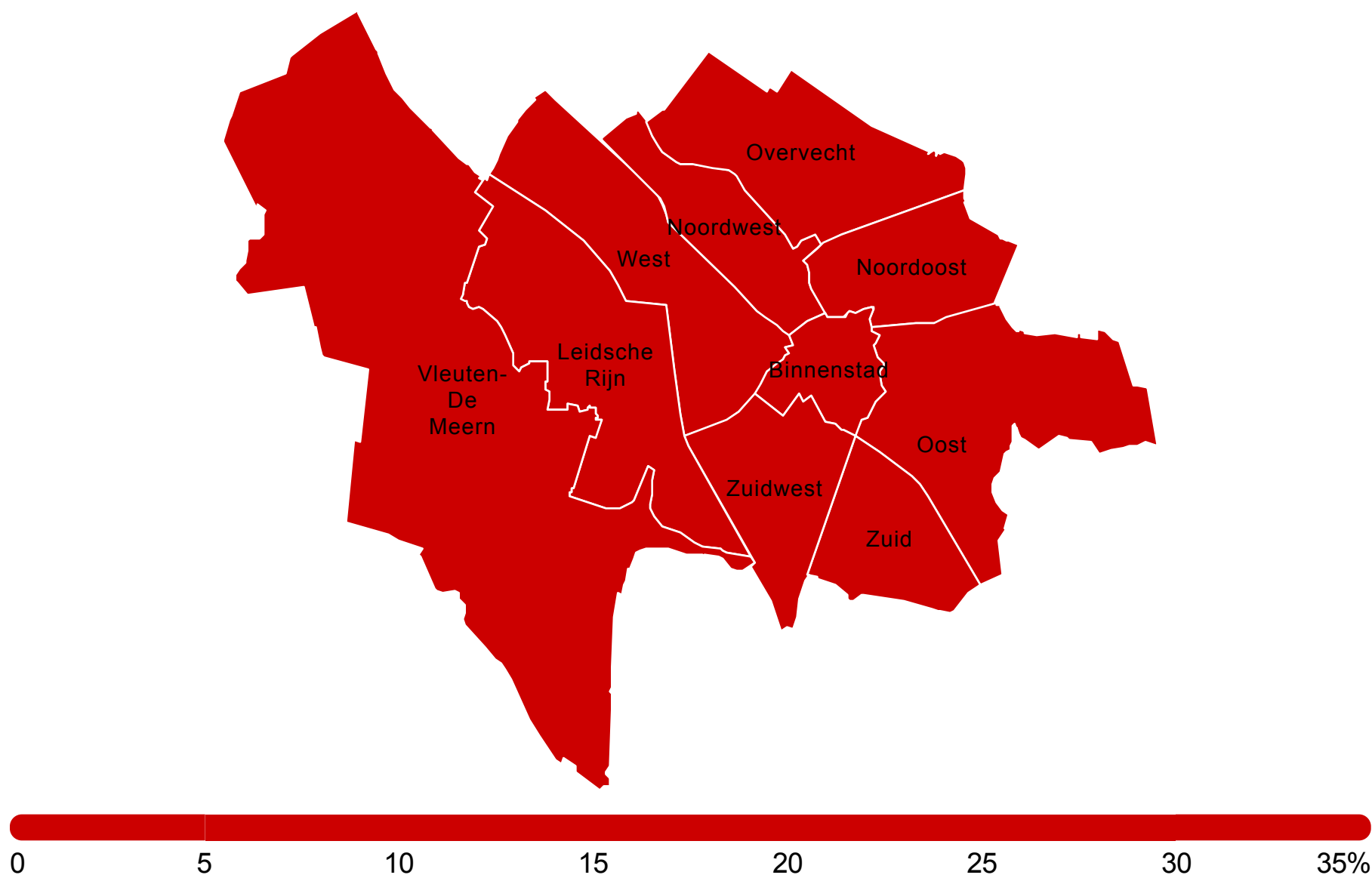
Bron: CBS - IIV

4.3 Opgroeien in armoede - Kinderen

Overvecht kent grootste aandeel kinderen in huishoudens tot 125% WSM

- Uitgesplitst naar wijken is te zien dat Overvecht het grootste aandeel kinderen kent dat opgroeit in huishoudens op de Utrechtse armoedegrens (125% van het WSM), gevolgd door Zuidwest. Samen wonen in deze wijken 60% van alle kinderen die opgroeien in huishoudens met inkomen tot 125% van het WSM.

Aandeel (%) kinderen (0-18 jaar) in huishoudens tot 125% WSM - Utrecht 2019, per wijk

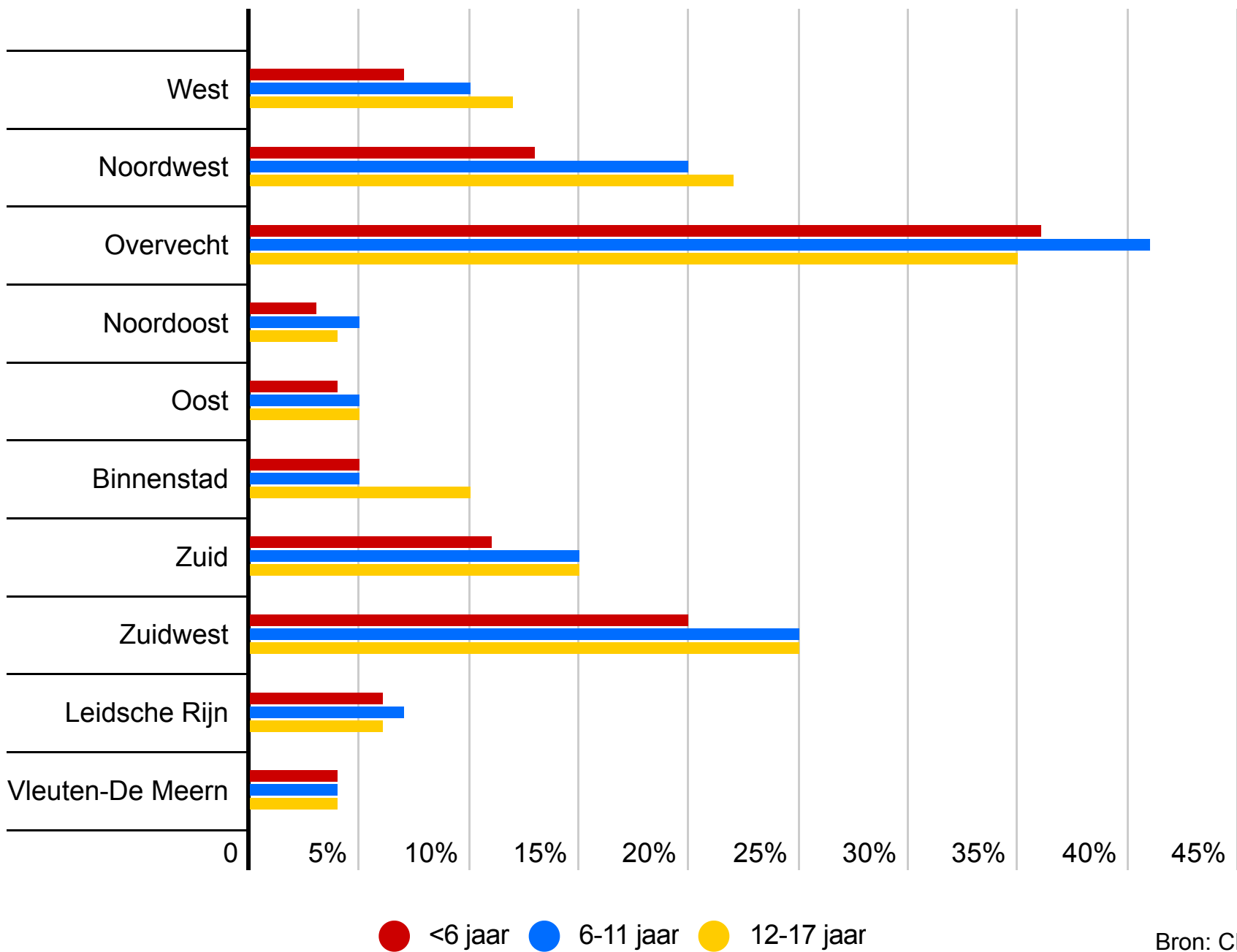

Bron: CBS - IIV

Kinderen jonger dan 6 jaar wonen relatief minder vaak in huishoudens tot 125% WSM

- Uitgesplitst naar leeftijd valt op dat van de kinderen jonger dan 6 jaar een kleiner aandeel op de Utrechtse armoedegrens leeft dan in de oudere leeftijdsgroepen. Dit beeld is over het algemeen in de meeste wijken te zien.

Aandeel (%) kinderen (0-18 jaar) in huishoudens tot 125 WSM - Utrecht 2019, naar leeftijdsgroep per wijk

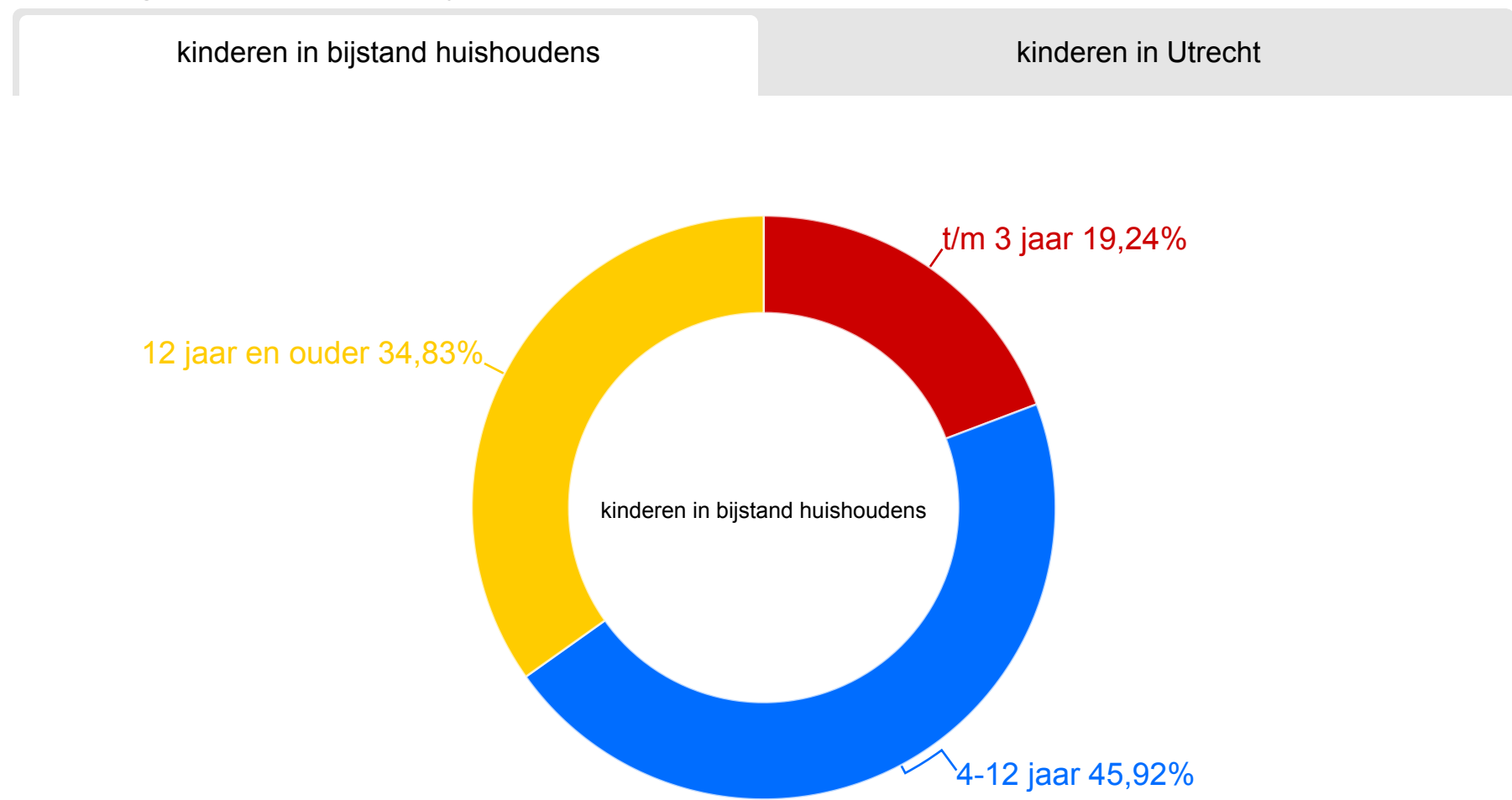
Bron: CBS - IIV

4.4 Opgroeien in armoede - Kinderen

Grootste groep kinderen in bijstandshuishoudens heeft lagere schoolleeftijd

- In december 2020 waren er 4.906 kinderen in huishoudens die moesten rondkomen van een bijstandsuitkering.
- Van alle kinderen in huishoudens met een bijstandsuitkering is in 2020 46% in de lagere schoolleeftijd en een kleiner deel van 19% gaat nog niet naar school.
- De groep kinderen in bijstandsgezinnen kent relatief meer 12-18 jarigen dan gemiddeld in Utrecht (35% versus 30% gemiddeld) en minder 0-4 jarigen (19% versus 25% gemiddeld in Utrecht). De groep 4-12 jarigen (46%) is vrijwel even groot als gemiddeld in Utrecht (45%)

Verdeling kinderen naar leeftijd - Utrecht 2020

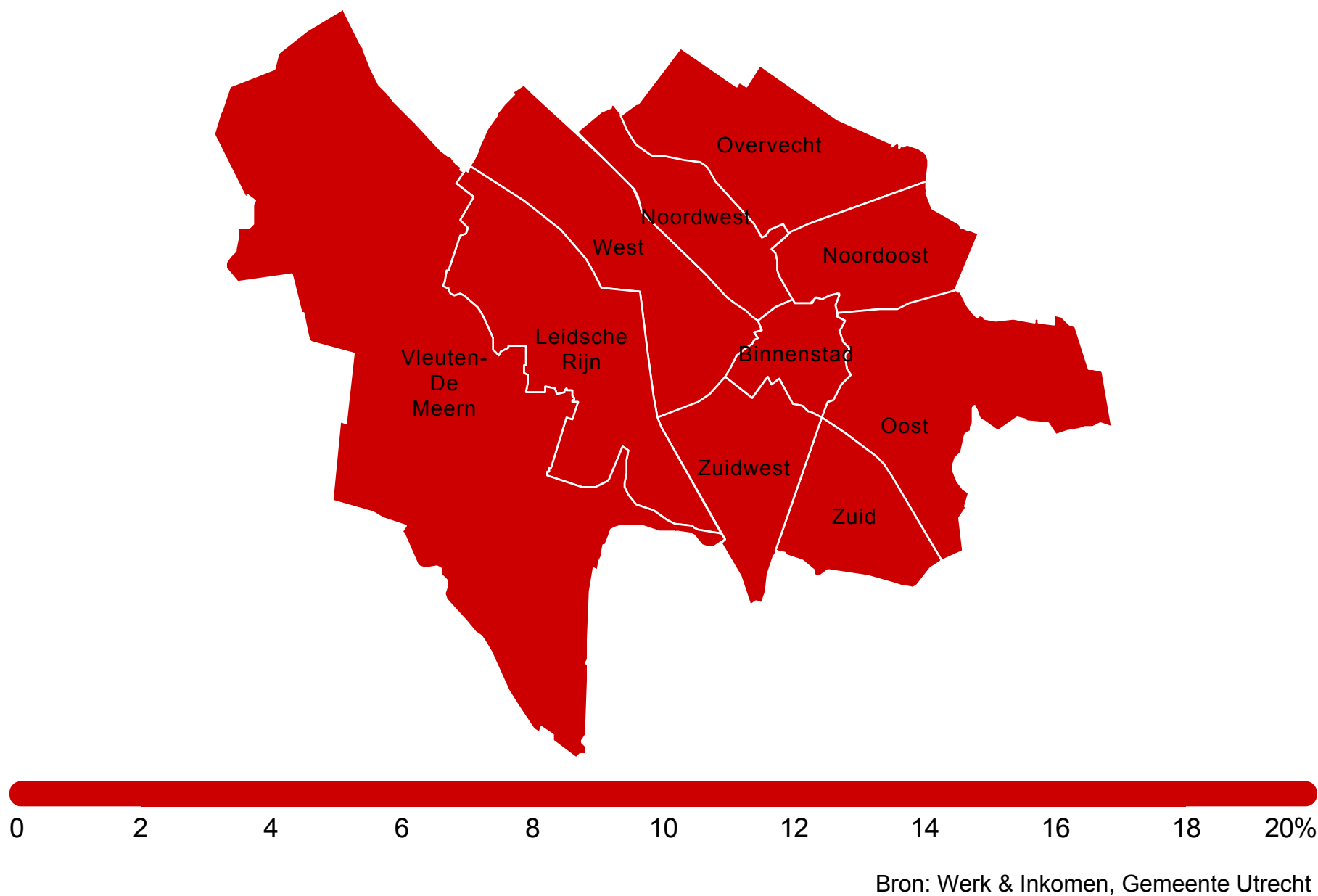

Bron: Werk & Inkomen, Gemeente Utrecht

Meer dan helft kinderen in bijstandshuishoudens woont in twee wijken van Utrecht

- Bijna een derde van de kinderen die leven in een gezin met een bijstandsuitkering woont in Overvecht en een vijfde woont in Zuidwest. Gemiddeld groeit 6,9% van alle Utrechts kinderen op in een huishouden dat moet rondkomen van een bijstandsuitkering.
- Een op de vijf kinderen in Overvecht (21%) groeit op in een huishouden dat leeft van een bijstandsuitkering, in Zuidwest is dit één op de zeven kinderen (14%).

Aandeel kinderen (0-18 jaar) in huishoudens met een bijstandsuitkering naar wijk, 2020

4.5 Opgroeien in armoede - Kinderen

Kinderen in gezinnen met lagere welvaart scoren lager op kwaliteit van leven en gezondheid

- Kinderen uit gezinnen met een lagere gezinswelvaart scoren lager dan gemiddeld op diverse thema's zoals gezondheid en kwaliteit van leven. Zo is het aandeel kinderen met een goede ervaren gezondheid lager in gezinnen met een lage gezinswelvaart en voelt een groter aandeel zich vaak gestrest door de situatie thuis.
- Een derde van de kinderen uit gezinnen met een lage gezinswelvaart ervaart thuis één of meer problemen, terwijl dat in gezinnen met een hoge gezinswelvaart 15% is. Een vijfde van de kinderen in gezinnen met een lage welvaart heeft een gezinslid met een langdurige ziekte, handicap of verslaving (tegenover 11% in gezinnen met een hoge gezinswelvaart).

Functioneren kinderen in Utrecht naar gezinswelvaart*	gezinswelvaart		
	laag	midden	hoog
kwaliteit van leven			
percentage kinderen dat zich meestal (heel) gelukkig voelt	79	89	91
percentage kinderen met een (heel) goed ervaren gezondheid	80	89	94
psychische gezondheid			
percentage kinderen dat een gunstige score op zelfbeeld heeft	77	88	91
percentage kinderen dat zich (zeer) vaak gestrest voelt door de situatie thuis	16	6	4
percentage kinderen met een verhoogd risico op psychosociale problemen	22	13	9
percentage kinderen met faalangstige gevoelens	27	14	10
beweging			
Percentage kinderen dat gemiddeld minstens één uur per dag matig tot intensief beweegt	74	83	90
situatie thuis			
Percentage kinderen dat thuis een of meer problemen ervaart	33	19	15
Percentage kinderen dat de relatie met de ouders (heel) goed vindt	86	92	94
situatie op school			
Percentage kinderen dat aangeeft dat er wel eens wordt gepest in de klas	45	29	24
Percentage kinderen dat wel eens op school wordt gepest	26	13	12
eenzaamheid			
Percentage kinderen dat vaak/altijd met iemand over problemen kan praten	70	75	83
mantelzorg			
Percentage kinderen dat een gezinslid heeft met een langdurige ziekte, handicap of verslaving	22	10	11

Jongeren blijken extra kwetsbaar tijdens coronapandemie

- In 2020 en 2021 zijn er een aantal coronapeilingen geweest in het Utrechtse Bewonerspanel. Uit de uitkomsten blijkt dat de gemoedstoestand van bewoners aan schommelingen onderhevig was. Na een afname van gevoelens van onrust halverwege 2020, namen deze tussen de zomer van 2020 en februari 2021 weer toe. In februari was te zien dat meer panelleden aangaven steun te missen van hun directe omgeving en een groter deel van hen voelde zich eenzamer. Een toename van gevoelens van eenzaamheid en onrust zien we vooral bij de jongere leeftijdsgroepen van 16-29 jaar en 30-39 jaar (bron: Bewonerspanel Utrecht, peiling februari 2021).
- In juni 2021 constateren professionals van Jongerenwerk Utrecht (JoU) dat de mentale en fysieke gezondheid van jongeren achteruit is gegaan. Volgens JoU is veel aandacht nodig voor onderling contact en bewegen. De meest kwetsbare groepen zijn harder getroffen dan andere, dat vraagt van het jongerenwerk om blijvend intensiever te investeren op deze kwetsbare groep (bron: Covidmonitor Volksgezondheid/Maatschappelijke Ontwikkeling 25 juni 2021).
- Jongeren worden ook economisch flink geraakt tijdens de lockdowns in de coronacrisis. In het Bewonerspanel rapporteren jongeren het vaakst een inkomensterugval (zie ook: [figuur hoofdstuk 1](#)). We zien daarentegen ook in de periodes dat alles weer open gaat, bij jongeren het aandeel met een inkomstgroei aanzienlijk is. In cijfers van UWV zien we een flinke toename van de instroom van jongeren in WW uitkeringen. Het SCP geeft in zijn Coronakompas aan dat vooral kwetsbare groepen geraakt worden door werkloosheid: laagopgeleiden, mensen met een arbeidsbeperking, arbeidsmigranten en jongeren. Dit komt vooral omdat zij vaker werken met flexibele contracten in getroffen sectoren. Een inkomensval kan bij hoge vaste lasten snel leiden tot armoede en oplopende schulden.

Meer weten?

CBS: Dashboard armoede thuiswonende kinderen
Volksgezondheidsmonitor Utrecht
Utrecht Monitor 2021
Utrecht in Cijfers

* Gezinswelvaart is bepaald a.d.h.v. 4 vragen (aantal auto's in gezin, eigen slaapkamer, op vakantie afgelopen jaar, aantal computers).
Bron: Jeugdmonitor, Volksgezondheid Gemeente Utrecht

5. Bereik en gebruik armoederegelingen

5.1 Utrechtse armoederegelingen

Zes armoederegelingen

De gemeente Utrecht kende in 2020 zes armoede-regelingen.

- U-pas
- U-polis
- Individuele Inkomens Toeslag (IIT)
- Regeling Tegemoetkoming Zorgkosten (RTZ)*
- Bijzondere Bijstand (BB)
- Kwijtschelding gemeentebelastingen

In de volgende pagina's wordt per regeling een omschrijving gegeven, het bereik weergegeven en gekeken naar het gebruik en/of de gebruikers.

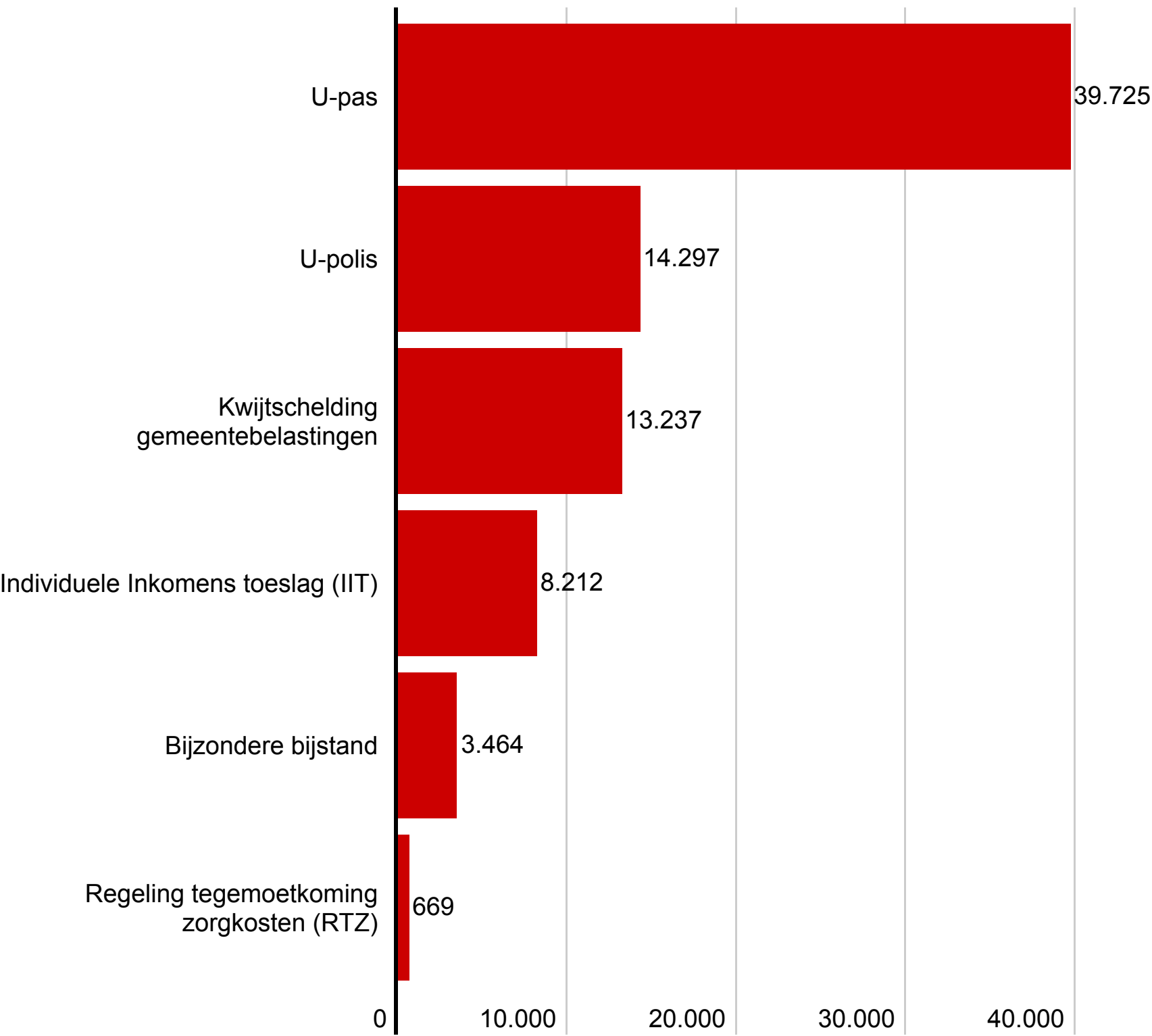
Bereik regelingen is schatting

Het bereik van een regeling wordt berekend door het aantal gebruikers te delen door de doelpopulatie**. De cijfers van de doelpopulatie (inkomensgegevens CBS) zijn nu beschikbaar tot en met 2019. Om het bereik van een regeling voor 2020 te berekenen, hebben we een schatting gemaakt van de ontwikkeling van het aantal huishoudens met een inkomen tot 125% van het wettelijk sociaal minimum in 2020. Dit hebben we gedaan op basis van het aantal huishoudens dat bijstand ontvangt (dit weten we wel voor 2020) gerelateerd aan het aantal huishoudens met een minimum inkomen. Op basis van de stand van de bijstand in 2020 berekenen we het aantal huishoudens dat van een minima inkomen leeft. We gaan er hierbij vanuit dat de verhouding tussen het aantal huishoudens met een inkomen tot 101% WSM en 125% WSM in 2020 vergelijkbaar blijft met eerdere jaren. Zo schatten we de doelpopulatie voor de regelingen in 2020. De doelpopulatie wordt dus geschat, wat betekent dat de werkelijke bereikcijfers binnen een marge vallen. Verder gaat het CBS voor de doelpopulatie uit van huishoudens met een jaar lang inkomen, terwijl in de praktijk ook mensen die geen jaar lang (een laag) inkomen hebben recht hebben op de regelingen. Tenslotte liggen er aan sommige regelingen voorwaarden ten grondslag, die niet allemaal zijn terug te vertalen naar de doelpopulatie, zoals de vermogenssituatie. Dat alles maakt dat de bereikcijfers schattingen zijn.

* De RTZ regeling is feitelijk geen armoederegeling, maar een WMO-regeling. We nemen deze regeling mee in de armoedemonitor, omdat deze ook voor mensen met een laag inkomen van toepassing is.

** Volgens de definitie van het CBS bestaat de doelpopulatie uit particuliere huishoudens waarvan de hoofdkostwinner (of eventuele partner) een volledig jaarinkomen (inkomen gedurende heel jaar) heeft en niet afhankelijk is van studiefinanciering

Toegekende armoederegelingen gemeente Utrecht 2020

Betreft personen voor U-pas, U-polis en RTZ en huishoudens voor kwijtschelding, IIT en bijzondere bijstand
Bron: Werk en Inkomen, gemeente Utrecht

5.2 U-pas

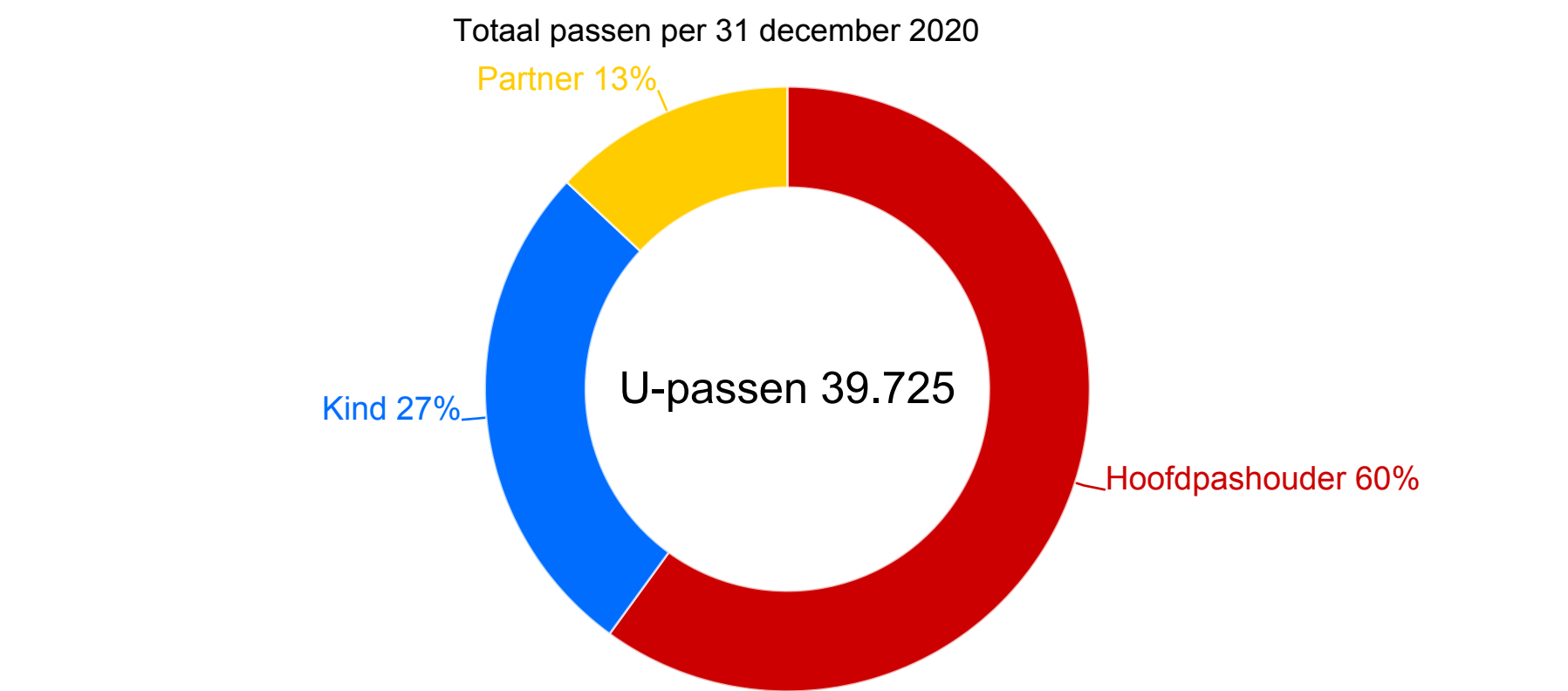
U-pas
De U-Pas is een meedoen-pas die kan worden ingezet voor activiteiten en naturaverstrekingen op basis van het U-pasbudget of worden gebruikt als zichtpas voor korting van instellingen en bedrijven. Het U-pas jaar loopt van juli tot juli.
Doel: Het bevorderen van participatie van minima.
Doelgroep: Utrechters met een inkomen tot 125% van het Wettelijk Sociaal Minimum (WSM)
Omvang doelgroep: 24.400 (schatting 2020 obv stand bijstand)
Gebruik: 23.889 (huishoudens = hoofdpashouders)
Bereik: 98%

Bijna een derde van de U-pashouders zijn kinderen, bereik bij kinderen is hoog

- Er zijn per 31 december 2020 39.725* U-pashouders. 60% van de U-pashouders is hoofdpashouder. Hiermee komt het aantal huishoudens met een U-pas op 23.889.
- Naast de 23.889 hoofdpashouders is 27% van de U-passen in handen van een kind en 13% betreft een partner.
- Wanneer we kijken naar de schatting van de totale doelgroep dan is deze voor 2020 24.400 huishoudens. Het bereik van de U-pas komt met 23.889 hoofdpashouders (huishoudens) daarmee op 98%. Een deel van de ontvangers van een Tozo uitkering hebben automatisch een U-pas gekregen, wat het hoge bereik kan verklaren.

* Het totaal aantal U-pashouders is iets hoger dan in de jaarrapportage en Utrecht Monitor, namelijk 39.725 in plaats van 39.115. Dit komt door een latere peildatum waarop met terugwerkende kracht aanmeldingen zijn verwerkt.

Verdeling U-passen in huishoudens naar pashouder per 31 december 2020*

Bereik U-pas huishoudens met inkomen tot 125%WSM en kinderen in deze huishoudens per 31 december 2020*

<

huishoudens 125% WSM

>

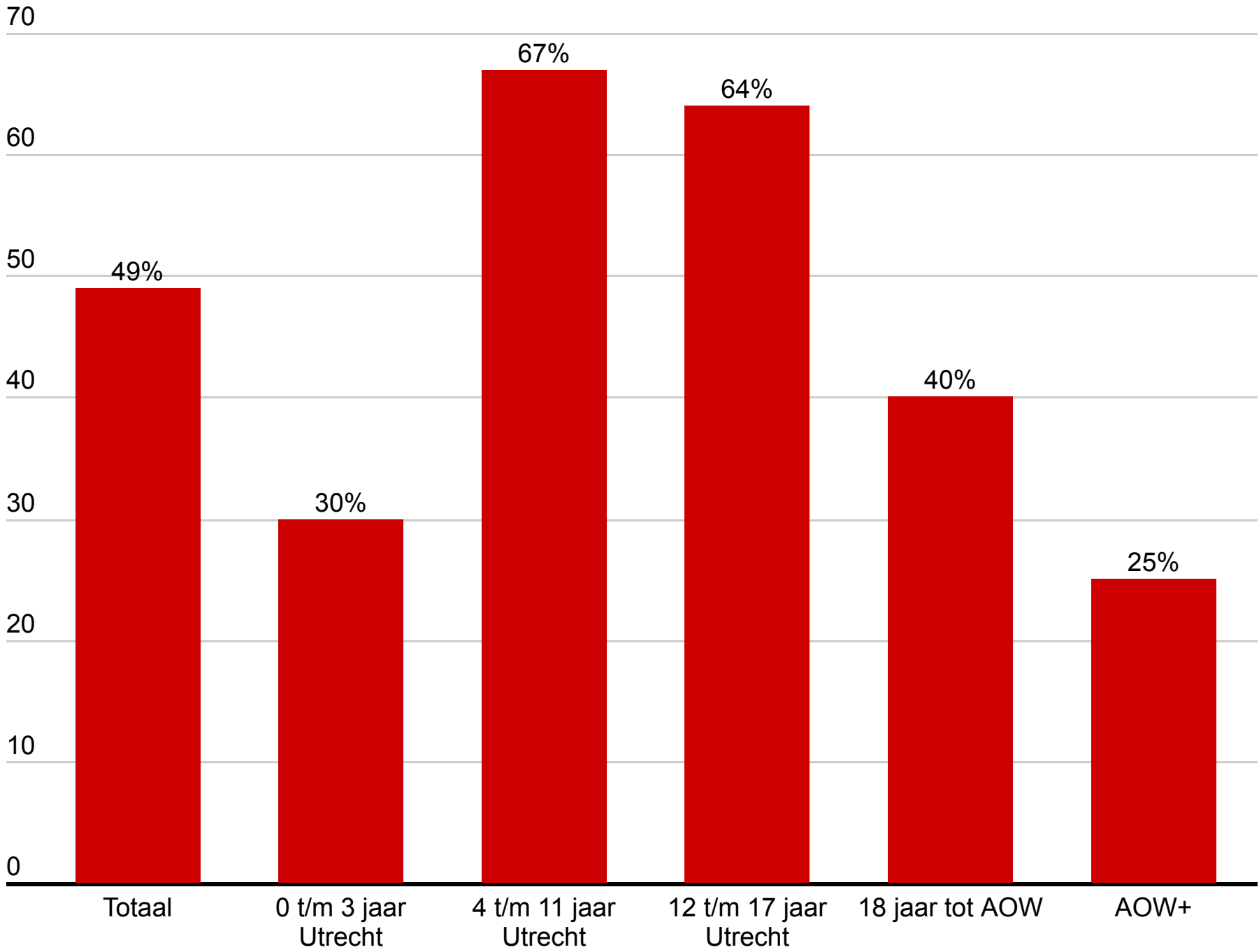
Bron: Werk en Inkomen, gemeente Utrecht

5.2 U-pas

Hogere besteding U-pas budget bij schoolgaande kinderen

- Gemiddeld wordt 49% van het U-pasbudget gebruikt.
- Het gebruik van het budget is het grootst bij kinderen (basisschoolleeftijd 67%, middelbare school 64%).
- Gepensioneerden gebruiken het minst van het budget.

Besteding U-pas budget per leeftijdsgroep 2020

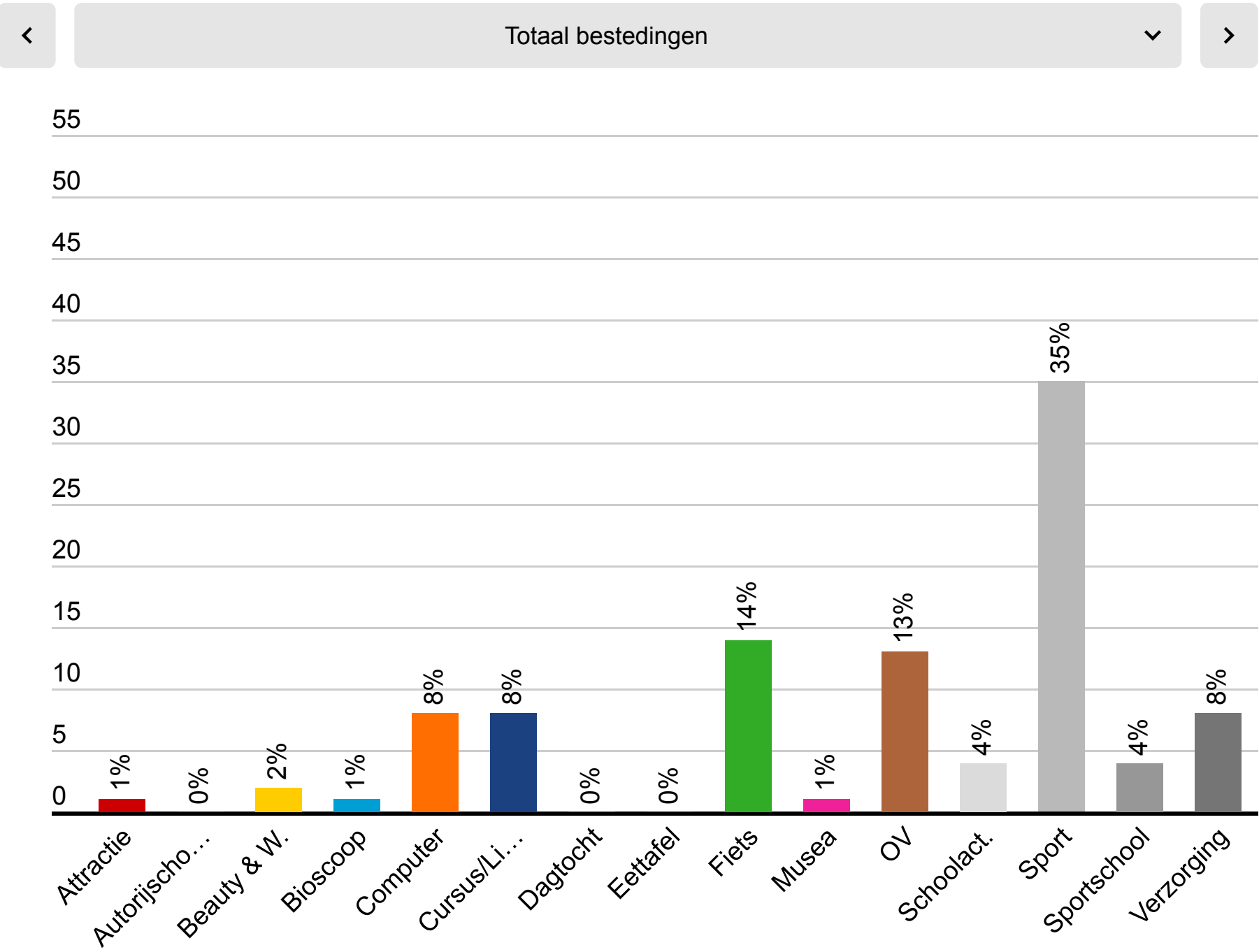

Bron: Werk en Inkomen, gemeente Utrecht

Grootste deel gedeclareerd voor sport, ook veel besteed aan fiets, computer en OV

- Gemiddeld bestaat het grootste bedrag aan declaraties dat gedaan wordt op de U-pas uit sportactiviteiten (35%). Daarna komen fiets (14%) en OV (13%) veel voor.
- Tussen leeftijdsgroepen zijn verschillende uitschieters. Bij hele jonge kinderen nemen naast sport, attracties een groot deel van de gedeclareerde bedragen. Bij basisschoolleerlingen gaat een groot deel van het bedrag naast sport (50%) op aan een fiets (31%). Bij kinderen in middelbare schoolleeftijd gaat ook een groot deel op aan een computer (27%). Bij volwassenen en ouderen komt OV vaak voor.

Declaraties U-pas naar categorieën en leeftijd 2020

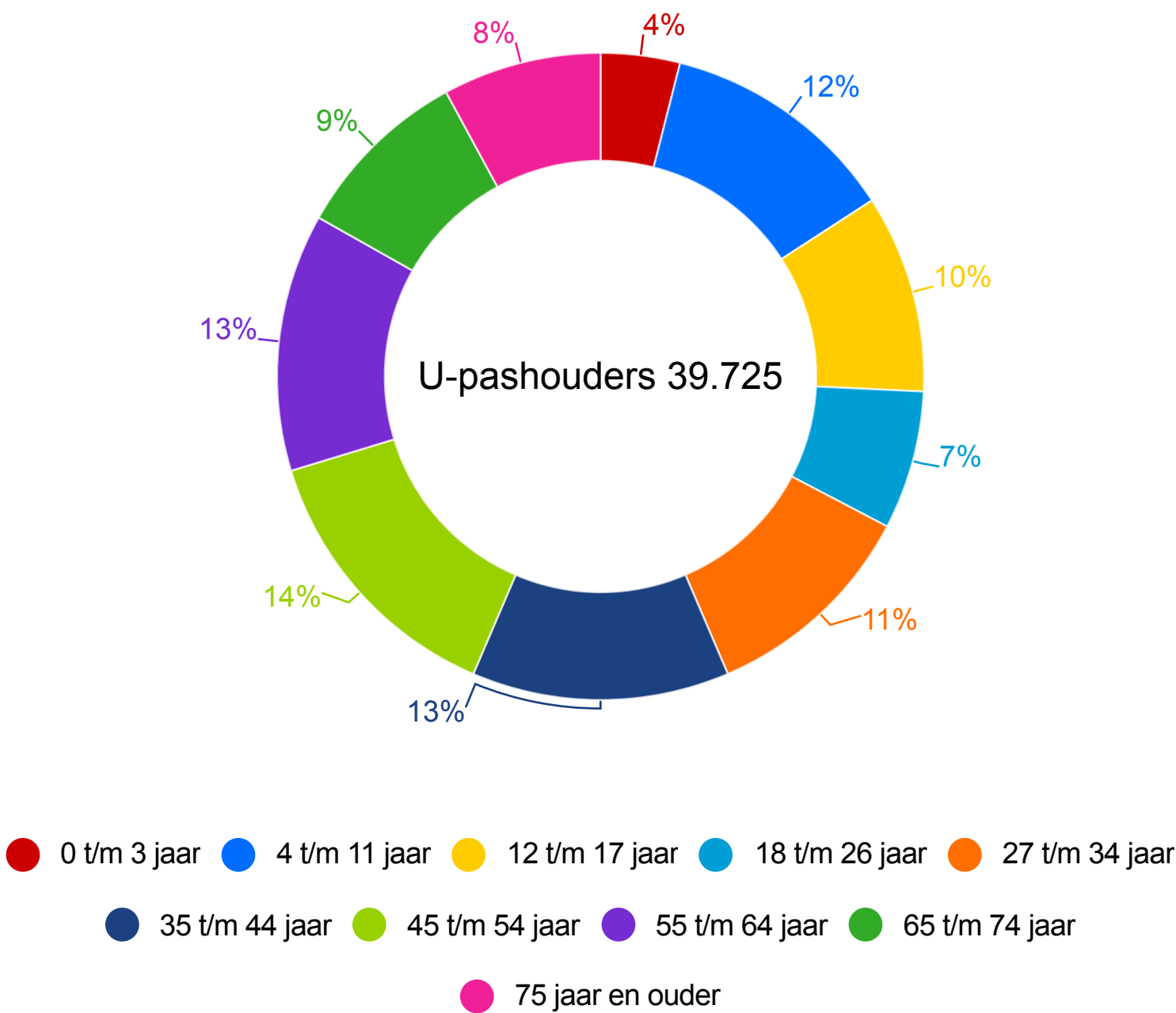
Bron: Werk en Inkomen, gemeente Utrecht

5.2 U-pas

Leeftijdverdeling U-pashouders

- Bijna een derde van de U-pas houders is minderjarig (27%). Hiernaast bestaat nog eens 7% uit jongeren tussen de 18 en 27 jaar.
- 39% van de U-pashouders heeft een leeftijd tussen de 35 en 65 jaar. 16% gaat om 65-plussers.

Verdeling U-pashouders naar leeftijd per 31 december 2020

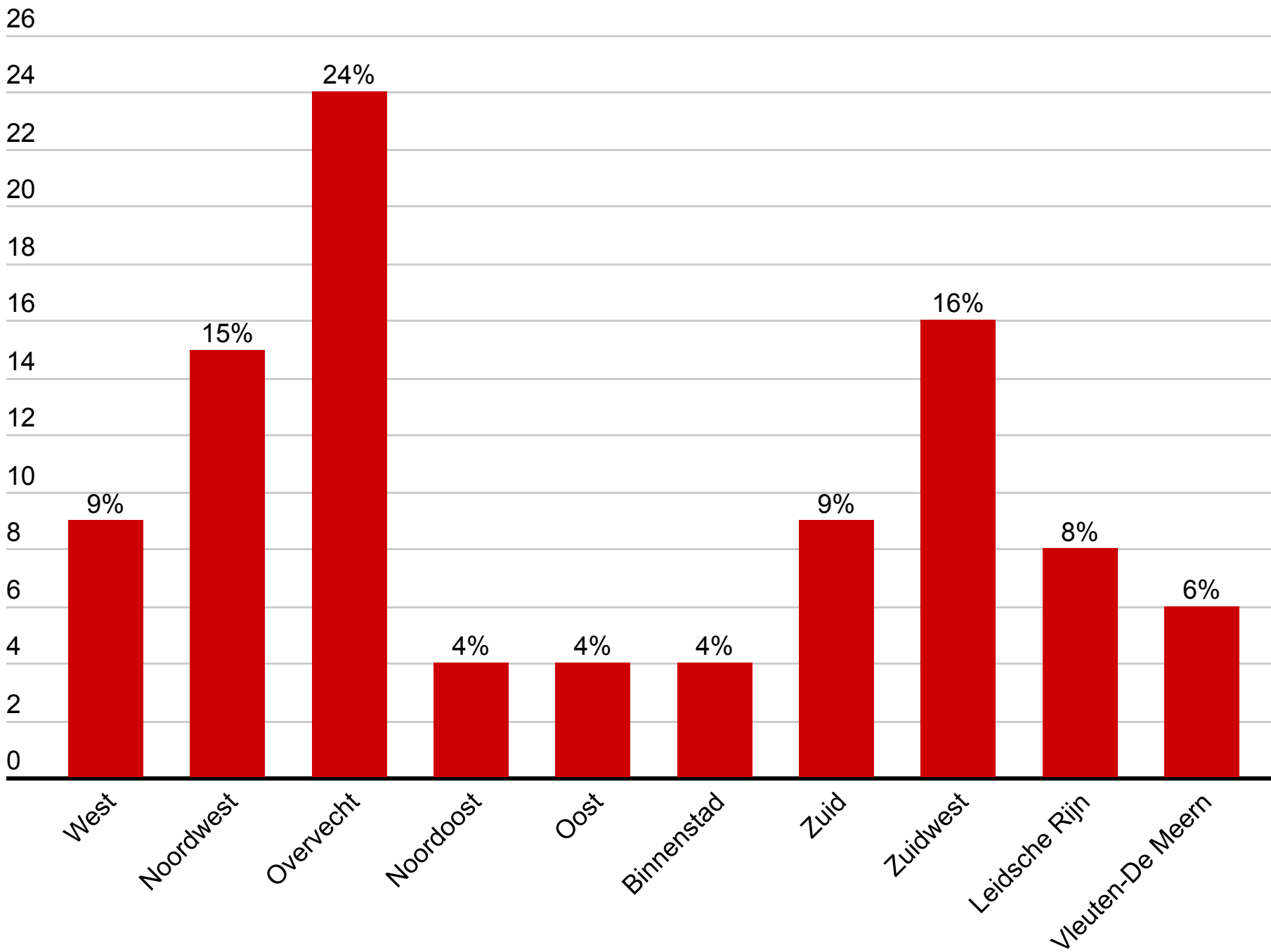

Bron: Werk en Inkomen, gemeente Utrecht

Meeste U-pashouders wonen in Overvecht, Zuidwest en Noordwest

- Het grootste deel van de U-pashouders woont in Overvecht (24%). Dit is bijna een kwart van alle U-pashouders.
- Na Overvecht wonen de meeste U-pashouders in Zuidwest (16%) en Noordwest (15%).
- In Noordoost (4%), Oost (4%) en de Binnenstad (4%) wonen de minste U-pas houders.

U-pashouders naar woonwijk per 31 december 2020

Bron: Werk en Inkomen, gemeente Utrecht

5.3 U-polis

U-polis

De U-polis is een samenwerking tussen gemeente en zorgverzekeraar. De verzekeraar biedt uitgebreide verzekeringen met korting en de gemeente betaalt mee. De U-polis is gekoppeld aan de U-pas.

Doel: Mensen met (hoge) zorgkosten ondersteunen. De U-polis is gericht op zo min mogelijk eigen betalingen i.v.m. zorguitgaven. Eigen Risico is in het hoogste pakket meeverzekerd, om betalingsproblemen te voorkomen

Doelgroep: Utrechters met een inkomen tot 125% van het Wettelijk Sociaal Minimum (WSM)

Omvang doelgroep: 24.400 huishoudens en 40.400 personen (schatting 2020 obv stand bijstand)

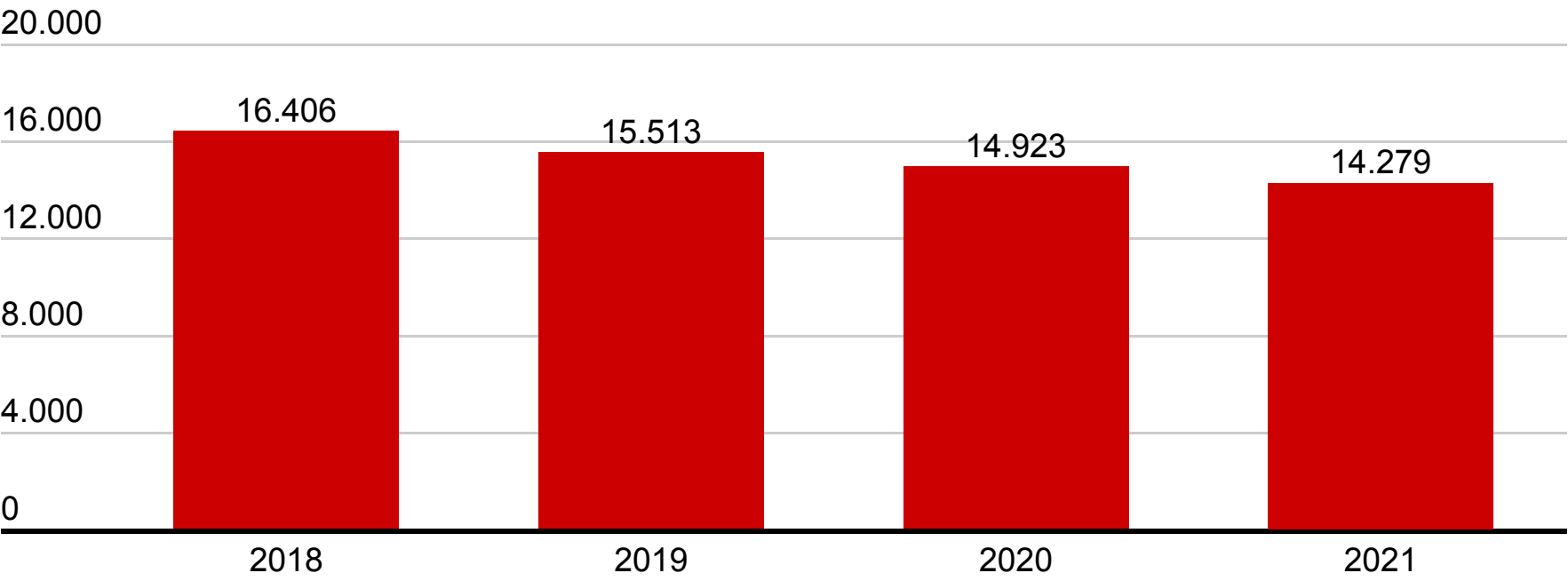
Gebruik: 14.279

Bereik: 35%

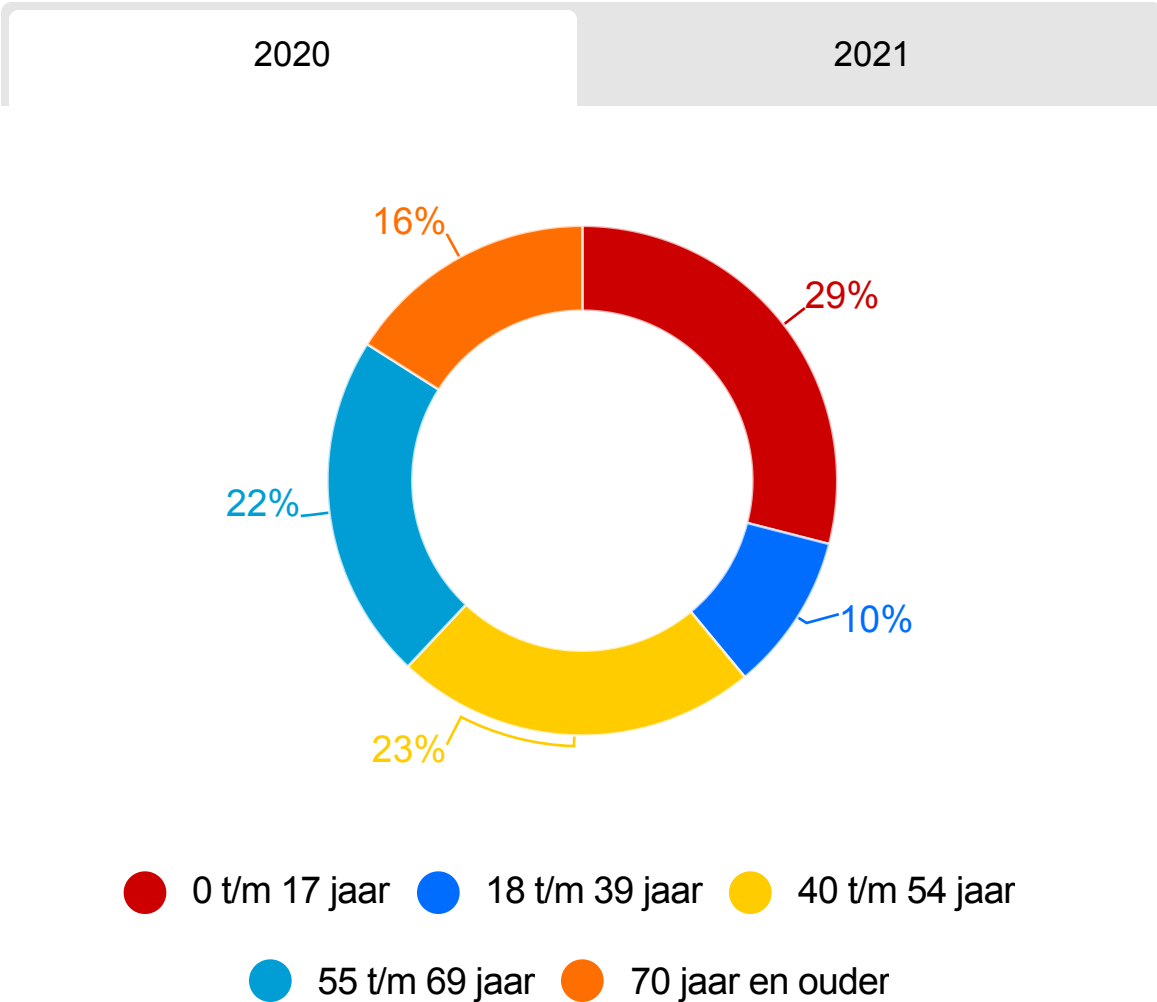
Aantal verzekerden neemt af, veel kinderen verzekerd via de U-polis

- In 2021 zijn er 14.279 Utrechters verzekerd via een U-polis. In 2020 waren dit er 14.923. Het aantal mensen met een U-polis is afgenomen met 4%. Een jaar eerder was dit ook het geval. Sinds 2018 is het aantal verzekerden met een U-polis afgenomen met 13%.
- Een groot deel van de verzekerden met een U-polis is minderjarig (28%). Ruim de helft is tussen de 18 en 69 jaar (56%) en 17% is 70 jaar of ouder.

Aantal verzekerden U-polis 2018-2021

Verzekerden U-polis naar leeftijd per 1 januari 2020 en 2021

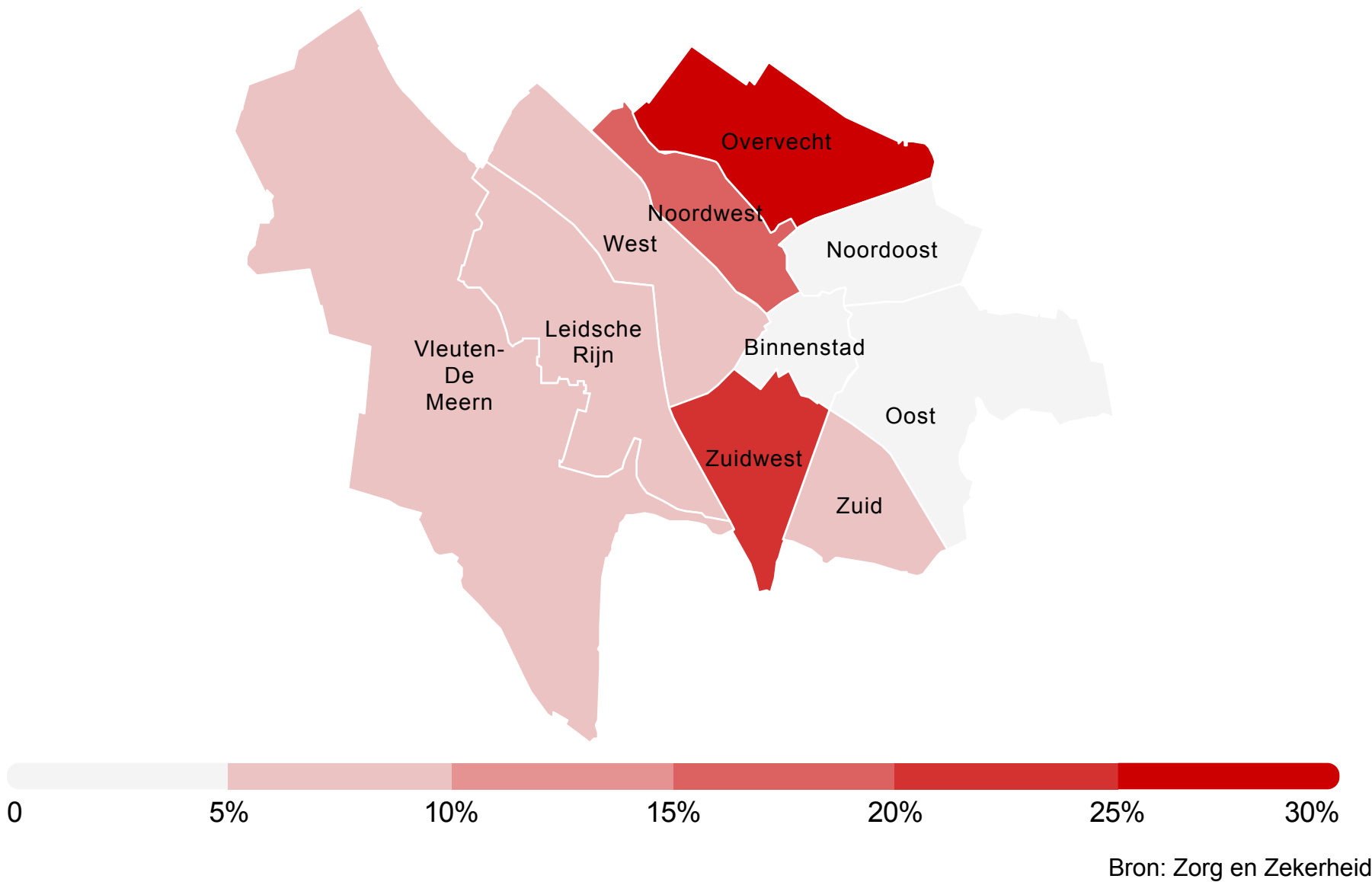
Bron: Zorg en Zekerheid

5.3 U-polis

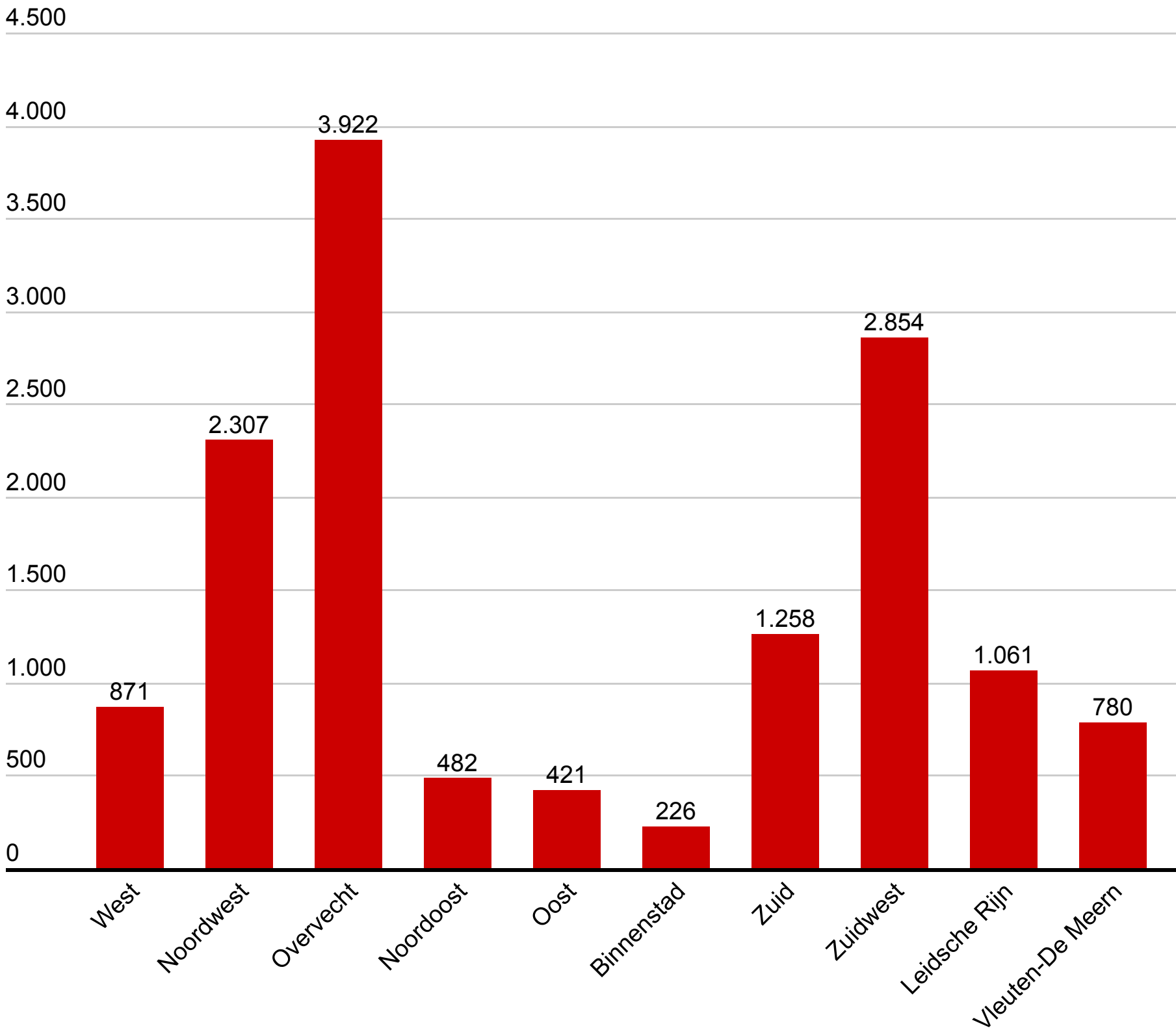
Bijna de helft van de verzekerden woont in Overvecht of Zuidwest

- Bijna de helft van de verzekerden met een U-polis woont in Overvecht ((28%) of Zuidwest (20%). Dit is hoger dan op basis van het aandeel U-pashouders te verwachten was.
- 16% van de U-polis verzekerden woont in Noordwest. In Zuid, Leidsche Rijn, West en Vleuten-De Meern wonen in ieder wijk tussen de 5% en 10% verzekerden. Het aandeel verzekerden dat woont in Noordoost, Oost en de Binnenstad is het laagst. Dit sluit aan bij de verdeling U-pashouders in deze wijken.

Verdeling verzekerden naar wijk per 1 januari 2021

Aantal verzekerden naar woonwijk per 1 januari 2021

5.4 Individuele Inkomens Toeslag (IIT)

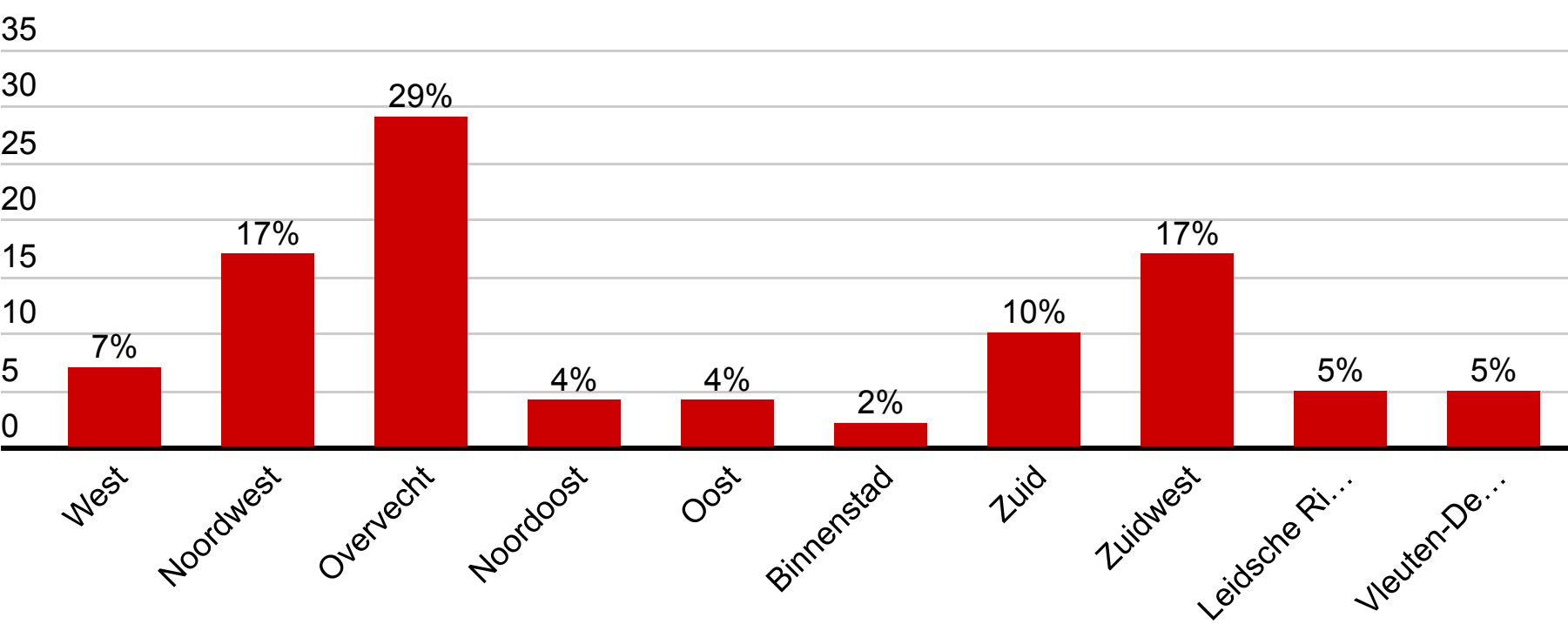
Individuele Inkomens Toeslag

Jaarlijkse toeslag voor langdurige minima op grond van Participatiewet
Doel: Langdurige minima financieel ondersteunen
Doelgroep: Huishoudens onder de pensioengerechtigde leeftijd die 36 maanden of langer leven van een inkomen tot 110% WSM en die geen zicht hebben op verbetering van de inkomenspositie. Tevens moeten zij binnen de eigen mogelijkheden er alles aan hebben gedaan om de inkomenspositie te verbeteren. Voor stellen met kinderen >12 jaar is de inkomensgrens 125% WSM
Omvang doelgroep: onbekend hoeveel huishoudens 3 jaar of langer leven van 110% WSM, geen zicht hebben op verbetering en er alles aan hebben gedaan.
Gebruik: 8.212
Bereik: onbekend

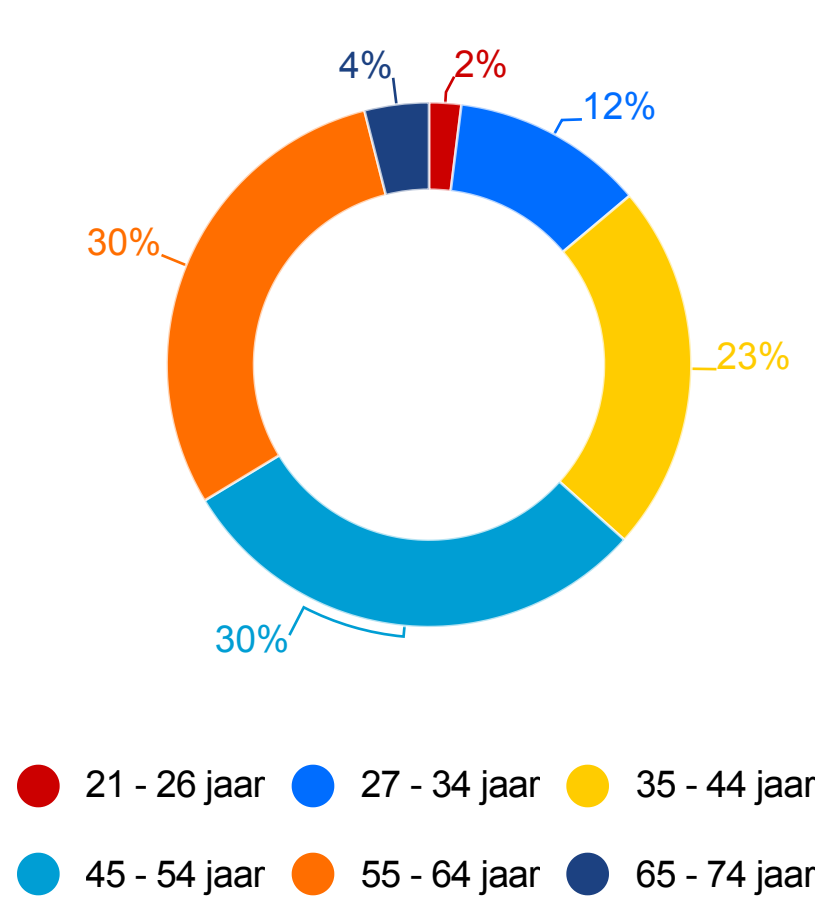
Grootste deel IIT ontvangers is alleenstaand, meeste aanvragen uit Overvecht

- Het grootste deel van de toegekende aanvragen IIT is voor inwoners van Overvecht (29%). Vervolgens gaat een groot deel naar inwoners van Zuidwest (17%) en Noordwest (17%). Daarnaast komt een op de tien ontvangers uit Zuid (10%). Dit sluit aan bij de verdeling van huishoudens die langdurig moeten rondkomen van een laag inkomen in de stad.
- Het grootste deel van de IIT ontvangers is tussen de 35 en 64 jaar oud (83%). Toch bestaat ook nog 12% uit mensen tussen de 27 en 34 jaar oud. 2% van de ontvangers zijn jongeren tussen de 21 en 26 jaar.
- Van de ontvangers is 62% alleenstaande onder de AOW leeftijd. 18% van de ontvangers bestaat uit gezinnen met kinderen van 12 jaar en ouder, zij kunnen ook met een inkomen tot 125% WSM nog aanspraak maken op IIT.

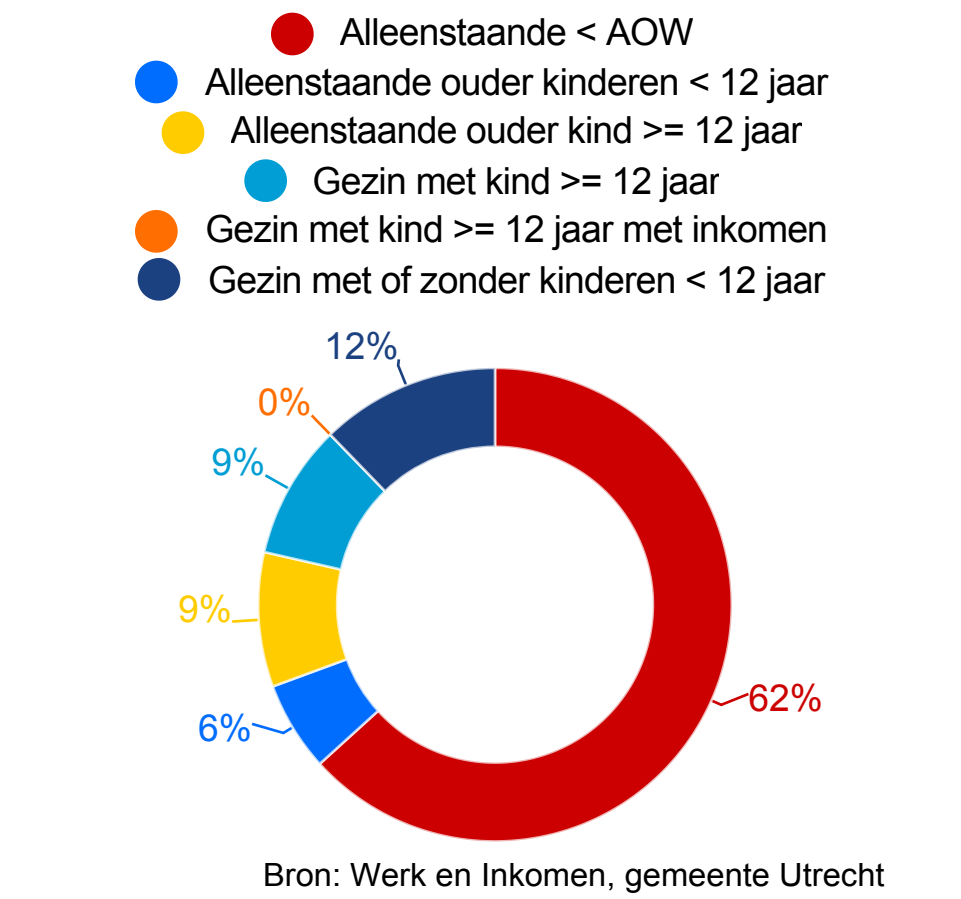
IIT ontvangers naar woonwijk 2020

IIT ontvangers naar leeftijd 2020

IIT ontvangers naar huishoudenssamenstelling 2020

Bron: Werk en Inkomen, gemeente Utrecht

Regeling Tegemoetkoming Zorgkosten

Een vergoeding voor kosten die samenhangen met een chronische ziekte of beperking. De regeling is in 2015 ingevoerd bij de decentralisatie van de Wtcg-middelen (Wet tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten). Sinds 2017 kunnen mensen met hoge zorgkosten die niet door de U-polis vergoed worden. Bij de aanvraag moeten kosten aangetoond worden.

Doel: Mensen met hoge zorgkosten als gevolg van een chronische ziekte of beperking financieel tegemoet komen.

Doelgroep: Utrechters met een chronische ziekte of beperking en een laag- of middeninkomen (verzamelinkomen maximaal €39.000 per jaar per huishouden) met zorgkosten die niet vergoed worden door de U-polis.

Omvang doelgroep: onbekend

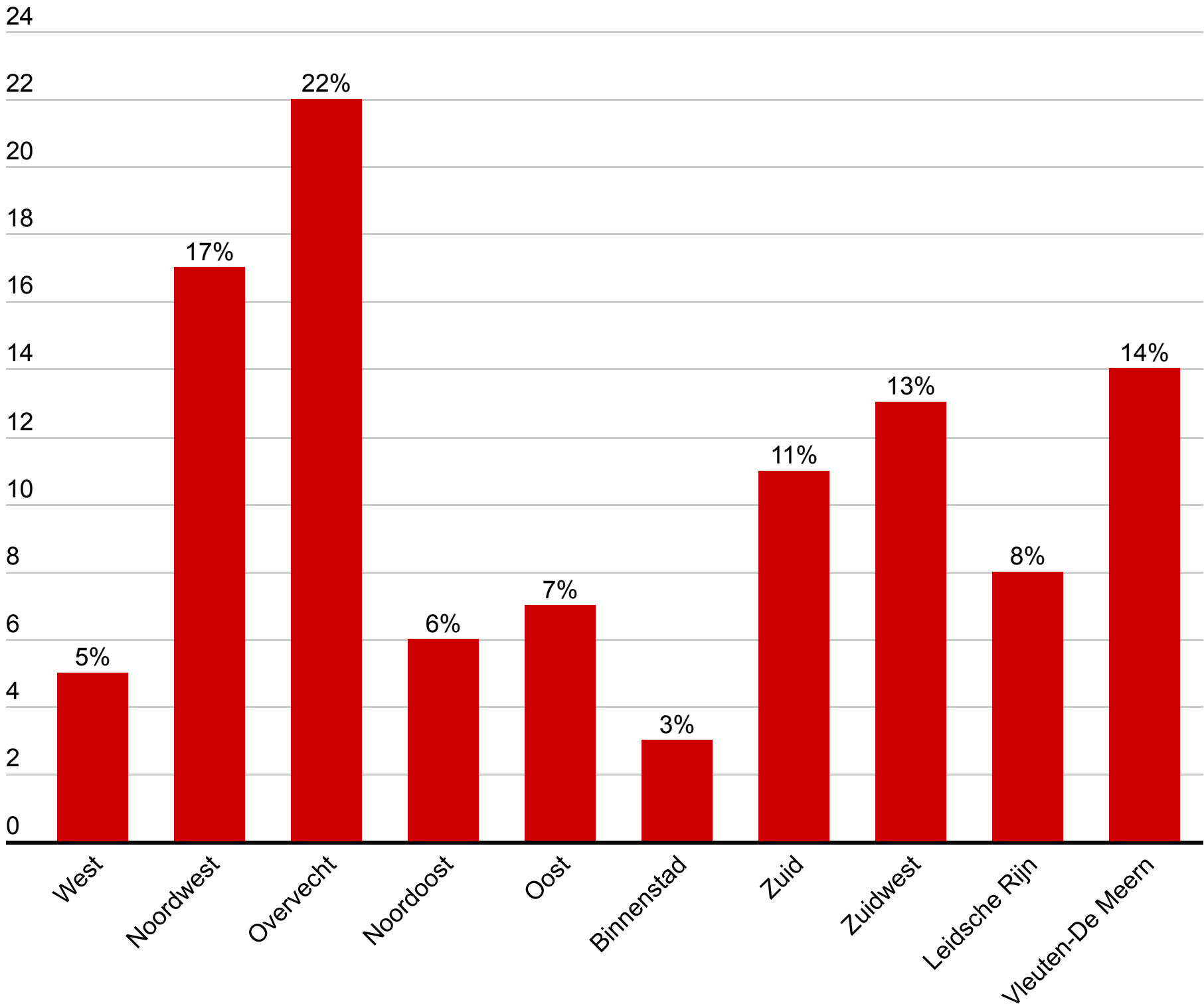
Gebruik: 669

Bereik: onbekend

Ontvangers RTZ meer verspreid over de wijken dan minima, Vleuten-De Meern valt op

- Er zijn in 2020 669 Utrechters die gebruik hebben gemaakt van de regeling tegemoetkoming zorgkosten. Het bereik is niet goed te bepalen, omdat we niet weten hoeveel mensen een chronische ziekte of beperking hebben en een laag- of midden inkomen.
- Het grootste deel van de ontvangers van een tegemoetkoming woont in Overvecht (22%). Daarnaast komen ook Noordwest, Zuidwest, Zuid en Vleuten-De Meern veel als woonwijk voor. In Vleuten-De Meern wonen relatief veel oudere Utrechters met mogelijk vaker chronische ziekten en zorgkosten.
- Het gebruik is een stuk lager dan een aantal jaren geleden. Sinds 2017 moeten de gemaakte zorgkosten aantoonbaar zijn bij de aanvraag. Daarvoor kregen mensen standaard een uitkering op basis van landelijke registratie bij het CAK (Stichting Centraal Administratiekantoor AWBZ) op basis van (soms eenmalig) eerder gemaakte zorgkosten.

RTZ ontvangers naar woonwijk 2020

Bron: Werk en Inkomen, gemeente Utrecht

5.6 Bijzondere Bijstand

Bijzondere bijstand

De Bijzondere Bijstand is een vergoeding voor noodzakelijke kosten, veroorzaakt door bijzondere omstandigheden, die de draagkracht te boven gaan. De vergoeding is gestaffeld, met een maximum van 200% WSM.

Doel: Financieel ondersteunen van mensen die door bijzondere omstandigheden noodzakelijke kosten moeten maken.

Doelgroep: Utrechters met een laag inkomen en weinig tot geen eigen vermogen, die door bijzondere omstandigheden noodzakelijke kosten moeten maken die zij niet kunnen betalen.

Omvang doelgroep: onbekend (het gaat om een specifieke groep, waarvan geen populatiegegevens bekend zijn)

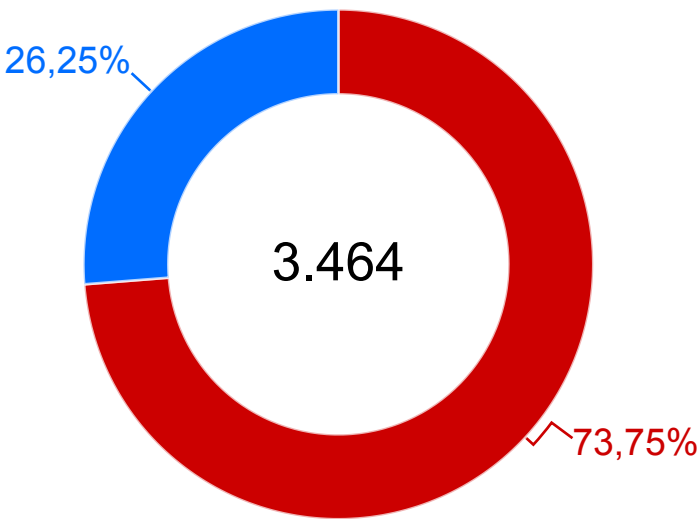
Gebruik: 3.464 huishoudens hebben gebruik gemaakt van bijzondere bijstand

Bereik: onbekend

Bijna driekwart van de toekenningen is eenmalig

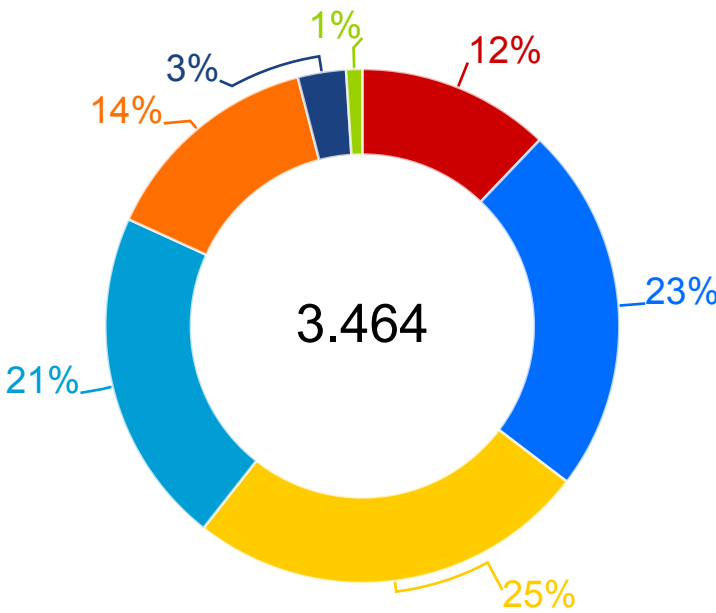
- Voor bijzondere bijstand kan geen bereik worden bepaald, omdat het om specifieke kosten en situaties gaat waarvan geen populatiegegevens bekend zijn.
- In 2020 hebben 3.464 huishoudens een uitkering bijzondere bijstand gehad.
- Bijzondere bijstand kan eenmalig en periodiek worden toegekend. Bij bijna driekwart van de huishoudens gaat het om een eenmalige uitkering, bij ruim een kwart (26%) om een periodieke uitkering.
- Tweederde van de toekenningen gaat naar huishoudens waarvan de aanvrager tussen de 27 en 54 jaar oud is.

Toekenningen bijzondere bijstand naar eenmalig en periodieke uitkeringen - 2020

● Bijzondere bijstand eenmalig ● Bijzondere bijstand periodiek

Toekenningen bijzondere bijstand naar leeftijd ontvanger - 2020

● 18 - 26 jaar ● 27 - 34 jaar ● 35 - 44 jaar ● 45 - 54 jaar ● 55 - 64 jaar
● 65 - 74 jaar ● 75 jaar en ouder

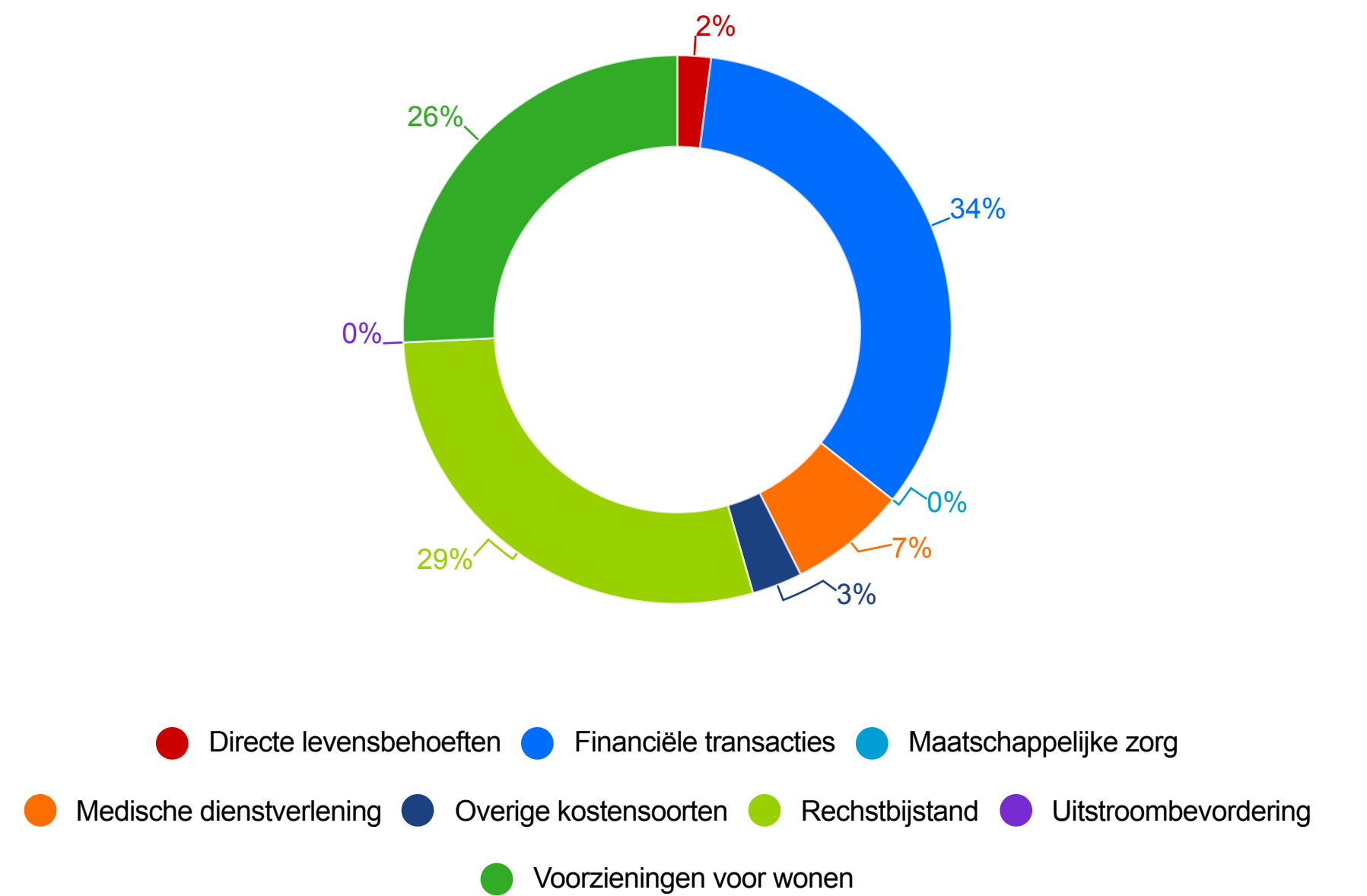
Bron: Werk en Inkomen, gemeente Utrecht

5.6 Bijzondere Bijstand

Grootste aandeel toekenningen betreft financiële transacties

- Het grootste deel van de huishoudens krijgt een uitkering in de categorie financiële transacties (hier vallen ook kosten voor bewindvoering onder). Hiernaast zijn rechtsbijstand (zoals eigen bijdrage voor griffierecht of advocaat) en voorzieningen voor wonen veel voorkomende uitkeringen.

Verdeling toekenningen bijzondere bijstand 2020 naar categorie

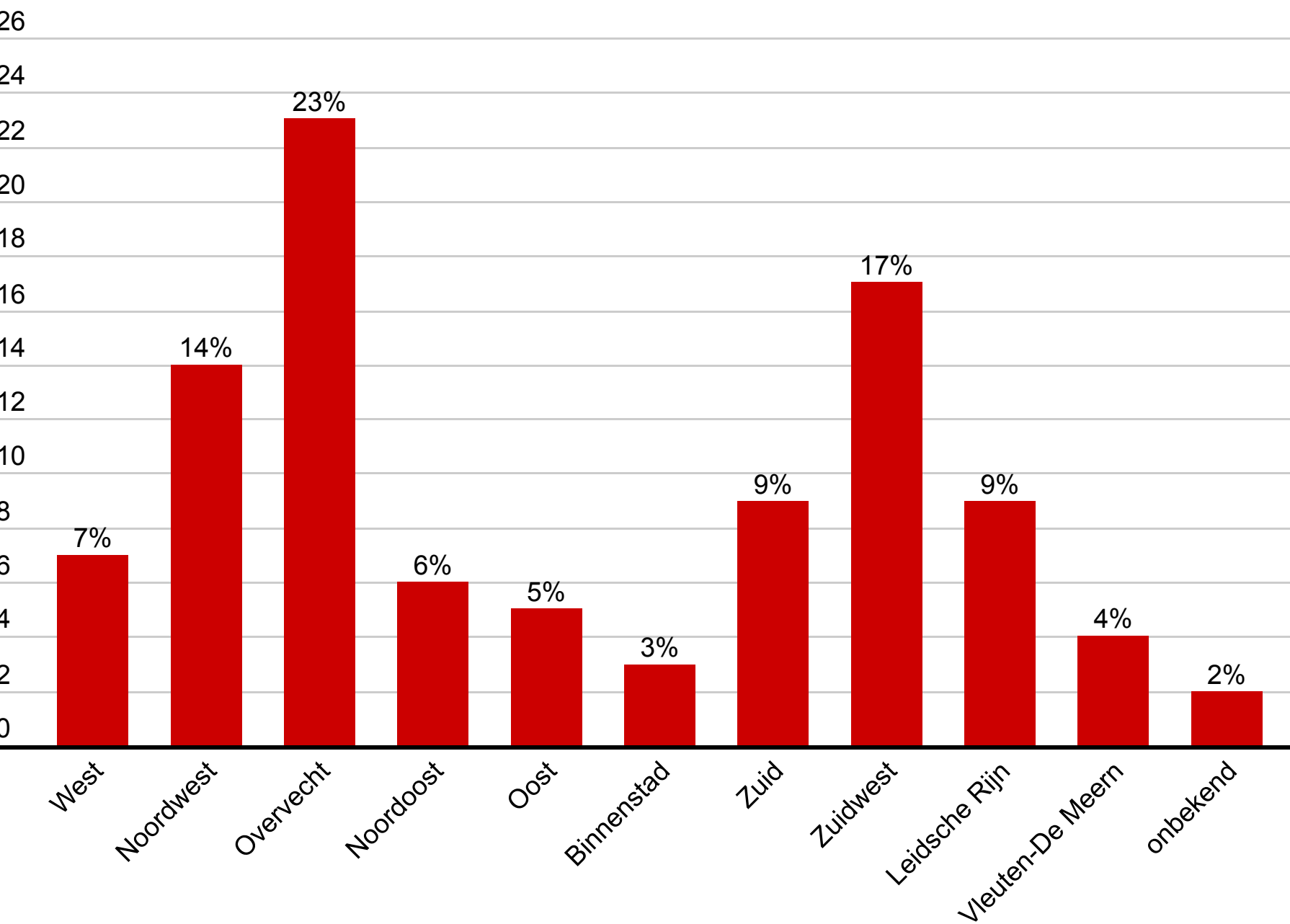

Bron: Werk en Inkomen, gemeente Utrecht

Meeste toekenningen bijzondere bijstand in Overvecht en Zuidwest

- Ook voor bijzondere bijstand komen de meeste huishoudens met een toekenning uit Overvecht (23%), daarna volgens Zuidwest (17%) en Noordwest (14%). Nog bijna een op de tien huishoudens met een toekenning woont in Zuid (9%) of Leidsche Rijn (9%).

Toekenningen bijzondere bijstand naar woonwijk aanvrager 2020

Bron: Werk en Inkomen, gemeente Utrecht

5.7 Kwijtschelding Gemeentebelastingen

Kwijtschelding Gemeentebelastingen

Kwijtschelding voor de gemeentelijke belastingen m.b.t. wonen (excl. koopwoningen) en de hondenbelasting op maximaal 2 honden. Het beleid van de gemeente wordt gevolgd door het waterschap, zodat kwijtschelding voor gemeentebelasting leidt tot kwijtschelding van waterschapsheffingen.

Doel: Armoedebestrijding

Doelgroep: Utrechters met een inkomen tot 100% WSM, weinig tot geen eigen vermogen en een huurwoning.

Omvang doelgroep: 19.400
(13.100 schatting 101% WSM 2020 obv stand bijstand en 7.300 zelfstandig wonende studentenhuishoudens, in beide groepen gaan we uit van 95% huurwoningen),

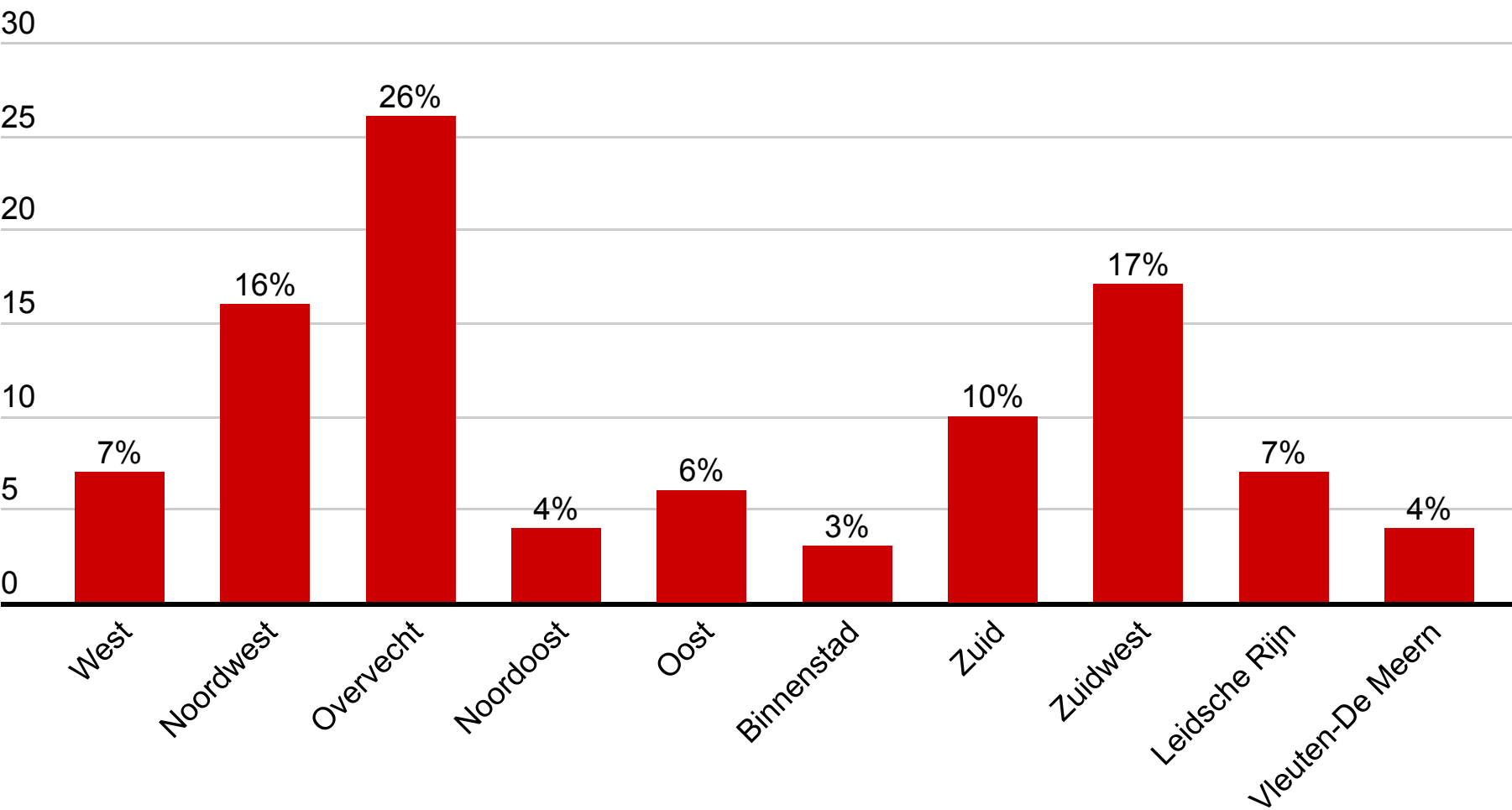
Gebruik: 13.237

Bereik: 68%

Ruim de helft van de huishoudens met kwijtschelding in Overvecht, Zuidwest en Noordwest

- In 2020 hebben 13.237 huishoudens een kwijtschelding van gemeentebelastingen gehad.
- Het bereik van de kwijtscheldingsregeling is 68%. Naar schatting zijn er in 2020 13.100 huishoudens met een inkomen tot 101% WSM (berekening obv stand bijstand in 2020) en 7.300 zelfstandig wonende studentenhuishoudens. Voor beide groepen gaan we ervan uit dat 95% in een huurwoning woont, Bij de vaststelling van de doelpopulatie is geen zicht op het vermogen van aanvragers. Dit zorgt in principe voor een overschatting van de doelpopulatie (en dus een lager bereik).
- Net als bij veel andere regelingen woont het grootste deel van de huishoudens die aanspraak maken op kwijtschelding in Overvecht, Zuidwest en Noordwest.
- Iets meer dan de helft van de huishoudens die aanspraak maken op kwijtschelding is een eenpersoonshuishouden (55%).

Kwijtschelding gemeentebelastingen naar woonwijk 2020

Kwijtschelding gemeentebelastingen naar huishoudenssamenstelling 2020

